O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI
YUNUS RAJABIY NOMIDAGI O‘ZBEK MILLIY MUSIQA SAN’ATI INSTITUTI
TILLAR, IJTIMOIY-GUMANITAR FANLAR VA JISMONIY MADANIYAT KAFEDRASI

O.A.Yakubov

MUSIQIY ATAMALAR IZOHLI LUG‘ATI

(O‘zbek, rus, ingliz, fors tillarida)

Toshkent – 2024

Tuzuvchi: O.A. Yakubov – Tillar, ijtimoiy-gumanitar fanlar va jismoniy madaniyat kafedrasi o‘qituvchisi

Musiqiy atamalar izohli lug‘ati (O‘zbek, rus, ingliz, fors tillarida)

O‘zMMSI, 2024 – 124 bet

Mazkur to‘rt tilli musiqiy atamalar izohli lug‘ati Yunus Rajabiy nomidagi o‘zbek milliy musiqa san’ati instituti talabalari uchun mo‘ljallangan bo‘lib, lug‘atni yaratishdan ko‘zlangan asosiy maqsad talabalarni fors tilini bilish darajasini takomillashtirish, musiqa sohasiga oid matnlarni qiyinchiliksiz tushunish va ularning so‘z boyligini oshirishdan iborat. Musiqiy atamalar izohli lug‘ati O‘zMMSI Tillar, ijtimoiy–gumanitar fanlar va jismoniy madaniyat kafedrasi rejasiga asosan yaratildi.

Taqrizchilar:

X.Z.Alimova − Toshkent Davlat Sharqshunoslik universiteti Eron-afg‘on filologiyasi kafedrasi professori, DSc

N.R. Saitkulova − Chirchiq davlat pedagogika universiteti Turizm fakulteti Fakultetlararo chet tillar kafedrasi dotsenti, p.f.f.d. (PhD);

O‘zMMSI Tillar, ijtimoiy-gumanitar fanlar va jismoniy madaniyat kafedrasi yig‘inida ko‘rib chiqildi va muhokama qilindi. 18-sonli bayonnoma 28.12.2023 y.
O‘zMMSI Ilmiy kengashi yig‘inida ko‘rib chiqildi va nashrga ruhsat etildi. Bayonnoma №_____ «___» _____2024 y.

KIRISH

Yangi O‘zbekiston sharoitida har bir fuqaro kamida ikkita xorijiy tilni mukammal bilishi lozimligi yurtboshimiz Sh.M. Mirziyoyev tomonidan ta’kidlab o‘tilgan. Zero xorijiy tillarni puxta bilgan inson jahonda ro‘y berayotgan voqea–hodisalarni original tilda kuzatib borib, unga mustaqil fikr bildira oladi, bu esa o‘z navbatida xorij tajribasini yurtimizda joriy qilib, sohalar rivojiga hissa qo‘shishga ko‘maklashadi.

Mazkur to‘rt tilli musiqiy atamalar izohli lug‘ati Yunus Rajabiy nomidagi o‘zbek milliy musiqa san’ati instituti talabalari uchun mo‘ljallangan bo‘lib, lug‘atni yaratishdan ko‘zlangan asosiy maqsad talabalarni fors tilini bilish darajasini takomillashtirish va ularning so‘z boyligini oshirishdan iborat.

Lug‘at yaratishda ustozlar tomonidan ishlab chiqilgan bir qator musiqiy terminlar lug‘ati o‘rganilib, ulardan keng foydalanildi. Shuningdek, lug‘atni yaratishda hor.by saytida keltirilgan musiqiy terminlardan ham foydalanildi. Ushbu lug‘atda keltirilgan ma’lumotlarni o‘zlashtirgan talabalarning til bilish darajasi B1ga teng bo‘lishi, “Fors tili” fan dasturida reja qilingan nazorat ishlaridan qiyinchiliksiz o‘ta olishi nazarda tutilgan.

O‘ZBEK TILI	RUS TILI	INGLIZ TILI	FORS TILI
☙ A ❧			
Akkompanement (fr. accompagnement – hamrohlik, jo‘rlik) – asarda ikkinchi darajali ma’noga ega bo‘lgan asosiy kuyning musiqiy foni.	**Аккомпанеме́нт** (*фр. accompagnement* – сопровождение) – музыкальный фон к основной мелодии, имеющий в произведении второстепенное значение.	**Accompaniment** (*French accompagnement* – accompaniment) is a musical background to the main melody, which has a secondary meaning in the work.	**همراهی** (*فرانسوی accompagnement* – accompaniment) پس زمینه موسیقایی ملودی اصلی است که معنایی فرعی در اثر دارد.
Akkord (ital. akkordo, fr. akkord – kelishuv) – odatda bir vaqtning o‘zida olingan bir nechta (kamida uchta) musiqiy ohanglarning uyg‘unligi, ovozi. Akkord konsonans va dissonansga bo‘linadi (qarang: konsonans va dissonans).	**Аккóрд** (*um. accordo, фр. accord* – согласие) – созвучие, звучание нескольких (не менее трех) музыкальных тонов, взятых, как правило, одновременно. Аккóрд подразделяются на консонирующие и диссонирующие (см. консонанс и диссонанс).	**Chord** (*Italian accordo, French accord* – agreement) – consonance, the sound of several (at least three) musical tones, taken, as a rule, simultaneously. A. are divided into consonant and dissonant (see consonance and dissonance).	**آکورد** (*آکوردوی ایتالیایی ، آکورد فرانسوی – توافق*) – همخوانی ، صدای چندین (حداقل سه) آهنگ موسیقی که معمولاً به طور همزمان گرفته می شود. الف به صامت و ناهماهنگ تقسیم می شوند (نگاه کنید به همخوانی و ناهماهنگی).
Akt (lot. actus – harakat) teatr tomoshasining (opera, balet va boshqalar) tugallangan qismi bo‘lib, boshqa shunga o‘xshash qismdan tanaffus	**Акт** (*лат. actus* – действие) – относительно завершенная часть театрального представления (оперы, балета и т. д.), отделяемая от другой такой же части перерывом –	**An act** (*Latin actus* – action) is a relatively completed part of a theatrical performance (opera, ballet, etc.), separated from another similar part by a break – an	**یک اکت** (*لاتین actus* – اکشن) بخش نسبتاً کامل یک اجرای تئاتر (اپرا، باله و غیره) است که با یک استراحت – یک وقفه از قسمت مشابه

bilan ajratiladi. Ba’zan Akt pardalarga bo‘linadi.	антрактом. Иногда делится на картины.	intermission. Sometimes A. is divided into pictures.	دیگری جدا می شود. گاهی به تصاویر تقسیم می شود.
Alla – beshik qo‘shig‘i, u xalq og‘zaki ijodi namunalarida ham keng kuylangan. Bolani yo‘rgaklash, beshikka solish, uxlatish, uyg‘ongan bolani yo‘rgakdan yechib olish singari mashg‘ulotlar kuylar, chiroyli ohangdor so‘zlar bilan bezalgan bo‘ladi… Bunday dilni erkalovchi qo‘shiqlar bolaga ham xush yoqqan – ana shu she’riy to‘qimalar turli voqealarga, ayrim marosimlarga bog‘lab aytilgan bu qo‘shiqni alla qo‘shiqlari deyishgan.	**Алла** – колыбельная, она также широко поется в образцах фольклора. Такие занятия, как пеленание, укладывание малыша в колыбельку, укладывание его спать, снятие бодрствующего ребенка с одеяла украшены песнями и красивыми мелодичными словами. Такие душевные песенки тоже нравятся ребенку – вот что это такое. Песня, связанная с различными событиями и обрядами, называется алла-песнями.	**Alla** is a lullaby, it is also widely sung in folklore. Activities such as swaddling, putting the baby in the cradle, putting him to bed, and removing the awake baby from the blanket are decorated with songs and beautiful melodious words. Children also like such soulful songs - that’s what it is. Songs associated with various events and rituals are called alla songs.	**آلا** یک لالایی است، همچنین در فولکلور به طور گسترده خوانده می شود. فعالیت هایی مانند قنداق کردن، گذاشتن نوزاد در گهواره، خواباندن او و بیرون آوردن نوزاد بیدار از پتو با آهنگ ها و کلمات خوش آهنگ زیبا مزین شده است. کودکان نیز چنین آهنگ های روحی را دوست دارند - همین است. آهنگ هایی که با رویدادها و آیین های مختلف مرتبط است، آهنگ آلا نامیده می شود .
Andijon polkasi – 2/4 (yoki 4/4) musiqa o‘lchovi, odatda sof major tonalligi, sho‘x siyrati bilan ajralib turadi. U, bir tomondan o‘zbek mumtoz	**Андижанская полька** – это музыкальный масштаб 2/4 (или 4/4), обычно характеризующийся чистой мажорной тональностью и	**The Andijan polka** is a musical scale in 2/4 (or 4/4), usually characterized by a clear major key and a lively tempo. On the one hand, it is	**پولکای اندیجان** یک مقیاس موسیقایی در 2/4 (یا 4/4) است که معمولاً با کلید اصلی واضح و سرعتی پر جنب و جوش مشخص می شود. از

kuylari (masalan, “Navo charxi”)ga, ikkinchi tomondan esa boshqa xalqlar (jumladan rus) folklori namunalariga ohangdosh. Andijon polkasi surnay, qo‘shnay, shuningdek garmon tovushqatoriga xos diatonik tuzilmalari, odat tusidagi kuy yo‘nalishlarini o‘zida uyg‘unlashtirgan.	живым темпом. С одной стороны, он созвучен узбекским классическим напевам (например, “Наво чархи”), а с другой – образцам фольклора других народов (в том числе русского). Андижанская полька сочетает в себе диатонические структуры, свойственные трубе, кошнаю и губной гармошке, а также традиционные мелодические направления.	in tune with Uzbek classical tunes (for example, “Navo Charkhi”), and on the other, with samples of folklore of other peoples (including Russian). Andijan polka combines diatonic structures characteristic of the trumpet, koshnay and harmonica, as well as traditional melodic styles.	یک طرف، با آهنگ های کلاسیک ازبکی همخوانی دارد (مثلاً " ناو چرخی ")، و از سوی دیگر - نمونه هایی از فرهنگ عامه مردمان دیگر (از جمله روسی). پولکای اندیجان ترکیبی از ساختارهای دیاتونیک مشخصه ترومپت، کوشنای و سازدهنی و همچنین سبک های ملودیک سنتی است.
Ansambl (fr. ensemble – birgalikda) – 1. Ikki yoki undan ortiq xonandaning bir vaqtda kuylashini ifodalovchi, vokal qismlari bir xil bo‘lmagan operadagi mustaqil musiqiy epizodlar nomi; Ishtirokchilar soniga ko‘ra duet, trio yoki terset, kvartet, kvintet, sekset va boshqalarga bo‘linadi. 2. Bir nechta sozanda, ko‘pincha cholg‘uchilar birgalikda ijro	**Ансáмбль** (*фр.* *ensemble* – вместе) – 1. Название относительно самостоятельных музыкальных эпизодов в опере, представляющих собой одновременное пение двух или нескольких певцов, вокальные партии которых не тождественны; по числу участников А. разделяются на дуэты, трио или терцеты, квартеты, квинтеты, секстеты и т. д. 2. Пьеса, предназначенная	**Ensemble** (*French* *ensemble* – together) – 1. The name of relatively independent musical episodes in an opera, which represent the simultaneous singing of two or more singers, whose vocal parts are not identical; According to the number of participants, A. are divided into duets, trios or tercets, quartets, quintets, sextets,	**گروه** (*گروه فرانسوی* – با هم) – 1. نام قسمت های موسیقی نسبتاً مستقل در یک اپرا که نشان دهنده آواز همزمان دو یا چند خواننده است که قسمت های آوازی آنها یکسان نیست. با توجه به تعداد شرکت کنندگان، A. به دوئت، سه گانه یا ترست، کوارتت، پنج نفره، سکست و غیره تقسیم می شوند. 3.

etish uchun mo‘ljallangan asar. 3. Qo‘shma ijro sifati, uyg‘unlik darajasi, umumiy tovushning birligi.	для совместного исполнения несколькими музыкантами, чаще всего инструменталистами. 3. Качество совместного исполнения, степень слаженности, слитности общего звучания.	etc. 2. A piece intended for joint performance by several musicians, most often instrumentalists. 3. The quality of joint performance, the degree of coherence, unity of the overall sound.	کیفیت اجرای مشترک، درجه انسجام، وحدت صدای کلی.
Antrakt -(fr. entr'acte – harakatlar orasidagi qisqa tanaffus) – 1. Teatr tomoshasi yoki kontsert bo‘limlari orasidagi tanaffus. 2. Orkestrning birinchisidan tashqari, aktlardan biriga kirish qismi (uverturaga qarang)	**Антра́кт** (*фр. entr’acte* – букв, междудействие) – 1. Перерыв между актами театрального представления или отделениями концерта. 2. Оркестровое вступление к одному из актов, кроме первого (см. увертюра)	**Intermission** (*French entr'acte* – lit., interaction) – 1. A break between acts of a theatrical performance or sections of a concert. 2. Orchestral introduction to one of the acts, except the first (see overture)	**اینترمیشن** (*فرانسوی* *entr'acte* – lit.، تعامل) – 1. وقفه بین اجراهای یک نمایش تئاتر یا بخشهایی از یک کنسرت. 2. مقدمه ارکسترال برای یکی از کنش ها، به جز اولین (به اورتور مراجعه کنید)
Aria (Ital. ariya – qo‘shiq) – Aria-opera, oratoriya yoki kantatadagi vokal epizod, bitta qo‘shiqchi tomonidan orkestr hamrohligida ijro etilgan bo‘lib, keng tarqalgan musiqa va musiqiy shaklning to‘liqligiga ega qoshiq.	**А́рия** (*um. aria*– песня) – развитой вокальный эпизод в опере, оратории или кантате, исполняемый одним певцом в сопровождении оркестра, обладающий широкораспевной мелодией и завершенностью музыкальной формы. Иногда	**Aria** (*Italian aria* – song) – a developed vocal episode in an opera, oratorio or cantata, performed by one singer accompanied by an orchestra, having a widely chanted melody and completeness of the musical	**آریا** (*آریای ایتالیایی* – آهنگ) – یک قسمت آوازی توسعه یافته در یک اپرا، اوراتوریو یا کانتاتا که توسط یک خواننده همراه با ارکستر اجرا می شود و دارای ملودی گسترده و کاملی از فرم موسیقی است.

Ba’zida Ariya bir nechta qarama-qarshi bo‘limlardan iborat bo‘ladi. Aria turlari-arietta, arioso, kavatina, kabaletta, kanzona, monolog va boshqalar.	Ария состоит из нескольких контрастных (см.) разделов. Разновидности Арии – ариетта, ариозо, каватина, кабалетта, канцона, монолог и т. д.	form. Sometimes A. consists of several contrasting sections. Varieties of A. – arietta, arioso, cavatina, cabaletta, canzona, monologue, etc.	گاهی اوقات A. از چندین بخش متضاد (نگاه کنید به) تشکیل شده است. انواع A. – arietta، arioso، cavatina، cabaletta ، canzona، monologue و غیره.
Arietta (ital. arietta) – kichik ariya.	**Ариéтта** (*um. arietta*) – небольшая ария.	**Arietta** (*Italian arietta*) is a small aria.	**آریتا** (*ایتالیایی arietta*) یک آریا کوچک است.
Arioso (ital. arioso – ariya kabi) – oldingi va keyingi musiqiy epizodlar bilan chambarchas bog‘liq bo‘lgan, erkin shakilda yaratilgan ariya turi.	**Ариóзо** (*um. arioso* – вроде арии) – разновидность арии, отличающаяся более свободным построением, теснее связанная с предшествующим и последующим музыкальными эпизодами.	**Arioso** (*Italian arioso* – like an aria) is a type of aria, characterized by a freer construction, more closely related to the preceding and subsequent musical episodes.	**Arioso** (*ایتالیایی arioso* – مانند یک آریا) نوعی آریا است که با ساختار آزادتر مشخص می شود و بیشتر به قسمت های موسیقی قبلی و بعدی مرتبط است.
Ashula – yakka xonanda yoki xonandalar guruhiga mo‘ljallangan, mumtoz o‘zbek musiqa merosida markaziy o‘rin egallagan ashula yo‘li. Asosan lirik ruhdagi g‘azal va she’rlar zaminida yuzaga keladi. Ashulalar soz (doyra, dutor,	**Ашула** – способ пения, занимающий центральное место в наследии классической узбекской музыки, предназначенный для сольного певца или группы певцов. В основном это происходит на основе газелей и стихотворений лирического духа. Распевы	**Ashula** is a method of singing that occupies a central place in the heritage of classical Uzbek music, intended for a solo singer or a group of singers. This is mainly based on ghazals and poems of a lyrical spirit. The chants are performed with or	**آشولا** روشی از آواز است که جایگاهی مرکزی در میراث موسیقی کلاسیک ازبکی دارد و برای یک خواننده انفرادی یا گروهی از خوانندگان در نظر گرفته شده است. این عمدتا بر اساس غزلیات و اشعار روح غنایی است. آوازها با یا بدون موسیقی (دویرا، دوتر ، تنبور)

tanbur), ansambl jo‘rligida yoki jo‘rsiz ijro etiladi. Ashula o‘zbek musiqa folklorida katta o‘rin egallagan qo‘shiq janridan kuy diapazonining kengligi, shaklan rivojlanganligi, mavzu va mazmuni teranligi bilan farqlanadi. Ashulaning badiiy mazmunida barmoq vaznidagi she’rlardan foydalanilsada, aruz vaznidagi g‘azal va she’riy shakllar asosiy o‘rin tutadi.	исполняются под музыку или без нее (дойра, дутор, танбур), ансамбль. “Ашула” отличается от песенного жанра, занимающего большое место в узбекском фольклоре, широтой диапазона мелодии, развитием формы, глубиной темы и содержания. В художественном содержании “Ашулы” используются пальчиковые стихотворения, основное место занимают арузовые газели и поэтические формы.	without music (doira, dutor, tanbur) by an ensemble. “Ashula” differs from the song genre, which occupies a large place in Uzbek musical folklore, in the breadth of the melody range, development of form, depth of theme and content. The artistic content of “Ashula” uses finger poems, the main place being occupied by aruz ghazals and poetic forms.	توسط یک گروه اجرا می شود. « اشولا » با ژانر آواز که در فولکلور موسیقی ازبکستان جایگاه بزرگی را به خود اختصاص می دهد، در گستردگی دامنه ملودی، توسعه فرم، عمق مضمون و محتوا متفاوت است. در محتوای هنری « عاشولا » از اشعار انگشتی استفاده شده است که جایگاه اصلی را غزلیات عروز و قالب های شعری به خود اختصاص داده است.
Ashula (Qo‘shiq) - xalq va vokal musiqasining asosiy vokal janrlaridan hisoblanadi. Qoshiq aniq, qavariq, ifodali va uyg‘un ohangning mavjudligi bilan ajralib turadi, u umumlashgan obrazli va emotsional mazmunga ega bo‘lib, shaxsning emas, balki	**Пéсня** – основной вокальный жанр народного музыкального творчества и родственный ему по характеру жанр вокальной музыки вообще. Для песни характерно наличие ясной, выпуклой, выразительной и стройной мелодии, обладающей обобщенным образно–эмоциональным содержанием,	**The song** is the main vocal genre of folk music and a related genre of vocal music in general. The song is characterized by the presence of a clear, convex, expressive and harmonious melody, which has a generalized figurative and emotional content,	**آهنگ** اصلی ترین ژانر آوازی موسیقی محلی و به طور کلی ژانر مرتبط با موسیقی آوازی است. P. با وجود یک ملودی روشن، محدب، بیان و هماهنگ مشخص می شود که دارای محتوای تصویری و عاطفی تعمیم یافته است و احساسات و افکار نه یک فرد،

xalqning his–tuyg‘ulari va fikrlarini o‘zida mujassam etadi. Bu xususiyatlarning uyg‘unligi qo‘shiqchilik tushunchasiga musiqiy ekspressivlikning maxsus vositasi, musiqiy fikrlashning o‘ziga xos usuli sifatida kiritilgan. Sanoqsiz xilma–xillik va janrlarda xalq hayotining eng xilma–xil qirralarini aks ettiruvchi xalq musiqasi, musiqa san’atining asosiy manbai hisoblanadi. Xalq musiqasini rivojlantirish va uning milliy xususiyatlarini yuksak badiiy talqin etishdagi eng katta hissasi rus klassik kompozitorlariga tegishli. Ularning asarlarida qo‘shiqchilik kundalik janr sifatida keng namoyon bo‘ladi shu bilan birga, qo‘shiqchilik, qo‘shiq	воплощающей чувства и мысли не отдельного человека, а народа. Совокупность этих черт входит в понятие песенности как особого средства музыкальной выразительности, особого склада музыкального мышления. Народная песня, отражающая в неисчислимом многообразии разновидностей и жанров самые различные стороны жизни народа, – основной источник музыкального искусства. В развитии народной песни и высокохудожественном преломлении ее национальных особенностей наибольшая заслуга принадлежит русским композиторам–классикам. В их произведениях широко представлена как бытовой жанр, одновременно песенность, песенное начало явилось для них ведущим художественным	embodying the feelings and thoughts not of an individual, but of a people. The combination of these features is included in the concept of songfulness as a special means of musical expressiveness, a special way of musical thinking. Folk music, reflecting in an innumerable variety of varieties and genres the most diverse aspects of the life of the people, is the main source of musical art. The greatest merit in the development of folk music and the highly artistic interpretation of its national characteristics belongs to Russian classical composers. In their works, singing is widely represented as an everyday genre; at the same time,	بلکه یک مردم را در بر می گیرد. ترکیبی از این ویژگی ها در مفهوم آوازخوانی به عنوان وسیله ای خاص برای بیان موسیقی، شیوه ای خاص از تفکر موسیقی گنجانده شده است. موسیقی فولکلور که در انواع و ژانرهای بی شماری منعکس کننده متنوع ترین جنبه های زندگی مردم است، منبع اصلی هنر موسیقی است. بزرگترین شایستگی در توسعه موسیقی محلی و تفسیر بسیار هنری از ویژگی های ملی آن متعلق به آهنگسازان کلاسیک روسی است. در آثار آنها آواز به طور گسترده به عنوان یک ژانر روزمره نشان داده می شود ؛ در عین حال آوازخوانی ، اصل آواز، برای آنها ابزار هنری پیشرو بود. در معنای محدود، یک آهنگ یک قطعه آوازی

printsipi ular uchun etakchi badiiy vosita edi. Tor ma’noda qo‘shiq jo‘r yoki jo‘rsiz kichik vokal asar bo‘lib, soddaligi va ohang ifodali ohangdorligi bilan ajralib turadi, odatda she’r shaklida, shuningdek, o‘xshash hajm va xarakterdagi cholg‘u asaridir.	приемом. В узком смысле П. – небольшая вокальная пьеса с сопровождением или без него, отличающаяся простотой и мелодически выразительной напевностью, обычно в куплетной форме, а также инструментальная пьеса аналогичного размера и характера.	songfulness, the principle of song, was for them the leading artistic device. In the narrow sense, a song is a small vocal piece with or without accompaniment, characterized by simplicity and melodically expressive melodiousness, usually in verse form, as well as an instrumental piece of similar size and character.	کوچک با یا بدون همراهی است که با سادگی و ملودیک بودن بیان ملودیک، معمولاً به صورت شعر، و همچنین یک قطعه ساز با اندازه و شخصیت مشابه مشخص می شود.
Ashulachi – ashulani ijro etuvchi yetuk san’atkor, xonanda, hofiz. Ashulachi ovoz imkoniyatlarini egallash, ulardan to‘liq foydalana bilish, ashula yo‘llarini o‘rganishda yuksak malaka hosil etish bilan yetishadi. Ashulachining ovozi, ijro uslubi (ishkamiy, binigiy, gulligiy) turlicha bo‘lishi mumkin.	**Ашулачи** – опытный артист, певец, хафиз, исполняющий ашулы. Певец достигает успеха, овладевая возможностями голоса, умея использовать их в полной мере и развивая высокие навыки в обучении способам пения. Голос певца, стиль исполнения (рабочий, музыкальный, цветочный) могут быть разными.	**Ashulachi** is an experienced artist, singer, hafiz, and performer of ashuls. A singer achieves success by mastering the capabilities of the voice, being able to use them to the fullest, and developing high skills in learning how to sing. The singer's voice and performance style (working, musical, floral) can be different.	**آشولچی** هنرمند، خواننده، حافظ باتجربه ، مجری اشول است . یک خواننده با تسلط بر قابلیت های صدا، استفاده کامل از آنها و ایجاد مهارت های بالا در یادگیری آواز به موفقیت می رسد. صدای خواننده و سبک اجرای (کار، موزیکال، گلدار) می تواند متفاوت باشد.

Ashulaning boshlanishi – xor qo‘shig‘ining boshlanishi, bitta – yetakchi xonanda tomonidan ijro etiladi.	**Запе́в** – начало хоровой песни, исполняемое одним певцом – запевалой.	**The chorus** is the beginning of a choral song, performed by one singer – the lead singer.	**گروه کر** آغاز یک آهنگ کر است که توسط یک خواننده – خواننده اصلی اجرا می شود.
Avj – arabcha “avj” so‘zi mazmunida “cho‘qqi” (koinot cho‘qqisi) anglashiladi. 1) O‘n ikki maqom majmuasidagi ma’lum sho‘ba nomi. 2) Musiqa asarining yuqori pardalardagi cho‘qqisi, kulminatsiya doirasi, ya’ni musiqa asarining eng baland registrdagi davomli kuy tuzilmasi.	**Авдж** (кульминация) – арабское слово «авдж» означает «вершина» (вершина вселенной). 1) Название определенной ветви в комплексе двенадцати макомов. 2) Вершина музыкального произведения в верхних нотах, кульминационный круг, то есть непрерывная мелодическая структура музыкального произведения в высшем регистре.	**Awj (**culmination) – The Arabic word “awj” means “summit” (top of the universe). 1) The name of a specific branch in the complex of twelve poppies. 2) The peak of a musical work in the upper notes, the culmination circle, that is, the continuous melodic structure of a musical work in the highest register.	**Avj** (اوج) - کلمه عربی « اوج » به معنای قله (بالای عالم) است. 1) نام یک شاخه خاص در مجموعه دوازده . 2) اوج یک اثر خشخاش موسیقایی در نت های بالایی، دایره اوج، یعنی ساختار ملودیک پیوسته یک اثر موسیقایی در بالاترین ثبت.
B			
Balet (fr. baletom, ital. ballo – raqs) -bu yirik musiqiy va xoreografik janr bo‘lib, unda asosiy badiiy vosita raqs va pantomima hisoblanadi, teatr sahnasida manzarali	**Бале́т** (*фр. balletom, um. ballo*– танец, пляска) – крупный музыкально–хореографический (см.) жанр, в котором основным художественным средством является танец, а также	**Ballet** (*French ballet from, Italian ballo* – dance, dance) is a major musical and choreographic (see) genre in which the main artistic means is dance, as well as	**باله** (*باله فرانسوی از ، باللو – رقص ایتالیایی* ، رقص) یک ژانر اصلی موسیقی و رقص (نگاه کنید به) است که در آن ابزار اصلی هنری رقص و

dekorativ dizaynda, orkestr musiqasi jo‘rligida namoyish etiladi. Mustaqil raqs sahnalari ko‘rinishidagi balet ba’zan operaning bir qismideb hisoblanadi.	пантомима, представляемые на театральной сцене в живописном декоративном оформлении в сопровождении оркестровой музыки. Б. в виде самостоятельных танцевальных сцен является иногда частью оперы.	pantomime, presented on the theater stage in a picturesque decorative design, accompanied by orchestral music. B. in the form of independent dance scenes is sometimes part of the opera.	همچنین پانتومیم است که در صحنه تئاتر در یک طرح تزئینی زیبا و همراه با موسیقی ارکسترال . ب) در قالب صحنه های رقص مستقل گاهی اوقات بخشی از اپرا است.
Ballada (fr. ballade, ital. ballare – raqsga tushmoq) – dastlab Provans (Fransiya) raqs qo‘shig‘ining asl nomiedi; keyin xalq afsonalari yoki o‘tmish voqealari haqida hikoya qiluvchi adabiy-poetik janrga aylandi.	**Балла́да** *(фр. ballade, ит. ballare*– танцевать) – первоначально название провансальской (Франция) плясовой песни; затем – литературно–поэтический жанр, связанный с народными преданиями или повествующий о событиях прошлого. С начала XIX в. – обозначение вокальных и инструментальных пьес повествовательного склада.	**Ballad** *(French ballade, Italian ballare* – dance) – originally the name of a Provençal (France) dance song; then – a literary and poetic genre associated with folk legends or telling about events of the past. From the beginning of the 19th century. – designation of vocal and instrumental pieces of a narrative nature.	**تصنیف** *(بالاد فرانسوی ، ballare ایتالیایی* – رقص) – در اصل نام یک آهنگ رقص پرووانسالی (فرانسه) است. سپس – یک ژانر ادبی و شاعرانه مرتبط با افسانه های عامیانه یا گفتن در مورد رویدادهای گذشته. از آغاز قرن نوزدهم. – تعیین قطعات آوازی و ساز با ماهیت روایی.
Bariton (yun. barytono – og‘ir ovozli) – bas va tenor registrlari orasidagi erkak ovozi; boshqa nomi - yuqori bass.	**Барито́н** (*греч. barytono*– тяжелозвучный) – мужской голос среднего между басом и тенором регистра; другое название – высокий бас.	**Baritone** (*Greek barytono* – heavy–sounding) – male voice between bass and tenor register; another name is high bass.	**باریتون** (*باریتونو یونانی* – با صدای سنگین) – صدای مرد بین باس و تنور رجیستر. نام دیگر بیس بالا است.

Barkarola (ital. barca – qayiq, barcaruola – qayiqchi qo‘shig‘i) – Venetsiyada keng tarqalgan qo‘shiq turi, shuningdek, silliq, chayqaladigan jo‘rligi bilan tafakkurli ohangdor tabiatdagi vokal va cholg‘u qismlari nomi; Musiqiy o‘lchovi 6/8. Barkarolaning boshqa nomi gondolier (ital. gondola - Venetsiya qayig‘i)	**Баркаро́ла** (*ом um. barca*– лодка, *barcaruola*– песня лодочника) – род песни, распространенный в Венеции, а также название вокальных и инструментальных пьес созерцательного певучего характера с плавным, покачивающимся аккомпанементом; размер 6/8. Другое название Б. – гондольера (от *um. gondola*– венецианская лодка).	**Barcarolle** (*from Italian barca* – boat, *barcaruola* – boatman's song) is a type of song common in Venice, as well as the name of vocal and instrumental pieces of a contemplative melodious nature with a smooth, swaying accompaniment; size 6/8. Another name for B. is gondolier (from *the Italian gondola* – Venetian boat).	**بارکارول** (*از ایتالیایی barca* – boat، *barcaruola* – آهنگ قایق‌ران) یک نوع آهنگ رایج در ونیز است، و همچنین نام قطعات آوازی و ساز با طبیعت ملودی متفکرانه با همراهی روان و نوسانی است. سایز 8/6 نام دیگر B. gondolier (از *گوندولا ایتالیایی* – قایق ونیزی) است.
Bass (ital. basso – past, yunoncha basis – asos) – 1. Eng past erkak ovozi. 2. Past registrli orkestr cholg‘u asboblarining umumiy nomi (violonchel, kontrabas, fagot va boshqalar).	**Бас** (*um. basso*– низкий, *греч. basis*– основа) – 1. Самый низкий мужской голос. 2. Общее название низких по регистру оркестровых инструментов (виолончель, контрабас, фагот и т. д.).	**Bass** (*Italian basso* – low, *Greek basis* – base) – 1. The lowest male voice. 2. General name for low register orchestral instruments (cello, double bass, bassoon, etc.).	**باس** (*ایتالیایی basso* – کم، *پایه یونانی* – پایه) – 1. پایین ترین صدای مرد. 2. نام عمومی سازهای ارکستر با رجیستر پایین (ویلنسل، کنترباس، باسون و ...).
Bilina – rus xalq dostoni bo‘lib unda o‘tgan davrlar, xalq qahramonlari va qahramonlarining jasorati haqida hikoya qilinadi. Bilina	**Были́на** – произведение русского народного эпоса, повествование о былых временах, о подвигах народных героев–богатырей. Б. носит	**Bylina** – a work of Russian folk epic, a story about bygone times, about the exploits of folk heroes and heroes. B. has the character	**بیلینا** – اثری از حماسه عامیانه روسی، داستانی در مورد دوران گذشته، در مورد سوء استفاده از قهرمانان و

sekin ravon resitativ xarakterga ega, qoshiq qilib kuylanib aytiladi, ba’zan gusli va boshqa cholg‘u asboblaridan foydalaniladi.	характер неторопливого плавного речитатива, подобного напевной речи; иногда сопровождается игрой на гуслях и других музыкальных инструментах.	of a leisurely, smooth recitative, similar to melodious speech; sometimes accompanied by playing the harp and other musical instruments.	قهرمانان عامیانه. ب) دارای ویژگی یک تلاوت آرام، روان، شبیه به گفتار آهنگین است. گاهی با نواختن چنگ و سایر آلات موسیقی همراه است.
Bolero (isp. bolero) – XVIII –asrning oxirida paydo bo‘lgan, o‘rtacha tezlikda harakatlanadigan, kastanetlar zarbalari ostida namoyon bo‘ladigan ispan raqsi; Musiqiy o‘lchovi 3/4.	**Болеро́**(*ucn. bolero*) – испанский танец, известный с конца XVIII века, умеренно быстрого движения, сопровождаемый ударами кастаньет; размер 3/4.	**Bolero** (*Spanish bolero*) is a Spanish dance, known since the end of the 18th century, of moderately fast movement, accompanied by the blows of castanets; size 3/4.	**بولرو** (*اسپانیایی بولرو*) یک رقص اسپانیایی است که از اواخر قرن هجدهم شناخته می‌شود، با حرکات نسبتاً سریع همراه با ضربات کاستانیت. سایز 4/3
Busalik – mahbubini izlashga chiqqan yo‘lovchi, (Abu Salik-Ahd otasiga ishora) oshiqning tariqat yo‘liga kirishga “ahd bog‘lashini” bildiradi.	**Бусалик** – путешественник, который отправляется на поиски своей возлюбленной (имеется в виду отец Абу Салик-Ахда) означает, что возлюбленный «заключает завет» вступить на путь Тариката.	**Busalik** - a traveler who goes in search of his beloved (referring to the father of Abu Salik-Ahda) means that the beloved “makes a covenant” to enter the path of Tariqa.	**بوسالیک** - مسافری که به دنبال معشوق می رود (اشاره به پدر ابوسالک عهدة) یعنی آن معشوق برای ورود به طریقت عهد می بندد .
Buxoro-Samarqand musiqa uslubi – Buxoro va Samarqand shaharlari va viloyatlari hududlarida qaror	**Бухаро-Самаркандский стиль музыки** – представляет собой совокупность определенных музыкальных традиций,	**The Bukhara-Samarkand style of music** is a set of certain musical traditions that have established	**سبک موسیقی بخارا-سمرقند** مجموعه ای از سنت های موسیقی است که

topgan muayyan musiqiy an’analar majmui.	утвердившихся в районах Бухары и Самаркандских городов и областей.	themselves in the regions of Bukhara and Samarkand cities and regions.	در نواحی شهرها و نواحی بخارا و سمرقند تثبیت شده است.
Buzurg – (katta,ulug‘, buyuk) katta olam, makrokosmos. 12 jam nomlarida botiniy ifodalangan ruhiy yuksalish yo‘li.	**Бузург** – (большой, великий, великий) большой мир, макрокосмос. Путь духовного восхождения, воплощенный в 12 названиях макома.	**Buzurg** – (big, great, great) big world, macrocosm. The path of spiritual ascent, embodied in the 12 names of maqom.	**Buzurg** - (بزرگ، بزرگ، بزرگ) جهان بزرگ، جهان کلان. مسیر عروج معنوی در 12 عنوان مقوم تجسم یافته است .
ꕥ D ꕥ			
Damli cholg‘u asboblar – har xil shaklda, o‘lchamda va materiallardan iborat bo‘lgan bunday cholgu asboblarida tovush manbai vazifasini cholg‘uning trubkasidagi havo bajaradi. Ovoz ishlab chiqarish materiali va usuliga ko‘ra, Damli cholg‘u asboblari mis va yog‘och cholg‘u asboblarga bo‘linadi. Damli cholg‘u asboblar qatoriga organ ham kiradi.	**Духовы́е инструме́нты** – инструменты, различные по форме, величине и материалу, представляющие собой трубку или набор трубок, которые звучат благодаря колебаниям заключенного в них столба воздуха. По материалу и способу звукоизвлечения Д. и. разделяются на медные и деревянные. К числу Д. и. принадлежит также орган.	**Brass instruments** – instruments of various shapes, sizes and materials, consisting of a tube or a set of tubes that sound due to the vibrations of the air column enclosed in them. According to the material and method of sound production, D. and. divided into copper and wood. To the number of D. and. also belongs to the organ.	**برنج ابزار** – ابزارهایی با اشکال، اندازه ها و مواد مختلف، متشکل از یک لوله یا مجموعه ای از لوله ها که به دلیل ارتعاشات ستون هوای محصور در آنها به صدا در می آیند. با توجه به مواد و روش تولید صدا، D. و. به مس و چوب تقسیم می شود. به تعداد د و. همچنین متعلق به اندام است.

Damli cholg‘ular orkestri – damli mis, yog‘och va zarbli cholg‘u asboblaridan tashkil topgan orkestr. Damli cholg‘ular orkestri o‘zining kuchli, yorqin ovozi bilan ajralib turadi.	**Духово́й орке́стр** – оркестр, состоящий из медных и деревянных духовых и ударных инструментов. Д. о. отличается мощной, яркой звучностью.	**Wind orchestra – an orchestra** consisting of brass and woodwind and percussion instruments. Before. It has a powerful, bright sonority.	**باد ارکستر – ارکستری** متشکل از سازهای برنجی و بادی چوبی و کوبه ای. قبل از. دارای صدای قوی و روشن است.
Daromad – 1) muqaddima, debocha, umuman asarning bosh qismi, bo‘lagi; 2) maqom sho‘basi, shuningdek, uning shakliga mutanosib cholg‘u va ashula.	**Даромад** – 1) введение, прелюдия, основная часть произведения в целом, часть; 2) статусная ветвь, а также соответствующие ее форме музыкальные инструменты и песни.	**Daromad** – 1) introduction, prelude, main part of the work as a whole, part; 2) the status branch, as well as musical instruments and songs corresponding to its form.	**عطر د** – 1) مقدمه، پیش درآمد، قسمت اصلی اثر به عنوان یک کل، قسمت . 2) شاخه وضعیت و همچنین آلات موسیقی و آهنگ های مربوط به فرم آن.
Deklamatsiya – she’r yoki nasrni kotarinki ruhda badiiy oqish, notiqlik sanatining muhim turlaridan biri.	**Деклама́ция** – художественное чтение стихов или прозы в эмоционально приподнятой манере. Д. музыкальная – верное воспроизведение в речитативе характерных интонаций – повышений, понижений, акцентов и т. д. – выразительной человеческой речи.	**Declamation** is the artistic reading of poetry or prose in an emotionally uplifting manner. D. musical – correct reproduction in recitative of characteristic intonations – rises, falls, accents, etc. – of expressive human speech.	**دکلاماسیون** خوانش هنری شعر یا نثر به شیوه ای نشاط بخش عاطفی است. د. موزیکال – بازتولید صحیح در بازگویی لحن های مشخصه – برآمدن، سقوط، لهجه ها و غیره – گفتار گویا انسان.

Desimet (lot. decimus – o‘ninchi) – o‘n nafar ishtirokchidan iborat opera yoki kamera ansambli.	**Дециме́т** (от *лат. decimus*– десятый) – оперный или камерный ансамбль десяти участников.	**Decimet** (from *Latin decimus* – tenth) is an operatic or chamber ensemble of ten participants.	**Decimet** (از *لاتین decimus* – دهم) یک گروه اپرایی یا مجلسی متشکل از ده شرکت کننده است.
Dialog (yun. - dialogos – ikki shaxsning bir-biriga qaratilgan nutqi) – operadagi ikki qahramon o‘rtasidagi sahna suhbati; muqobil qisqa musiqiy iboralarni bir- biriga aytish.	**Диало́г** (*греч. dialogos* – разговор между двумя) – сцена– беседа двух действующих лиц оперы; перекличка чередующихся кратких музыкальных фраз, как бы отвечающих друг другу.	**Dialogue** (*Greek: dialogos* – a conversation between two) – a scene– conversation between two characters in the opera; a roll call of alternating short musical phrases, as if answering each other.	**گفتگو** (*یونانی: dialogos* – مکالمه بین دو) – صحنه– مکالمه بین دو شخصیت در اپرا. فراخوانی از عبارات موسیقی متناوب متناوب، گویی که به یکدیگر پاسخ می دهند.
Dilxiroj – (fors. – dilni tirnovchi) o‘zbek, uyg‘ur va tojik xalqlarining mumtoz raqs kuyi. Bosh ohangi rivojlanishi jarayonida peshrav uslubi yetakchi o‘rin tutadi. Dilxirojning ommabop yallalarga yaqin ashula yo‘li ham mavjud bo‘lib, Tojikistonda “Siynaxurush” deb yuritiladi. Lad va kuy-ohang asoslari Buzruk	**Дилхироджа** – (по-персидски – царапающий сердце) – классическая танцевальная мелодия узбекского, уйгурского и таджикского народов. Стиль пешрав играет ведущую роль в развитии тембра голоса. У Дилхироджа также есть певческий трек возле популярных ялла, который в Таджикистане называется “Сынахуруш”. Основы лада и	**Dilhiroj** - (in Persian - scratching the heart) - a classical dance melody of the Uzbek, Uyghur and Tajik peoples. The Peshrav style plays a leading role in the development of voice timbre. Dilhiroj also has a singing track near popular yalla, which is called “Synakhurush” in Tajikistan. The basics of the	**دلهیروج** - (به فارسی - خراشیدن قلب) - ملودی رقص کلاسیک از اقوام ازبک، اویغور و تاجیک. سبک پشرو نقش پیشرو در توسعه تن صدا دارد. دلهیروج همچنین یک آهنگ آواز خوانی در نزدیکی یالا دارد که در تاجیکستان « سیناخوروش » نامیده می شود . اصول اولیه حالت و ملودی به آهنگ های وضعیت Buzruk نزدیک است . در اوج

maqomi yo‘llariga yaqin. Dilxiroj rivojining yuqori qismida “Zebo pari” avji ishlatilgan.	мелодии близки статусным трекам Бузрука. На вершине развития Дилхироджа использовалась кульминация “Зебо пери”.	mode and melody are close to Buzruk’s status tracks. At the pinnacle of Dilhiroj's development, the climax “Zebo peri ” was used.	توسعه Dilhiroj ، اوج " زیبو" ." استفاده شد پری
Dinamika (yun. dynamikos – quvvatli) – 1. Kuch, ovoz balandligi. 2. Taranglik darajasini belgilash, musiqiy hikoyaning samarali rivojlanishi (“rivojlanish dinamikasi”).	**Дина́мика** (от *греч. dynamikos* – силовой) – 1. Сила, громкость звучания. 2. Обозначение степени напряженности, действенной устремленности музыкального повествования («динамика развития»).	**Dynamics** (from *the Greek dynamikos* – power) – 1. Strength, sound volume. 2. Designation of the degree of tension, effective aspiration of the musical narrative (“dynamics of development”).	**دینامیک** (از *یونانی* *dynamikos* – قدرت) – 1. قدرت، حجم صدا. 2. تعیین درجه تنش، آرزوی مؤثر روایت موسیقی ("دینامیک توسعه").
Divertisment (fr. divertissement – o‘yin–kulgi, hursandchilik) – bir nechta turdagi raqslardan iborat syuita shaklida qurilgan musiqiy asar. Divertisment ko‘ngilochar xarakterdagi alohida cholg‘u asari deb ham ataladi.	**Дивертисме́нт** (*фр. divertissement* – увеселение, развлечение) – музыкальное произведение, построенное наподобие сюиты, состоящее из нескольких разнохарактерных, преимущественно танцевальных, номеров. Д. называется также отдельная инструментальная пьеса развлекательного характера.	**Divertissement** (*fr. divertissement* – amusement, entertainment) – a musical work, built like a suite, consisting of several different, mainly dance, numbers. D. is also called a separate instrumental piece of an entertaining nature.	**Divertissement** (*فر.* *divertissement* – سرگرمی، سرگرمی) – یک اثر موسیقی، ساخته شده مانند یک سوئیت، متشکل از چندین عدد مختلف، عمدتاً رقص. د را قطعه ساز جداگانه ای با ماهیت سرگرم کننده نیز می نامند.

Do‘mbira (tanbura so‘zidan) – torli chertma xalq musiqa cholg‘usi. O‘zbek va qozoq do‘mbira turlari mavjud: 1) o‘zbek do‘mbirasining dastasi silliq, pardalari belgilanmagan bo‘ladi. Cholg‘uning asosiy qismi (kosaxona va dasta) o‘rik, tog‘olcha yoki archa daraxtidan yaxlit tarzda, kosaxonasi o‘yib ishlanadi.	**Домбра** – Струнный щипковый музыкальный инструмент. Струнный щипковый музыкальный инструмент, который существует в культуре узбеков, казахов, ногайцев, а также калмыков. Корпус домбры грушевидной формы и длинный гриф, разделённый ладами. Струны две, и обычно они настроены в кварту или квинту.	**Dombra** is a plucked string musical instrument. A stringed plucked musical instrument that exists in the culture of the Uzbeks, Kazakhs, Nogais, and Kalmyks. The body of the dombra is pear-shaped and has a long neck, divided by frets. There are two strings, and they are usually tuned to fourths or fifths.	**دامبرا** یک ساز موسیقی زهی است. یک ساز موسیقی زهی که در فرهنگ قزاق ها، نوغایی ها ها، ازبک و کالمیک ها وجود دارد. بدن دمبرا گلابی شکل است و دارای گردنی بلند است که با فرچه تقسیم می شود. دو سیم وجود دارد و معمولاً به صورت چهارم یا پنجم کوک می شوند.
Doira – o‘zbek, tojik, uyg‘ur va boshqa sharq xalqlarining cholg‘u asbobi. Doira zarb bilan urib chalinadi. Gardishi o‘rik, yong‘oq yog‘ochidan yasaladi. Gardishi ustidan tashqari tomondan teri bilan qoplanadi. Gardishning ich tomoniga tamburinnikiga o‘xshash xalqachalar osiladi. Doira - zarbli cholg‘u asboblar guruhiga kiradi.	**Дойра** – музыкальный инструмент узбеков, таджиков, уйгуров и других восточных народов. По кругу ударяют молотком. Каркас изготовлен из древесины абрикоса и ореха. Он покрыт кожей снаружи над фланцем. На внутренней стороне обода висят небольшие кольца, напоминающие бубны. Круг – относится к группе ударных инструментов.	**Doira** is a musical instrument of Uzbeks, Tajiks, Uighurs and other eastern peoples. The circle is struck with a hammer. The frame is made of apricot and walnut wood. It is covered with leather on the outside above the flange. On the inside of the rim there are small rings resembling tambourines. Circle -	**دویرا** یک ساز موسیقی ازبک ها، تاجیک ها، اویغورها و دیگر مردمان شرق است. دایره با چکش زده می شود. فریم از چوب زردآلو و گردو ساخته شده است. در قسمت بیرونی بالای فلنج با چرم پوشانده شده است. در داخل لبه حلقه های کوچکی شبیه تنبور وجود اشاره گروه یک به - دارد. دایره . ابزار ها طبل دارد

		belongs to the group of percussion instruments.	
Dramaturgiya – sahna ijrosini o‘z ichiga olgan adabiyot; dramatik asar yozish qonuniyatlari haqidagi fan. XX –asrdan boshlab Dramaturgiya atamasi musiqa va teatr san’ati, so‘ngra sahnaga aloqador bo‘lmagan yirik cholg‘u va simfonik asarlarga nisbatan ham qo‘llanila boshlandi. Musiqiy Dramaturgiya – tanlangan syujetni eng mantiqiy, izchil va samarali gavdalantirish maqsadida opera, balet, simfoniya vahokazo, musiqasini yaratish va rivojlantirish tamoyillari majmui;	**Драматурги́я** – литература, предполагающая сценическое воплощение; наука о законах построения драматической пьесы. В XX веке термин Д. стал применяться также к музыкально–театральному искусству, а затем и к крупным инструментально–симфоническим произведениям, не связанным со сценой. Д. музыкальная – совокупность принципов построения и развития музыки оперы, балета, симфонии и т. п. с целью наиболее логичного, последовательного и действенного воплощения избранного сюжета, идейного замысла.	**Dramaturgy** is literature that involves stage execution; the science of the laws of constructing a dramatic play. In the 20th century, the term D. began to be applied also to musical and theatrical art, and then to large instrumental and symphonic works not related to the stage. D. musical – a set of principles for constructing and developing the music of opera, ballet, symphony, etc. with the goal of the most logical, consistent and effective embodiment of the chosen plot and ideological concept.	**دراماتورژی** ادبیاتی است که شامل اجرای صحنه می شود. علم قوانین ساخت یک نمایشنامه نمایشی. در قرن بیستم، اصطلاح D. شروع به استفاده از هنر موسیقی و تئاتر و سپس به آثار بزرگ دستگاهی و سمفونیک غیر مرتبط با صحنه کرد. D. موزیکال – مجموعه ای از اصول برای ساخت و توسعه موسیقی اپرا، باله، سمفونی و غیره با هدف منطقی ترین، منسجم ترین و مؤثرترین تجسم طرح انتخاب شده و مفهوم ایدئولوژیک.

Duet (lot. duo – ikkita) – ikkita ishtirokchidan iborat opera yoki kamera ansambli.	**Дуэ́т** (от *лат. duo* – два) – оперный или камерный ансамбль двух участников.	**Duet** (from *lat. duo* – two) – an opera or chamber ensemble of two participants.	**دوئت** (از *لاتین duo* – دو) – یک گروه اپرا یا اتاقی از دو شرکت کننده.
Duettino (ital. duettino) – kichik duet.	**Дуэтти́но** (*um. duettino*) – маленький дуэт.	**Duettino** (*Italian duettino*) is a small duet.	**Duettino** (*ایتالیایی duettino*) یک دوئت کوچک است.
Duma, dumka – cholg‘u jo‘rligidagi erkin resitativ–improvizatsion uslubdagi hikoya qiluvchi ukrain xalq qo‘shig‘i. Odatda qo‘shiq tarixiy voqealar haqidagi hikoyaga bag‘ishlangan bo‘lsa, ba’zan u sof lirik mazmundagi samimiy, g‘amgin qo‘shiq xususiyatini o‘z ichiga oladi.	**Ду́ма, ду́мка** – повествовательная украинская народная песня свободного речитативно–импровизационного склада с инструментальным сопровождением. Обычно Д. посвящена рассказу об исторических событиях, но иногда приобретает черты задушевной, печальной песни сугубо лирического содержания.	**Duma, dumka** is a narrative Ukrainian folk song of a free recitative–improvisational style with instrumental accompaniment. Usually the song is devoted to a story about historical events, but sometimes it takes on the features of a sincere, sad song of purely lyrical content.	**دوما ، دومکا** یک آهنگ فولکلور روایی اوکراینی به سبک خوانندگی–بداهه نوازی آزاد با همراهی ساز است. ترانه معمولاً به داستانی درباره وقایع تاریخی اختصاص دارد ، اما گاهی ویژگی های یک آهنگ صمیمانه و غمگین با محتوای صرفاً غنایی را به خود می گیرد.
Dutor – (forscha: دوتار) — O‘rta Osiyo, Eron va Janubiy Osiyoda tarqalgan an’anaviy ikki torli musiqa asbobidir. Nomi fors tilidan „ikki tor“ (<	**Дутар** – Музыкальный инструмент. Персидский двухструнный щипковый музыкальный инструмент народов Центральной и Южной	**Dutar** – Musical instrument. Persian two-stringed musical instrument of the peoples of Central and South Asia. Playing the dutar is an	ساز .ساز موسیقی – **دوتار** دو سیم ایرانی مردمان آسیای نواختن دوتار مرکزی و جنوبی. جزء لاینفک خلاقیت بخشی معمولاً یک دوتار به هاست .

دو du — „ikki“, تار tār — „tor“) deb tarjima qilinadi, biroq Hirot dutori o‘n tor’tta torli bo‘ladi. Dutor XV asr atroflarida paydo bo‘lgan deya tahminlar mavjud. O‘zbek, tojik, uyg‘ur, turkman, qoraqalpoq xalqlari orasida keng tarqalgan. O‘zbek dutori muloyim, nafis va shirali ovozi bilan boshqa cholg‘ulardan ajralib turadi.	Азии. Игра на дутаре — неотъемлемая часть творчества бахшей. Обычно встречается дутар длиной 1150–1200 мм с грушевидным резонатором и сильно вытянутой шейкой с грифом. Корпус клееный из тонких деревянных пластинок. Дутар имеет, как правило, 13–17 навязных жильных ладов и 2 шёлковые струны. Звукоряд внизу хроматический, вверху диатонический.	integral part of the bakhshi’s creativity. Usually there is a dutar 1150–1200 mm long with a pear-shaped resonator and a highly elongated neck with a neck. The body is glued from thin wooden plates. Dutar has, as a rule, 13–17 string frets and 2 silk strings. The scale at the bottom is chromatic, at the top it is diatonic.	طول 1150-1200 میلی متر با تشدید کننده گلابی شکل و گردن بسیار کشیده با گردن وجود دارد. بدنه از صفحات چوبی نازک چسبانده شده است. دوتار معمولاً دارای 13 تا 17 رشته سیم و 2 سیم ابریشمی است. مقیاس در پایین رنگی است، در بالا دیاتونیک است.
E			
Ekosez (fr. écossaise – "shotlanka") – Shotlandiyaning tezkor harakatli xalq raqsi; musiqiy o‘lchovi 2/4.	**Экосе́з** (*фр.* *écossaise* – «шотландка») – шотландский народный танец быстрого движения; размер 2/4.	**Ecosaise** (*French écossaise* – “tartan”) is a Scottish folk dance of fast movement; size 2/4.	**Ecosaise** (*فرانسوی* *écossaise* – "tartan") یک رقص محلی اسکاتلندی با حرکت سریع است. سایز 4/2
Ekspressiya (lot. expressio – ifoda) musiqada – ifodalilikni oshiradi.	**Экспре́ссия** (от *лат.* *expressio* – выражение) в музыке – повышенная выразительность.	**Expression** (from *Latin* *expressio* – expression) in music – increased expressiveness.	**بیان** (از *لاتین* *expressio* – بیان) در موسیقی – افزایش بیان.

Elegiya (yun. elegia – elegos – shikoyat) – qayg‘uli, o‘ychan xarakterdagi asar.	**Эле́гия** (*греч. elegia* от *elegos*– жалоба) – пьеса печального, задумчивого характера.	**Elegy** (*Greek elegia* from *elegos* – complaint) is a play of a sad, thoughtful nature.	**مرثیه** (*Elegia یونانی* از *elegos* – شکایت) یک بازی غم انگیز و متفکرانه است.
Epigraf (yun. epigraf – Yodgorlikdagi yozuv) – bu butun asarning asosiy xarakterini, etakchi fikrini belgilaydigan boshlang‘ich musiqiy ibora, mavzu yoki parchaning adabiyotdan olingan majoziy nomi.	**Эпи́граф** (*греч. epigraphe* – букв. надпись на памятнике) – заимствованное из литературы фигуральное название начальной музыкальной фразы, темы или отрывка, определяющего собой преобладающий характер, ведущую мысль всего произведения.	**Epigraph** (*Greek epigraphe* – lit. n inscription on the monument) is a figurative name, borrowed from literature, of the initial musical phrase, theme or passage that determines the predominant character, the leading thought of the entire work.	**اپی گراف** (*epigraphe یونانی* – روشن. n کتیبه روی بنای تاریخی) یک نام مجازی است که از ادبیات وام گرفته شده است، از عبارت موسیقی اولیه، مضمون یا قطعه ای که شخصیت غالب، اندیشه اصلی کل اثر را تعیین می کند.
Epilog (yun. Epilogos, epi – keyin va logos – so‘z, nutq) asarning yakuniy qismi bo‘lib, voqealarni umumlashtiradi, ba’zan ma’lum vaqtdan keyin sodir bo‘lgan voqealar haqida gapiradi.	**Эпило́г** (*греч. epilogos* от *ep*i – после и *logos* – слово, речь) – заключительная часть произведения, подводящая итог событиям, иногда рассказывающая о событиях, происшедших спустя некоторое время.	**Epilogue** (*Greek epilogos* from *ep* i – after and *logos* – word, speech) is the final part of the work, summing up the events, sometimes telling about events that happened after some time.	**اپیلوگ** (*epilogos یونانی* از *ep* i – after و *logos* – کلمه، گفتار) قسمت پایانی کار است که وقایع را خلاصه می کند، گاهی اوقات درباره رویدادهایی که پس از مدتی اتفاق افتاده است می گوید.
Epitafiya (yun. epitaphios) – qabr tosh so‘zi.	**Эпита́фия** (*греч. epitaphios*) – надгробное слово.	**Epitaph** (*Greek epitaphios*) is a tombstone word.	**Epitaph** (*یونانی epitaphios*) یک کلمه تشییع جنازه است.

Epizod (yun. epeisodion – voqea, hodisa) – musiqiy va teatr harakatining kichik qismi; ba’zan musiqa asariga chekinish xarakteriga ega bo‘lgan qism kiritiladi.	**Эпизо́д** (*греч. epeisodion* – происшествие, событие) – небольшая часть музыкально–театрального действия; иногда введенный в музыкальное произведение раздел, имеющий характер отступления.	**Episode** (*Greek epeisodion* – incident, event) – a small part of a musical and theatrical action; sometimes a section introduced into a piece of music that has the character of a digression.	**اپیزود** (*اپیزودیون یونانی* – حادثه، رویداد) – بخش کوچکی از یک اقدام موسیقی و تئاتر. گاهی اوقات بخشی وارد یک قطعه موسیقی می شود که شخصیت یک انحراف دارد.
F			
Faktura (lat. factura – bo‘linish, ishlov berish) – musiqa asarining tovush tuzilishi, shu jumladan ohang, jorchi ovoz va kop ovozli, akkomponimentni oz ichiga oladi.	**Факту́ра** (*лат. factura* – букв. деление, обработка) – строение звуковой ткани музыкального произведения, включающей мелодию, сопровождающие ее подголоски или полифонические голоса, аккомпанемент и т. д.	**Faktura** (*lat. factura* – lit. division, processing) – the structure of the sound fabric of a musical work, including a melody, accompanying subvoices or polyphonic voices, accompaniment, etc.	**فکتورا** (*لاتین. factura* – روشن. تقسیم ، پردازش) – ساختار بافت صوتی یک اثر موسیقی، از جمله ملودی، صداهای فرعی همراه یا صداهای چندصدایی، همراهی و غیره.
Fandango (Isp. fandango – kastanetlar ovozi ostida mo‘'tadil harakatlar bilan raqsga tushadigan ispan xalq raqsi; musiqiy olchov 3/4.	**Фанда́нго** (*исп. fandango* – испанский народный танец умеренного движения, сопровождаемый игрой на кастаньетах; размер 3/4.	**Fandango** (*Spanish fandango* – Spanish folk dance of moderate movement, accompanied by playing castanets; size 3/4.	**Fandango** (*فاندانگو اسپانیایی* – رقص محلی اسپانیایی با حرکت متوسط، همراه با نواختن کاستنات؛ اندازه 4/3.
Fanfara (ital. fanfara) – karnay ovozi, odatda	**Фанфа́ра** (*um. fanfara*) – трубный сигнал, обычно	**Fanfare** (*Italian fanfara*) is a trumpet signal, usually of a festive, solemn nature.	**فانفار** (*ایتالیایی fanfara*) یک سیگنال شیپوری است که

bayramona, tantanali xarakterga ega.	праздничного торжественного характера.		معمولاً ماهیتی جشن و جشن دارد.
Fantaziya (yun. fantaziya – tasavvur, fantastika, ixtiro) erkin shakldagi virtuoz asar. Fantaziya badiha uslubidagi janr. Muayyan kompozitsion qoliplarga bog‘lanmagan (cholg‘u) musiqa asarlaridan iborat. 1. XVII asrlarda improvizatsiya namunalari asosida yuzaga kelgan. 2. Transkripsiya (lot. transcriptio – qayta yozish) yoki parafraza (yun. paraphrasis – tavsif, qayta aytib berish) kabi har qanday opera mavzularidagi mahoratli kompozitsiya. 3. Musiqaning g‘alati, fantastik xarakteri bilan ajralib turadigan cholg‘u asari.	**Фанта́зия** (*греч. phantasia* – воображение, вообще вымысел, выдумка) – виртуозное произведение свободной формы. 1. В XVIIвеке импровизационного характера вступление к фуге или сонате. 2. Виртуозное сочинение на темы какой–либо оперы, то же, что транскрипция (лат. transcriptio– переписывание) или парафраза (от греч. paraphrasis– описание, пересказ, перефразировка). 3. Инструментальное произведение, отличающееся причудливым, фантастическим характером музыки.	**Fantasy** (*Greek phantasia* – imagination, generally fiction, invention) is a virtuoso work of free form. 1. In the 17th century, the introduction to a fugue or sonata was of an improvisational nature. 2. A masterly composition on the themes of any opera, the same as transcription (Latin transcriptio – rewriting) or paraphrase (from Greek paraphrasis – description, retelling, paraphrase). 3. An instrumental work characterized by a bizarre, fantastic character of the music.	**فانتزی** (*فانتازی یونانی* – تخیل، عموماً تخیلی، اختراع) یک اثر فاخر با فرم آزاد است. 1. در قرن هفدهم ، معرفی یک فوگ یا سونات ماهیتی بداهه نوازی داشت. 2. ترکیبی استادانه بر روی مضامین هر اپرا، همان رونویسی (لاتین transcriptio – بازنویسی) یا ترجمه (از یونانی paraphrasis – توصیف، بازگویی، بازنویسی). 3. یک اثر دستگاهی که با شخصیت عجیب و خارق العاده موسیقی مشخص می شود.
Fargona-Toshkent musiqa uslubi – Farg‘ona vodiysi va	**Фергано-Ташкентский стиль музыки** – представляет собой	**Fergano-Tashkent style of music** – is a collection of	**سبک Ferga no- – موسیقی تاشکند**

Toshkent vohasida qaror topgan mahalliy musiqiy an’analar majmui. Mazkur uslubning o‘ziga xos jihatlari o‘zbek xalq musiqa ijodiyoti (bolalar qo‘shiqlari, ayollar folklori, terma, lapar, yalla, ashula va boshqalar) hamda mumtoz musiqa (doston, ashula, katta ashula, makom va boshqalar) namunalarida kuzatiladi.	совокупность местных музыкальных традиций, расположенных в Ферганской долине и Ташкентском оазисе. Специфика этого стиля можно наблюдать в образцах узбекской народной музыки (детские песни, женский фольклор, терма, лапар, ялла, песня и др.) и классической музыки (достан, песня, большая песня, маком и др.).	local musical traditions located in the Fergana Valley and the Tashkent oasis. The specifics of this style can be observed in examples of Uzbek folk music (children's songs, women's folklore, terma, lapar, yalla, song, etc.) and classical music (dostan, song, big song, makom, etc.).	مجموعه ای از سنت های موسیقی محلی است که در دره فرغانه و واحه تاشکند واقع شده است. ویژگی این سبک را می توان در نمونه هایی از موسیقی محلی ازبک (آهنگ های کودکانه، فولکلور زنانه، ترما، لاپار ، یالا ، ترانه و غیره) و موسیقی کلاسیک (دوستان ، آهنگ، ترانه بزرگ، ماکوم و غیره) مشاهده کرد.
Final (ital. finale– yakun) – ko‘p qismli asar, opera yoki baletning yakuniy qismi.	**Фина́л** (*um. finale* – окончательный) – заключительная часть многочастного произведения, оперы или балета.	**The finale** (*Italian finale* – final) is the final part of a multi–part work, opera or ballet.	**فینال** (*فینال ایتالیایی* – فینال) قسمت پایانی یک اثر چند قسمتی، اپرا یا باله است.
Folklor (ing. folk – xalq va lore – ta'lim, fan) – og‘zaki adabiy–musiqiy xalq ijodiyoti asarlari majmui.	**Фолькло́р** (от *англ. folk* – народ и *lore*– учение, наука) – совокупность произведений устного литературного и музыкального народного творчества.	**Folklore** (from *the English folk* – people and *lore* – teaching, science) is a set of works of oral literary and musical folk art **.**	**فولکلور** (از *قوم انگلیسی* – مردم و *لور* – آموزش، علم) مجموعه ای از آثار هنر عامیانه ادبی و موسیقی شفاهی است **.**

Fortepiano (ital. forte–piano – baland-past) – bu o‘zidan oldingilaridan farqli o‘laroq – klavesin, chembalo, klavikorddan, turli xil kuchli tovushlarni chiqarishga imkon beradigan klavishli torli cholg‘u asbobning umumiy nomi (royal, pianino). Ovoz diapazoni va dinamikasining kengligi, tovushning ifodaliligi va rang–barangligi, katta virtuoz–texnik imkoniyatlari Fortepianoni birinchi navbatda yakkaxon va kontsert (konsertga qarang) cholg‘u asbobi, shuningdek, ko‘plab kamera cholg‘u ansambllarining a’zosi hisoblanadi.	**Фортепиа́но** (от *um. forte–piano* – громко–тихо) – общее название клавишного струнного инструмента (рояль, пианино), позволяющего, в отличие от его предшественников – клавесина, чембало, клавикорда, получать звуки различной силы. Широта звукового диапазона и динамики, выразительность и красочное разнообразие звучания, большие виртуозно–технические возможности сделали Ф. преимущественно сольным и концертирующим (см. концерт) инструментом, а также участником многих камерно–инструментальных ансамблей.	**Piano** (from *Italian forte–piano* – loud–quiet) is the general name of a keyboard string instrument (grand piano, upright piano), which, unlike its predecessors – harpsichord, cymbal, clavichord, allows you to produce sounds of varying strengths. The breadth of the sound range and dynamics, the expressiveness and colorful variety of sound, and great virtuoso–technical capabilities have made F. primarily a solo and concert (see concert) instrument, as well as a member of many chamber instrumental ensembles.	**پیانو** (از *ایتالیایی فورت–پیانو* – با صدای بلند–آرام) نام کلی یک ساز زهی کیبورد (پیانوی بزرگ، پیانوی قائم) است که بر خلاف پیشینیان خود – هارپسیکورد، سنج، کلاویکورد ، به شما امکان می دهد صداهایی با قدرت های مختلف تولید کنید. گستردگی دامنه و پویایی صدا، رسا بودن و تنوع رنگارنگ صدا، و قابلیت‌های فنی–فنی فوق‌العاده باعث شده است که F. در درجه اول یک ساز انفرادی و کنسرتی (نگاه کنید به کنسرت) و همچنین عضوی در بسیاری از گروه‌های سازهای مجلسی باشد.
Fragment (lot. fragmentum – parcha, bo‘lak) – biror narsaning parchasi.	**Фрагмент** (от . л.. *fragmentum* фрагментум – фрагмент, кусок) – осколок чего-либо.	**Fragment** (from. *l at. fragmentum* – fragment, piece) – a fragment of something.	**قطعه** (از . *من در fragmentum* – قطعه، قطعه) – قطعه ای از چیزی.

Fraza (yun. ibora – nutq, ifoda) – musiqada qisqa va yakunlangan parcha, ohangning pauzalar (sezuralar) bilan oralgan qismi.	**Фра́за** (*греч. phrasis* – оборот речи, выражение) – в музыке краткий относительно завершенный отрывок, часть мелодии, обрамленная паузами (цезурами).	**A phrase** (*Greek phrasis* – figure of speech, expression) is a short relatively complete passage in music, a part of the melody framed by pauses (caesuras).	**یک عبارت** (*عبارت یونانی* – شکل گفتار، بیان) یک قطعه کوتاه نسبتا کامل در موسیقی است، بخشی از ملودی که توسط مکث ها (caesuras) قاب شده است.
Fuga (ital. va lot. fuga – yugurish) bir qismli asar bo‘lib, u bir ohang yoki mavzuning ko‘p ovozliligi va keyingi rivojlanishini belgilaydi.	**Фу́га** (*ит.* и *лат. fuga* – бег) – одночастное произведение, представляющее собой полифоническое (см.) изложение и последующее развитие одной мелодии, темы.	**Fuga** (*Italian* and *Latin fuga* – running) is a one–part work, which is a polyphonic (see) presentation and subsequent development of one melody or theme **.**	**فوگا** (*ایتالیایی* و *لاتین fuga* – run) یک اثر تک قسمتی است که ارائه چندصدایی (نگاه کنید به) و توسعه بعدی یک ملودی یا تم است **.**
Fugato (fuga) - instrumental yoki vokal asardagi polifonik epizod, fuga kabi qurilgan, lekin tugallanmagan va polifonik xususiyatga ega va oddiy musiqaga aylanadi.	**Фуга́то** (от *fuga*) – полифонический эпизод в инструментальной или вокальной пьесе, построенный наподобие фуги, но не законченный и переходящий в музыку обычного, не полифонического склада.	**Fugato** (from *fuga*) is a polyphonic episode in an instrumental or vocal piece, built like a fugue, but not completed and turning into music of a regular, non–polyphonic nature.	**فوگاتو** (از *fuga*) یک قسمت چند صدایی در یک قطعه ساز یا آواز است که مانند فوگ ساخته شده است، اما کامل نشده و به موسیقی منظم و غیر پلی‌فونیک تبدیل شده است.
Fugetta (ital. fugetta – kichik fuga) – kichik o‘lchamdagi, qisqartirilgan bo‘limiga ega fuga.	**Фуге́тта** (*ит. fugetta* – маленькая фуга) – фуга небольших размеров, с	**Fugetta** (*Italian fugetta* – small fugue) is a fugue of small size, with a shortened development section.	**فوگتا** (*ایتالیایی fugetta* – فوگ کوچک) یک فوگ با اندازه کوچک با بخش توسعه کوتاه شده است.

	сокращенным разделом развития.		
Furiant (chex, – mag‘rur, bilog‘on) – tezkor, temperamentli chex xalq raqsi; o‘zgaruvchan musiqiy o‘lcham – 2/4, 3/4.	**Фурива́нт** (*чешск.,* букв. – гордец, зазнайка) – стремительный темпераментный чешский народный танец; размер переменный – 2/4, 3/4.	**Furiant** (*Czech* , lit. – g ordets, arrogant) – fast–paced, temperamental Czech folk dance ; variable size – 2/4, 3/4.	**Furiant** (چک ، به زبان انگلیسی – g ordets، متکبر) – رقص محلی چک با سرعت و خلق و خو . اندازه متغیر – 4/2، 4/3.
G			
Garmoniya (yun. harmonia – mutanosiblik, izchillik) – 1. Musiqa san’atining ifoda vositalaridan biri bo‘lib, asosiy kuyga hamroh bo‘lgan ohanglarning akkord birikmalari va ularning ketma–ketligi bilan bog‘liq. 2. Akkordlar, ularning harakati va aloqalari haqidagi fan. 3. Alohida akkord tovush birikmalarining ifodaliligini tavsiflashda nomi (“qattiq garmoniya”, “yengil garmoniya” va boshqalar). 4.	**Гармо́ния** (*греч. harmonia*– соразмерность, согласованность) – 1. Одно из выразительных средств музыкального искусства, связанное с аккордовыми сочетаниями тонов и их последованиями, сопровождающими основную мелодию. 2. Наука об аккордах, их движении и связях. 3. Название отдельных аккордовых звукосочетаний при характеристике их выразительности («жесткая	**Harmony** (*Greek harmonia* – proportionality, consistency) – 1. One of the expressive means of musical art, associated with chord combinations of tones and their sequences accompanying the main melody. 2. The science of chords, their movement and connections. 3. The name of individual chord sound combinations when characterizing their expressiveness (“hard	**هارمونی** (*هرمونی یونانی* – تناسب، سازگاری) – 1. یکی از ابزارهای بیانی هنر موسیقی، که با ترکیب آکورد (نگاه کنید به) آهنگ ها و توالی آنها همراه با ملودی اصلی همراه است. 2. علم وتر، حرکت و اتصالات آنها. 3. نام ترکیبات صدای آکورد فردی هنگام مشخص کردن بیان آنها ("هرمونی سخت" ، "هرمونی نور" و غیره). 4. تعیین کلی دامنه وتر به معنای مشخصه یک اثر خاص، آهنگساز، سبک موسیقی ("هرمونی

Muayyan asarga, bastakorga, musiqiy uslubga xos bo‘lgan akkord vositalari diapazonining umumiy belgilanishi (“Musorgskiy garmoniyasi”, “romantik garmoniya” va boshqalar).	гармония», «светлая гармония» и т. д.). 4. Общее обозначение круга аккордовых средств, характерных для того или иного произведения, композитора, музыкального стиля («гармония Мусоргского», «романтическая гармония» и т. д.).	harmony”, “light harmony”, etc.). 4. General designation of the range of chordal means characteristic of a particular work, composer, musical style (“Mussorgsky’s harmony”, “romantic harmony”, etc.).	موسورگسکی"، "هرمونی عاشقانه" و غیره).
Gavot (fr. gavotte) –Qadimgi milliy fransuz raqsi. XVII asrdan boshlab saroy va aristokratlar orasida mashhur bo‘lib, XVIII asrdan boshlab raqs turlari orasida juda ommalashdi. Gavot raqsi juda jonli leykin o‘rtacha tez harakatli raqs turi, Musiqiy o‘lchovi 4/4	**Гавóт** (*фр. gavotte*) – старинный французский танец народного происхождения; впоследствии, с XVIIвека вошел в придворный обиход, в XVIIIвеке занял место в танцевальной сюите. Музыка Г. энергичная, умеренно быстрого движения, размер 4/4 с характерным двухчетвертным затактом.	**Gavotte** (*French gavotte*) is an ancient French dance of folk origin; Subsequently, from the 17th century, it came into court use, and in the 18th century it took a place in the dance suite. G.'s music is energetic, moderately fast, in 4/4 time signature with a characteristic two–quarter beat.	**گاووت** (*به فرانسوی گاووت*) یک رقص باستانی فرانسوی با منشأ عامیانه است. متعاقباً، از قرن هفدهم ، استفاده درباری شد و در قرن هجدهم در مجموعه رقص جای گرفت. موسیقی G. پرانرژی است، نسبتا سریع، در 4/4 زمان امضا با ضربان مشخصه دو ربع .
Gimn (yun. hymnos) – tantanavor madhiya.	**Гимн** (*греч. hymnos*) – торжественное хвалебное песнопение.	**Hymn** (*Greek hymnos*) is a solemn chant of praise.	**سرود** (*hymnos یونانی*) یک سرود ستایش رسمی است.

Grotesk (fr. grotesque – xunuk, g‘alati) – tasvirning haqiqiy xususiyatlarini ataylab bo‘rttirish yoki buzish bilan bog‘liq bo’lgan badiiy uslub, unga g‘alati, fantastik, ko‘pincha karikatura–hazil, ba’zan qo‘rqinchli xarakter beriladi.	**Гроте́ск** (*фр.* *grotesque* – причудливо, уродливо, странно) – художественный прием, связанный с нарочитым преувеличением или искажением реальных черт образа, которое придает ему причудливый, фантастичный, часто карикатурно–юмористический, иногда устрашающий характер.	**Grotesque** (*French* *grotesque* – bizarre, ugly, strange) – an artistic technique associated with deliberate exaggeration or distortion of the real features of the image, which gives it a bizarre, fantastic, often caricature–humorous, sometimes frightening character.	**گروتسک** (*فرانسوی* *گروتسک* – عجیب، زشت، عجیب) – یک تکنیک هنری مرتبط با اغراق یا تحریف عمدی ویژگی های واقعی تصویر، که به آن شخصیتی عجیب، خارق العاده، اغلب کاریکاتور–طنز، گاهی اوقات ترسناک می دهد.
Gusli (Qadimgi rus tilidan Gusel – tor) – qadimiy rus xalq cholg‘usi bo‘lib, metall torlar bilan cho‘zilgan ichi bo‘sh yassi quti. Gusli cholg‘u asbobi odatda dostonlarni hikoya qilishda hamroh bo‘lgan. Guslidagi ijrochi guslardeb ataladi.	**Гу́сли** (от *древнерусск.* *гусель* – струна) – старинный русский народный инструмент, представляющий собой полый плоский ящик, на котором натянуты металлические струны. Игрой на Г. обычно сопровождалось исполнение былин. Исполнитель на Г. – гусляр.	**Gusli** (from *Old Russian* *gusel* – string) is an ancient Russian folk instrument, which is a hollow flat box on which metal strings are stretched. Playing the G. usually accompanied the performance of epics. The performer in G. is the guslar.	**گسلی** (از *روسی قدیمی* *گوزل* – زه) یک ساز عامیانه باستانی روسی است که یک جعبه مسطح توخالی است که سیم های فلزی روی آن کشیده شده است. نواختن جی معمولا با اجرای حماسه همراه بود. مجری در جی گوسلار است.
H			
Hijoz – (Makkayi Mukarrama va Madinayi	**Хиджаз** – (земля, где расположены города Мекка	**Hijaz** - (the land where the cities of Mecca Mukarrama	**حجاز** - (سرزمینی که شهرهای مکه مکرمه و مدینه

Munavvara shaharlari joylashgan o‘lka) haj safariga ishora; asosiy maqsad timsoli, yo‘lning asosiy maqsad timsolini ifodalaydi.	Мукаррама и Медина Мунавара) относится к паломничеству; символ главной цели представляет собой символ главной цели дороги.	and Medina Munawara are located) refers to pilgrimage; The main goal symbol represents the main goal symbol of the road.	منوره در آن واقع شده اند) به زیارت اطلاق می شود; نماد هدف اصلی نشان دهنده نماد هدف اصلی جاده است.
Hofiz – 1) musulmonlar tarafidan Qur’onni butunlay yodlab olgan insonlarga nisbatan qo‘llaniladigan atama. 2) Sharq mamlakatlari (jumladan, O‘rta Osiyo va Xuroson)da mumtoz g‘azal va dostonlarni yoddan aytgan kishilar, shuningdek, o‘zi ham ijodkorlik qobiliyatiga ega, kuyohanglarni esda saqlash quvva (hofiza)si o‘tkir bo‘lgan, yuqori malakali ashulachi, xonanda (masalan, To‘ychi hofiz, Levicha hofiz, Madumar hofiz va boshqalar).	**Хафиз** – 1) термин, используемый мусульманами для обозначения людей, полностью выучивших Коран наизусть. 2) В странах Востока (в том числе в Средней Азии и Хорасане) люди, читающие наизусть классические газели и эпосы, а также обладающие творческими способностями, обладающие острой памятью невест, являются высококвалифицированными певцами, певцами (например, Тойчи Хафиз, Левича хафиз, Мадумар хафиз и другие).	**Hafiz** – 1) a term used by Muslims to refer to people who have completely memorized the Quran. 2) In the countries of the East (including Central Asia and Khorasan), people who recite classical ghazals and epics by heart, as well as those who have creative abilities and a keen memory of brides, are highly qualified singers, singers (for example, Toychi Hafiz, Levicha Hafiz, Madumar hafiz and others).	**حافظ** - 1) اصطلاحی که مسلمانان برای اشاره به افرادی که قرآن را به طور کامل حفظ کرده اند به کار می برند. 2) در کشورهای شرق (از جمله آسیای میانه و خراسان) افرادی که غزلیات و حماسه های کلاسیک را از روی قلب می خوانند و همچنین کسانی که دارای توانایی های خلاقانه هستند و از عروس ها خاطره ای تیز دارند، خوانندگان، خوانندگان بسیار ماهر هستند. به عنوان مثال، Toychi حافظ ، لویچا حافظ ، مادومار حافظ و دیگران).

Husayniy – oshiqning yo‘lboshchisi, piru-murshid (yo‘lboshchi)ni ifodalaydi.	**Хоссейни** – представляет лидера влюбленных, пиру-муршида (проводника).	**Hosseini** – represents the leader of the lovers, the piru-murshid (guide).	**حسینی** - نماینده پیشوای عاشقان پیرو مرشد (راهنما).
❀ I ❀			
Improvizatsiya (lot. improvisus – kutilmagan) – oldindan hechqanday tayyorgarliksiz Ilhom bilan ijod qilish sana‘ti, shuningdek, qoshiqni taqdim etish erkinligi bilan ajralib turadigan ma'lum bir musiqiy asar yoki ularning alohida epizodlarining xususiyatlari.	**Импровиза́ция** (от *лат. improvisus*– непредвиденный, нечаянный) – творчество в процессе исполнения, без предварительной подготовки, по вдохновению; также характеристика определенного рода музыкальных произведений или их отдельных эпизодов, отличающихся прихотливой свободой изложения.	**Improvisation** (from *Latin improvisus* – unforeseen, unexpected) – creativity in the process of performance, without prior preparation, by inspiration; also a characteristic of a certain kind of musical works or their individual episodes, characterized by a whimsical freedom of presentation.	**بداهه نوازی** (از *لاتین improvisus* – پیش بینی نشده، غیر منتظره) – خلاقیت در روند اجرا، بدون آمادگی قبلی، با الهام. همچنین ویژگی نوع خاصی از آثار موسیقایی یا اپیزودهای منفرد آنها که با آزادی عجیب و غریب در ارائه مشخص می شود.
Intermediya (lot. intermedia – o‘rtada joylashgan) – 1. Kattaroq asarning muhimroq qismlari orasiga qo‘yilgan hajviy kichik musiqa asari. 2. Voqiyani rivojlanishini to‘xtatadigan va unga aloqasi bo‘lmagan yirik teatr asaridagi qo‘shimcha epizod	**Интерме́дия** (*лат. intermedia*– находящаяся посередине) – 1. Небольшая музыкальная пьеса, помещаемая между более важными частями крупного произведения. 2. Вставной эпизод или сцена в крупном театральном произведении, приостанавливающий развитие	**Interlude** (*lat. intermedia* – located in the middle) – 1. A small piece of music placed between the more important parts of a larger work. 2. An inserted episode or scene in a major theatrical work that suspends the development of the action and is not	**Interlude** (*lat. intermedia* – واقع در وسط) – 1. قطعه موسیقی کوچکی که بین قسمتهای مهمتر یک اثر بزرگتر قرار می گیرد. 2. اپیزود یا صحنه درج شده در یک اثر اصلی تئاتری که توسعه اکشن را به حالت تعلیق در

yoki sahna.3. Fugedagi ikkita mavzu o‘rtasidagi bog‘lovchi epizod, instrumental asarda bo‘lib o‘tgan epizod.	действия и не имеющий к нему непосредственного отношения. 3. Связующий эпизод между двумя проведениями темы в фуге, проходящий эпизод в инструментальной пьесе вообще.	directly related to it. 3. A connecting episode between two implementations of a theme in a fugue, a passing episode in an instrumental piece in general.	می آورد و مستقیماً با آن ارتباط ندارد. 3. یک اپیزود ارتباطی بین دو اجرای یک تم در فوگ، یک قسمت گذرا در یک قطعه ساز به طور کلی.
Intermezzo (ital. intermezzo – pauza, tanaffus) – muhimroq bo‘limlarni bog‘lovchi sahna; shuningdek, har xil xarakter va mazmundagi yakka, asosan cholg‘uli pyesalarning nomi.	**Интерме́ццо** (*um. intermezzo*– пауза, антракт) – пьеса, связующая более важные по значению разделы; также название отдельных, преимущественно инструментальных, пьес различного характера и содержания.	**Intermezzo** (*Italian intermezzo* – pause, intermission) – a play that connects more important sections; also the name of individual, mainly instrumental, plays of varying character and content.	**Intermezzo** (*ایتالیایی intermezzo* – مکث، وقفه) – نمایشنامه ای که بخش های مهم تر را به هم متصل می کند. همچنین نام نمایش های فردی، عمدتاً ساز، با شخصیت و محتوای متفاوت.
Introduksiya (lot. introductio – muqaddima) – 1. Harakatni bevosita tanishtiruvchi kichik hajmdagi opera uverturasi. 2. Asarning o‘ziga xos tempi va musiqa xarakteriga ega bo‘lgan boshlang‘ich qismi.	**Интроду́кция** (*лат. introductio* – введение) – 1. Небольших размеров оперная увертюра, непосредственно вводящая в действие. 2. Начальный раздел какой–либо пьесы, обладающий своим темпом и характером музыки.	**Introduction** (*Latin introductio* – introduction) – 1. A small–sized operatic overture that directly introduces the action. 2. The initial section of a piece, which has its own tempo and character of the music.	**مقدمه** (*لاتین introductio* – مقدمه) – 1. اورتور اپرایی با اندازه کوچک که مستقیماً کنش را معرفی می کند. 2. بخش ابتدایی یک قطعه که تمپو و ویژگی موسیقی خاص خود را دارد.

Iroq – (ziyoratchilar karvoni o‘tadigan mamlakat nomi) – solik o‘tishi lozim bo‘lgan va ayni vaqtda maqsadga “olib boruvchi yo‘l” timsoli, yo‘l harakati va manzillarining “zabt” etilishini bildiradi. Zero, haj yo‘lida Iroq cho‘llaridan o‘tilgan, Isfahon esa ana shu maqsadga yaqin joylashgan shaharlardan birining nomi.	**Ирак** – (название страны, через которую проходит караван паломников) - символ “дороги” к месту назначения, где предстоит платить налоги и одновременно означает «завоевание» движения и направлений. Ведь путь хаджа проходил через пустыни Ирака, а Исфахан – название одного из городов, расположенных недалеко от этого места назначения.	**Iraq** - (the name of the country through which the caravan of pilgrims passes) is a symbol of the “road” to the destination where taxes will have to be paid and at the same time means the “conquest” of movement and directions. After all, the path of the Hajj passed through the deserts of Iraq, and Isfahan is the name of one of the cities located near this destination.	**عراق** - (نام کشوری که کاروان زائران از آن عبور می کند) نمادی از "جاده" به مقصدی است که باید مالیات پرداخت شود و در عین حال به معنای "فتح" حرکت و مسیر است. به هر حال مسیر حج از بیابان های عراق می گذشت و اصفهان نام یکی از شهرهایی است که در نزدیکی این مقصد واقع شده است.
Isfahon – (Hijoz yaqinidagi shahar) maqsadga yaqin kelishlik ramzi, yo‘l harakati va manzillarining “zabt” etilishini bildiradi. Zero, haj yo‘lida Iroq cho‘llaridan o‘tilgan, Isfahon esa ana shu maqsadga yaqin joylashgan shaharlardan birining nomi.	**Исфахан** – (город недалеко от Хиджаза) является символом приближения к цели, означает «покорение» движения и направления. Ведь путь хаджа проходил через пустыни Ирака, а Исфахан – название одного из городов, расположенных недалеко от этого места назначения.	**Isfahan** - (a city near Hejaz) is a symbol of approaching the goal, means “conquering” movement and direction. After all, the path of the Hajj passed through the deserts of Iraq, and Isfahan is the name of one of the cities located near this destination.	**اصفهان** - (شهری در نزدیکی حجاز) نماد نزدیک شدن به هدف است ، به معنای حرکت و جهت "فتح" است. به هر حال مسیر حج از بیابان های عراق می گذشت و اصفهان نام یکی از شهرهایی است که در نزدیکی این مقصد واقع شده است.

J			
Janr (fr. genre – tur, uslub) – 1. Turli mezonlar bilan belgilanadigan musiqiy asar turi: mavzuning tabiatiga ko‘ra (janr epik, hajviy), syujet tabiatiga ko‘ra (janr tarixiy, mifologik), ijrochilar tarkibi bo‘yicha (janr opera, balet, simfonik, vokal (qarang), instrumental), ijro bo‘yicha (janr kontsert, kamera (qarang), maishiy), shakl xususiyatlariga ko‘ra (romans janri, qo‘shiq, instrumental yoki orkestr miniatyurasi). 2. Janr (musiqiy) xalq maishiy musiqiy janrlariga xos xususiyatlar bilan bog ‘liq. 3. Janr sahnasi - maishiy sahna.	**Жанр** (*фр. genre* – тип, манера) – 1. Вид музыкального произведения, определяемый по различным признакам: по характеру тематики (напр., Ж. эпический, комический), природе сюжета (напр., Ж. исторический, мифологический), составу исполнителей (напр., Ж – оперный, балетный, симфонический, вокальный (см.), инструментальный), обстоятельствам исполнения (напр., Ж. концертный, камерный (см.), бытовой), особенностям формы (напр., Ж. романса, песни, инструментальной или оркестровой миниатюры) и т. д. 2. Жанровый (в музыке) – связанный с характерными чертами народных бытовых музыкальных жанров. 3.	**Genre** (*French genre* – type, manner) – 1. The type of musical work, determined by various criteria: the nature of the theme (for example, epic, comic), the nature of the plot (for example, historical, mythological), the composition of performers (for example, F – opera, ballet, symphonic, vocal (see), instrumental), circumstances of performance (for example, concert, chamber (see), everyday), features of the form (for example, romance, song, instrumental or orchestral miniature), etc. 2. Genre (in music) – associated with the characteristic features of folk everyday musical	**ژانر** (*ژانر فرانسوی* – نوع، شیوه) – 1. نوع اثر موسیقی که با معیارهای مختلف تعیین می شود: ماهیت موضوع (به عنوان مثال، حماسی، کمیک)، ماهیت طرح (به عنوان مثال، تاریخی، اساطیری)، ترکیب نوازندگان (به عنوان مثال، F – اپرا، باله، سمفونیک، آواز (نگاه کنید)، ابزاری)، شرایط اجرا (به عنوان مثال، کنسرت، اتاق (نگاه کنید)، روزمره)، ویژگی های فرم (به عنوان مثال، عاشقانه، آهنگ، مینیاتور ساز یا ارکستر) و غیره 2. ژانر (در موسیقی) – مرتبط با ویژگی های ژانرهای موسیقی روزمره مردمی. 3. صحنه ژانر – صحنه روزمره.

	Жанровая сцена – бытовая сцена.	genres. 3. Genre scene – everyday scene.	
Jo‘rchi ovoz (yordamchi ovoz) – polifonik musiqada asosiy kuyga hamroh bo‘ladigan ozmi–ko‘pmi mustaqil kuy. Rivojlangan vokalizatsiyaning mavjudligi rus xalq xori (qarang) musiqasining o‘ziga xos xususiyati hisoblanadi.	**Подголóсок** – более или менее самостоятельная мелодия, сопровождающая в многоголосной музыке основной напев. Наличие развитых П. – характерная особенность русской народной хоровой (см.) музыки.	**A subvoice** is a more or less independent melody that accompanies the main melody in polyphonic music. The presence of developed vocalizations is a characteristic feature of Russian folk choral (see) music.	**زیرآوا یک** ملودی کم و بیش مستقل است که ملودی اصلی را در موسیقی چندصدایی همراهی می کند. وجود آوازهای توسعه یافته یکی از ویژگی های بارز موسیقی کر عامیانه روسی است (نگاه کنید به).
Jo‘rnavoz – 1) musiqa ijrochiligida yakkaxon xonanda, sozanda, raqqosa yoki ijrochilar guruhiga bir yoki bir necha musiqa cholg‘ularning (ansambl, orkestr) jo‘r bo‘lishi. 2) Garmoniya, gomofoniya kabi ko‘p ovozli musiqa uslublarida yetak-chi, ohangdor ovozga boshqa, ko‘makdosh ovoz (akkord)larnchng jo‘r bo‘lishi.	**Аккомпанемент** – 1) сопровождение сольного певца, музыканта, танцора или группы исполнителей одним или несколькими музыкальными инструментами (ансамблем, оркестром) во время музыкального исполнения. 2) В полифонических музыкальных стилях, таких как гармония и гомофония, ведущий мелодический голос сопровождается другими	**Accompaniment** – 1) accompaniment of a solo singer, musician, dancer or group of performers with one or more musical instruments (ensemble, orchestra) during a musical performance. 2) In polyphonic musical styles such as harmony and homophony, the leading melodic voice is accompanied by other auxiliary voices (chords).	**همراهی** - 1) همراهی یک خواننده، نوازنده، رقصنده یا گروهی از نوازندگان با یک یا چند ابزار موسیقی (گروه، ارکستر) در طول اجرای موسیقی. 2) در سبک های موسیقی چندصدایی مانند هارمونی و همفونی، صدای ملودیک پیشرو با صداهای کمکی دیگر (آکوردها) همراه می شود.

	вспомогательными голосами (аккордами).		
☙ K ❧			
Kabaletta (ital. cabalare – xayolparastlik) – ko‘pincha qahramonona tabiatga ega kichik opera ariyasi.	**Кабале́тта** (от *um. cabalare* – фантазировать) – небольшая оперная ария, часто героически–приподнятого характера.	**Cabaletta** (from *Italian cabalare* – fantasize) – a small operatic aria, often of a heroically elated nature.	**کابالتا** (از *ایتالیایی* *cabalare* – خیال پردازی) – یک آریا اپرا کوچک، اغلب دارای طبیعتی قهرمانانه.
Kamera musiqasi (ital. camera – xona) – yakkaxon musiqa asboblar yoki (qarang solo) ovozlar, kichik kontsert zallarida chiqish uchun mo‘ljallangan kichik ansambllar uchun mo‘ljallangan.	**Ка́мерная му́зыка** (от *um. camera* – комната) – музыка для солирующих (см. соло) инструментов или голосов, небольшие ансамбли, предназначенные для исполнения в небольших концертных залах.	**Chamber music** (from *Italian camera* – room) – music for solo (see solo) instruments or voices, small ensembles intended for performance in small concert halls.	**محفظه – اتاق موسیقی** (از *دوربین ایتالیایی* – اتاق) – موسیقی برای سازها یا صداهای انفرادی (نگاه کنید به انفرادی)، گروه های کوچکی که برای اجرا در سالن های کنسرت کوچک در نظر گرفته شده است.
Kanon (yun. kanon – qoida, namuna) – bir xil tovushlarning muqobil kiritilishiga asoslangan polifonik musiqa turi.	**Кано́н** (*греч. kanon* – правило, образец) – род многоголосной музыки, основанный на поочередном вступлении голосов с одной и той же мелодией.	**Canon** (*Greek kanon* – rule, sample) – a type of polyphonic music based on the alternate entry of voices with the same melody.	**کانن** (*کانون یونانی* – قانون، نمونه) – نوعی موسیقی چندصدایی مبتنی بر ورود متناوب صداها با ملودی یکسان.
Kansona (ital. canzone – qo‘shiq) – cholg‘u asbobi jo‘rligidagi italyan lirik	**Канцо́на** (*um. canzone* – песня) – старинное название итальянской лирической песни с	**Canzone** (*Italian canzone* – song) is the old name of an Italian lyrical song with	**Canzone** (*ایتالیایی* *canzone* – آهنگ) نام قدیمی یک آهنگ غنایی ایتالیایی با

qo‘shig‘ining eski nomi; keyinchalik – ohangdor lirik xarakterdagi instrumental asarlarning nomi.	инструментальным сопровождением; впоследствии – название инструментальных пьес певучего лирического характера.	instrumental accompaniment; subsequently – the name of instrumental pieces of a melodious lyrical nature.	همراهی ساز است. متعاقباً – نام قطعات دستگاهی با ماهیت غنایی آهنگین.
Kansonetta (ital. canzonetta – kichik qo‘shiq) – kichik kanson, kichik o‘lchamdagi ohangdor vokal yoki instrumental asar.	**Канцоне́тта** (*um. canzonetta* – песенка) – маленькая канцона, напевная вокальная или инструментальная пьеса небольшого размера.	**Canzonetta** (*Italian canzonetta* – song) – a small canzone, a melodious vocal or instrumental piece of small size.	**Canzonetta** (*ایتالیایی canzonetta* – آهنگ) – یک کانزون کوچک، یک قطعه آهنگین آوازی یا ساز با اندازه کوچک.
Kant (lot. cantus – kuylash) – XVII–XVIII -asrlarda rus, ukrain va polyak musiqalarida paydo bo‘lgan uch ovozli jo‘rsiz xor uchun lirik qo‘shiq; Pyotr I davrida rasmiy tantanalar munosabati bilan o‘tkaziladigan quvnoq marsh xarakteridagi Kant keng tarqalgan.	**Кант** (от *лат. cantus* – пение) – в русской, украинской и польской музыке XVII–XVIII веков лирические песни для трехголосного хора без сопровождения; в эпоху Петра Іраспространились приветственные К. бодрого маршеобразного (см. марш) характера, исполнявшиеся по случаю официальных торжеств.	**Kant** (from *Latin cantus* – singing) – in Russian, Ukrainian and Polish music of the 17th–18th centuries, lyrical songs for a three–voice choir without accompaniment; In the era of Peter I , greetings of a cheerful march–like (see march) character, performed on the occasion of official celebrations, became widespread .	**کانت** (از *لاتین cantus* – آواز) – در موسیقی روسی، اوکراینی و لهستانی قرون 17–18، آهنگ های غنایی برای یک گروه کر سه صدایی بدون همراهی. در عصر پیتر اول ، احوالپرسی یک شخصیت شاد راهپیمایی (نگاه کنید به راهپیمایی) که به مناسبت جشن های رسمی انجام می شد، گسترده شد .

Kantata (ital. – cantare kuylamoq) – yakkaxon xonandalar, xor va orkestr uchun bir qancha raqamlardan tashkil topgan yirik asar – ariyalar, rechitativlar, ansambllar, xorlar. Kantanta izchil gavdalangan syujetning yo‘qligi bilan ajralib turadi.	**Канта́та** (от *um. cantare* – петь) – большое произведение для певцов–солистов, хора и оркестра, состоящее из ряда номеров – арий, речитативов, ансамблей, хоров. От оратории К. отличается отсутствием детально и последовательно воплощенного сюжета.	**Cantata** (from *Italian cantare* – sing) is a large work for solo singers, choir and orchestra, consisting of a number of numbers – arias, recitatives, ensembles, choirs. K. differs from the oratorio in the absence of a detailed and consistently embodied plot.	**کانتاتا** (از *ایتالیایی cantare* – آواز) یک اثر بزرگ برای خوانندگان انفرادی، گروه کر و ارکستر است که از تعدادی اعداد – آریا، خوانندگان، گروه ها، گروه های کر تشکیل شده است. K. با اوراتوریو در غیاب یک طرح دقیق و پیوسته تجسم یافته متفاوت است.
Kantilena- (lot. cantilena – kuylash) keng ohangdor kuy.	**Кантиле́на** (*лат. cantilena*– распевное пение) – широкая певучая мелодия.	**Cantilena** (*lat. cantilena* – chanting) is a wide melodious melody.	**Cantilena** (*لاتی. cantilena* – خواندن) یک ملودی خوش آهنگ گسترده است.
Karnay – og‘zi konus shaklida bo‘lib, asbobning uzunligi 2-3 metr atrofidadir. Olib yurishga qulay bo‘lishi uchun karnay ulanadigan uch bo‘lakdan iborat bo‘ladi. Karnayning parda va klapanlari yo‘q. Asbobning ovozi juda baland va yo‘g‘on. Diapazoni bir oktavani tashkil etadi. Karnay surnay,	**Карнай** – Духовой музыкальный инструмент. Медный духовой музыкальный инструмент, распространённый в странах Средней Азии, Иране и Казахстане. Карнай представляет из себя медную трубу с приблизительной длиной 3 метра. Также структура инструмента имеет конический рот в конце. Данные	**Karnai** – Wind musical instrument. A brass musical instrument common in the countries of Central Asia, Iran and Kazakhstan. Karnai is a copper pipe with an approximate length of 3 meters. Also the structure of the tool has a conical mouth at the end. These pipes have two types of structure:	**کارنای** - ساز موسیقی بادی. ساز برنجی رایج در کشورهای آسیای میانه، ایران و قزاقستان. کارنای یک لوله مسی با طول تقریبی 3 متر است. همچنین ساختار ابزار دارای دهانه مخروطی در انتهای آن است. این لوله ها دارای دو نوع ساختار مستقیم و منحنی هستند. نوع اول پرکاربردترین است. یک لوله

nog‘ora, doiralarga hamohang bo‘ladi. Karnayning to‘g‘ri va tirsakli (to‘g‘ri burchak ostida ikki marta bukilgan) turlari qadimdan O‘rta va Yaqin Sharq mamlakatlarida, shu jumladan, Urta Osiyoda tarqalgan.	трубы имеют два типа строения: прямой и изогнутый. Первый тип является наиболее широко используемым. Обычная такая труба состоит из трех соединенных частей, которые изобретены для простоты транспортировки. Звук карная мощный, низкий. Звукоряд натуральный.	straight and curved. The first type is the most widely used. A typical pipe like this consists of three connected parts, which are designed for ease of transportation. The sound of the karnaya is powerful and low. The scale is natural.	معمولی مانند این از سه قسمت متصل تشکیل شده است که برای سهولت حمل و نقل طراحی شده اند. صدای کارنایا قوی و کم است. مقیاس طبیعی است.
Katta ashula – Fargona vodiysiga xos bo‘lgan o‘zbek an’anaviy ashula yo‘li. Odatda, 2—5 hamnafas ashulachi (hofiz) tomonidan cholg‘u jo‘rligisiz (qo‘llariga patnis yoki likobcha ushlagan holda) aytiladi. Ko‘pincha yuqori pardalarda va keng nafasda ijro etilib, o‘ziga xos murakkab ijro uslubi bilan ajralib turadi. Katta ashula qadimiy marosim va mehnat qushiqlari, marsiya, navha, ayolg‘u qo‘shiqlari hamda	**Катта ашула** — традиционная узбекская народная песня, уникальная для Ферганской долины. Обычно 2-5 вдохов поются певцом (хафизом) без музыкального сопровождения (держат в руках поднос или тарелку). Он часто исполняется на высоких тонах и с широким дыханием и отличается сложной манерой исполнения. Большая песня состоит из старинных обрядовых и трудовых песен, плачей, народных песен, женских песен, газелей с	**Katta Ashula** is a traditional Uzbek folk song unique to the Fergana Valley. Usually 2-5 breaths are sung by a singer (hafiz) without musical accompaniment (they hold a tray or plate in their hands). It is often performed in high tones and with wide breathing and is distinguished by a complex manner of performance. The big song consists of ancient ritual and work songs,	**کاتا آشولا** یک آهنگ سنتی ازبکی است که منحصر به دره فرغانه است. معمولاً 2 تا 5 نفس توسط خواننده (حافظ) بدون همراهی موسیقی (سینی یا بشقاب در دستانشان) خوانده می شود. اغلب با صدای بلند و با تنفس گسترده انجام می شود و با شیوه ای پیچیده از اجرا متمایز می شود. آهنگ بزرگ شامل آهنگ های آیینی و کاری باستانی، نوحه ها، ترانه های محلی، آوازهای زنانه، غزلیات

aruz vaznidagi g‘azallarning qad. o‘qilish uslublari zaminida vujudga kelgan.	арузной тяжестью. был создан на основе стилей чтения.	laments, folk songs, women's songs, ghazals with aruz heaviness. was created based on reading styles.	با سنگینی عروز است . بر اساس سبک های خواندن ایجاد شد.
Kavatina (ital. cavatina) – opera ariyasining bir turi bo‘lib, erkin tuzilishi, lirik ohangdorligi va temp (qarang) kontrastlarining yo‘qligi bilan ajralib turadi.	**Кавати́на** (*um. cavatina*) – разновидность оперной арии, отличающаяся более свободным построением, лирической напевностью, отсутствием темповых (см.) контрастов.	**Cavatina** (*Italian cavatina*) is a type of opera aria, characterized by a freer construction, lyrical melodiousness, and the absence of tempo (see) contrasts.	**کاواتینا** (*ایتالیایی cavatina*) نوعی آریا اپرا است که با ساخت آزادتر، آهنگین ترانه و عدم وجود تضاد تمپو (نگاه کنید به) مشخص می شود.
Kirish – musiqali teatr spektaklining har qanday vokal yoki cholg‘u asarini yoki harakatini bevosita tanishtiruvchi boshlang‘ich bo‘lim.	**Вступле́ние**– начальный раздел, непосредственно вводящий в какую–либо вокальную или инструментальную пьесу, картину или акт музыкально–театрального представления.	**Introduction** – the initial section that directly introduces any vocal or instrumental piece, picture or act of musical theater performance.	**مقدمه** – بخش ابتدایی است که مستقیماً هر قطعه آواز یا ساز، تصویر یا عمل اجرای تئاتر موزیکال را معرفی می کند.
Klavir (qisqartirilgan nem. Klavierauszug – fortepiano parchasi) – orkestr yoki ansambl uchun yozilgan asarni, shuningdek, opera, kantata yoki oratoriyani (vokal qismlarini saqlab	**Клави́р** (сокр. *нем. Klavierauszug* – фортепианное извлечение) – переработка, переложение для фортепиано произведения, написанного для оркестра или ансамбля, а также оперы, кантаты или оратории (с	**Klavier** (abbreviated *German: Klavierauszug* – piano excerpt) – reworking, arrangement for piano of a work written for an orchestra or ensemble, as well as an opera, cantata or	**Klavier (** به اختصار *آلمانی: Klavierauszug* – گزیده پیانو) – بازسازی، تنظیم برای پیانو اثری که برای یک ارکستر یا گروه نوشته شده است، و همچنین یک اپرا، کانتات یا

qolgan holda) qayta ishlash, fortepiano uchun aranjirovka qilish.	сохранением вокальных партий).	oratorio (with the preservation of vocal parts).	اوراتوریو (با حفظ قطعات آوازی).
Koda (ital. coda –dum, yakun)- musiqiy asarning yakuniy qismi bo‘lib, uning asosiy g‘oyasini belgilaydi.	**Ко́да** (*um. coda* – хвост, конец) – заключительный раздел музыкального произведения, обычно энергичного, стремительного характера, утверждающий его основную идею, господствующий образ.	**Koda** (*Italian coda* – tail, end) is the final section of a musical work, usually of an energetic, rapid nature, affirming its main idea, the dominant image **.**	**کودا** (*ایتالیایی coda* – tail, end) بخش پایانی یک اثر موسیقی است که معمولاً ماهیتی پرانرژی و سریع دارد و ایده اصلی آن یعنی تصویر غالب را تأیید می کند **.**
Koloratura (ital. coloratura – rang berish, bezak berish) – rang berish, ovoz ohangini turli xil moslashuvchan, harakatlanuvchi parchalar, virtuoz bezaklar bilan o‘zgartirish.	**Колорату́ра** (*um. coloratura* – раскрашивание, украшение) – расцвечивание, варьирование вокальной мелодии разнообразными гибкими, подвижными пассажами, виртуозными украшениями.	**Coloratura** (*Italian coloratura* – coloring, decoration) – coloring, varying the vocal melody with a variety of flexible, moving passages, virtuosic decorations.	**Coloratura** (*Coloratura ایتالیایی* – رنگ‌آمیزی، دکوراسیون) – رنگ‌آمیزی، تغییر ملودی آوازی با انواع قطعات انعطاف‌پذیر، متحرک، تزئینات زیبا.
Kolorit (lot. color - rang) – bu turli registrlar, tembrlar, garmonik va boshqa ekspressiv vositalar yordamida erishilgan ma’lum bir epizodning emotsional o‘zgarishi.	**Колори́т** (от *лат. color* – цвет) в музыке – преобладающая эмоциональная окраска того или иного эпизода, достигаемая использованием различных регистров, тембров, гармонических (см.) и иных выразительных средств.	**Color** (from *Latin color* – color) in music is the predominant emotional coloring of a particular episode, achieved by using various registers, timbres, harmonic (see) and other expressive means.	**رنگ** (از *رنگ لاتین* – رنگ) در موسیقی، رنگ آمیزی عاطفی غالب یک قسمت خاص است که با استفاده از رجیسترهای مختلف، صداها، هارمونیک (نگاه کنید به) و سایر ابزارهای بیانی به دست می آید.

Kolyadka - Rojdestvoni nishonlash (Yangi yil kechasi) bilan bog‘liq bo‘lgan, kelib chiqishi butparast slavyan xalq marosimi qo‘shiqlarining umumiy nomi.	**Коля́дка** – общее название славянских народных обрядовых песен языческого происхождения, связанных с празднованием рождества (канун нового года).	**Kolyadka** is the general name of Slavic folk ritual songs of pagan origin associated with the celebration of Christmas (New Year's Eve).	**Kolyadka** نام کلی آهنگ های آیینی عامیانه اسلاو با منشاء بت پرستی است که با جشن کریسمس (شب سال نو) مرتبط است.
Kompozitor (lot. compositor – yozuvchi, tuzuvchi, yaratuvchi) – musiqa asarining muallifi.	**Компози́тор** (*лат. compositor* – сочинитель, составитель, создатель) – автор музыкального произведения.	**Composer** (*Latin compositor* – writer, compiler, creator) is the author of a musical work.	**آهنگساز** (*آهنگساز لاتین* – نویسنده، گردآورنده، خالق) نویسنده یک اثر موسیقی است.
Kompozitsiya (lot. compositio – kompozitsiya) – 1. Musiqiy ijod, musiqiy asar yaratilish jarayoni. 2. Musiqiy asarning ichki tuzilishi musiqiy shakl bilan bir xil. 3. Alohida musiqa asari.	**Компози́ция** (*лат. compositio* – составление, расположение) – 1. Музыкальное творчество, процесс создания музыкального произведения. 2. Внутреннее строение музыкального произведения, то же, что музыкальная форма. 3. Отдельное музыкальное произведение.	**Composition** (*Latin compositio* – composition, arrangement) – 1. Musical creativity, the process of creating a musical work. 2. The internal structure of a musical work is the same as the musical form. 3. A separate piece of music.	**ترکیب** (*لاتین compositio* – ترکیب، تنظیم) – 1. خلاقیت موسیقی، فرآیند ایجاد یک اثر موسیقی. 2. ساختار درونی یک اثر موسیقایی همان فرم موسیقایی است. 3. یک قطعه موسیقی جداگانه.
Konsert (lot. concertare – musobaqa, ital. concerto – kelishuv) – 1. Musiqiy	**Конце́рт** (от *лат. concertare* – состязаться, *ит. concerto* – согласие) – 1. Публичное	**Conce rt** (from *Latin concertare* – compete, *Italian concerto* –	**Conce rt** (از *لاتین concertare* – رقابت، *کنسرتو ایتالیایی* – توافق) – 1. اجرای

asarlarni omma oldida ijro etish. 2. Katta, odatda uch qismli, yakkaxon cholg‘u orkestrli, yorqin, ta’sirchan, virtuozlik elementlariga ega, ayrim hollarda g‘oyaviy–badiiy mazmun boyligi va ahamiyati jihatidan simfoniyaga yaqinlashadigan asar.	исполнение музыкальных произведений. 2. Большое, обычно трехчастное, произведение для солирующего инструмента с оркестром, блестящее, эффектное, обладающее развитыми элементами виртуозности, в некоторых случаях приближающееся по богатству и значительности идейно–художественного содержания к симфонии.	agreement) – 1. Public performance of musical works. 2. A large, usually three–part, work for a solo instrument with orchestra, brilliant, spectacular, possessing developed elements of virtuosity, in some cases approaching a symphony in terms of the richness and significance of its ideological and artistic content.	عمومی آثار موسیقی. 2. اثری بزرگ معمولاً سه قسمتی برای یک ساز تکنوازی (نگاه کنید به) با ارکستر، درخشان، تماشایی، دارای عناصر توسعه یافته ای از فضیلت، که در برخی موارد از نظر غنا و اهمیت محتوای ایدئولوژیک و هنری به یک سمفونی نزدیک می شود. .
Kontralto (ital. contralto) – eng past ayol ovozi, xordagi alt bilan bir xil.	**Контра́льто** (*um. contralto*) – самый низкий женский голос, то же, что в хоре альт.	**Contralto** (*Italian contralto*) is the lowest female voice, the same as the alto in the choir.	**کنترالتو** (*ایتالیایی contralto*) پایین ترین صدای زنانه است، همان آلتو در گروه کر.
Kontrapunkt (lot. punctum contra punctum – nuqtaga qarama–qarshi nuqta, ya'ni notaga qarshi nota) – 1. Ikki yoki undan ortiq melodik jihatdan mustaqil ovozlarning bir vaqtning o‘zida birikmasi. 2. Polifoniya kabi bir vaqtda	**Контрапу́нкт** (от *лат. punctum contra punctum* – точка против точки, то есть нота против ноты) – 1. Одновременное сочетание двух или нескольких мелодически самостоятельных голосов. 2. Наука о законах сочетания одновременно	**Counterpoint** (from *Latin punctum contra punctum* – point against point, that is, note against note) – 1. A simultaneous combination of two or more melodically independent voices. 2. The science of the laws of	**نقطه مقابل** (از *لاتین punctum برعکس punctum* – نقطه در برابر نقطه، یعنی نت در برابر نت) – 1. ترکیبی همزمان از دو یا چند صدای مستقل ملودیک. 2. علم

jaranglaydigan ohanglarni birlashtirish qonuniyatlari haqidagi fan.	звучащих мелодий, то же, что полифония.	combining simultaneously sounding melodies, the same as polyphony.	قوانین ترکیب ملودی های هم صدا، همان چندصدایی.
Kontrast (fr. contraste – qarama–qarshi) – xarakter jihatidan keskin farq qiluvchi turli xil musiqiy epizodlarning yaqinlashishi va to‘g‘ridan–to‘g‘ri qarama–qarshiligidan iborat bo‘lgan yorqin ifodali musiqa vositasi. Musiqiy obrazli–emotsional K. temp, dinamik, tonal, registr, tembr va boshqa qarama–qarshiliklar yordamida amalga oshiriladi .	**Контра́ст** (*фр. contraste* – противоположность) – яркое выразительное средство музыки, заключающееся в сближении и непосредственном противопоставлении несхожих, резко различающихся по характеру музыкальных эпизодов. Музыкальный образно–эмоциональный К. осуществляется при помощи темповых, динамических, тональных, регистровых, тембральных и иных противопоставлений.	**Contrast** (*French contraste* – opposite) is a bright expressive means of music, consisting in the rapprochement and direct opposition of dissimilar musical episodes that **differ** sharply in character. Musical figurative–emotional K. is carried out with the help of tempo, dynamic, tonal, register, timbre and other oppositions.	**کنتراست** (*تضاد فرانسوی* – مقابل) یک وسیله بیانی روشن موسیقی است که شامل نزدیک شدن و مخالفت مستقیم قسمت های موسیقی غیر مشابه است که از نظر شخصیتی به شدت **متفاوت است .** موسیقی فیگوراتیو–احساس K. با کمک تمپو، پویا، تونال، رجیستر، تایم (نگاه کنید به) و مخالفت های دیگر انجام می شود.
Kuchak – (Zirofkandning qo‘shimcha ikkinchi nomi, “kichik” manosini bildiradi) kichik olam, mikrokosmos.	**Кучак** – (дополнительное второе имя Зирофканда означает «маленький») маленький мир, микрокосм.	**Kuchak** – (additional middle name Zirofkanda means “small”) small world, microcosm.	**کوچک** – (نام میانی اضافی زیروفکندا به معنای کوچک است) جهان کوچک، عالم صغیر.

Kulminatsiya (lot. culmen – tepa, choqqi) – musiqada eng yuqori darajaga kotarilish nuqtasi.	**Кульмина́ция** (от *лат. culmen* – верх, вершина) – момент высшего напряжения в музыкальном развитии.	**Climax** (from *Latin culmen* – top, top) is the moment of highest tension in musical development.	**اوج** (از *لاتین culmen* – بالا، بالا) لحظه بالاترین تنش در توسعه موسیقی است.
Kuplet(fr. couplet – bayt) – qo‘shiqning takrorlangan qismi.	**Купле́т** (*фр. couplet* – строфа) – повторяемая часть песни.	**Couplet** (*fr. couplet* – stanza) – a repeated part of a song.	**زوج** (*فر. دوبیتی* – بند) – قسمت تکراری یک آهنگ.
Kupyura (fr. coupure – kesish, qisqartirish) – musiqiy asarni biron bir epizodni olib tashlash, operada – sahna yoki harakatlarni qisqartirish.	**Купю́ра** (*фр. coupure* – вырезка, сокращение) – сокращение музыкального произведения посредством изъятия, пропуска какого–либо эпизода, в опере – сцены, картины или акта.	**A bill** (*French coupure* – cutting, abbreviation) is a reduction of a musical work by removing, omitting any episode, in opera – a scene, picture or act.	**بیل** (*فرانسوی کوپور* – برش، مخفف) کاهش یک اثر موسیقی با حذف، حذف هر قسمت، در اپرا – یک صحنه، تصویر یا عمل است.
Kuy – (qad. turkcha ko‘ch, xitoycha syuy – ohang so‘zidan), melodiya: 1) musiqa san’atida asosiy ifoda vositasi, bir ovozli, badiiy tug‘allangan musiqiy fikr; turli balandlik va cho‘zimdagi musiqiy tovush (toi)larning o‘zaro uyushib tugal shaklga tushgan birikmasi. 2) turkiy tilli	**Мелодия** – (от турецкого кох, китайского сюй – мелодия), мелодия: 1) основное средство выражения в музыкальном искусстве, одноголосая, художественно завершенная музыкальная мысль; сочетание музыкальных звуков (той) разной высоты и длины. 2) инструментальная музыка различных форм в	**Melody** - (from Turkish koh, Chinese xu - melody), melody: 1) the main means of expression in musical art, a single-voice, artistically completed musical thought; a combination of musical sounds of different pitches and lengths. 2) instrumental music of various forms in the Turkic-speaking people	**ملودی** – (از ترکی koh ، چینی xu – ملودی)، ملودی: 1) ابزار اصلی بیان در هنر موسیقی، یک اندیشه موسیقی تک صدایی و هنری کامل شده است. ترکیبی از صداهای موسیقی با زیر و بم و طول های مختلف. 2) موسیقی دستگاهی به اشکال مختلف در قوم ترک

xalqdar (o‘zbek, qozoq, qirg‘iz, turk va b.) da har xil shaklli cholg‘u musiqa asari.	тюркоязычном народе (узбекском, казахском, киргизском, турецком и др.).	(Uzbek, Kazakh, Kyrgyz, Turkish, etc.).	زبان (ازبکی، قزاق، قرقیزی، ترکی و غیره).
Kvartet (lot. quartus – to‘rtinchi) – to‘rt a'zodan iborat opera–vokal yoki instrumental (ko‘pincha torli) ansambl.	**Квартéт** (*от лат. quartus* – четвертый) – оперно–вокальный или инструментальный (чаще всего струнный) ансамбль четырех участников.	**Quartet** (*from Latin quartus* – fourth) is an operatic–vocal or instrumental (most often string) ensemble of four members.	**کوارتت** (*از لاتین quartus* – چهارم) یک گروه اپرا–آواز یا ساز (اغلب زهی) متشکل از چهار عضو است.
Kvintet (lot. quintus – beshinchi) – besh kishidan iborat opera vokal yoki cholg‘u ansambli.	**Квинтéт** (*от лат. quintus* – пятый) – оперно–вокальный или инструментальный ансамбль пяти участников.	**Quintet** (*from Latin quintus* – fifth) is an operatic vocal or instrumental ensemble of five members.	**کوئینتت** (*از لاتین quintus* – پنجم) یک گروه آوازی اپرا یا ساز متشکل از پنج عضو است.
ꕥ L ꕥ			
Landler (nem. Ländler) – Germaniya va Avstriya davlatlari xalq raqsideb hisoblanadi. Vals raqsi Landler raqsidan kelib chiqqan, lekin Landler Valsga qaraganda sekinroq ijro etilgan va biroz boshqacha tuzilishga ega edi. musiqiy o‘lchovi 3/4.	**Лéндлер** (*нем. Ländler*) – немецкий и австрийский танец народного происхождения, предшественник вальса, живого, но не быстрого движения; размер 3/4.	**Landler** (*German: Ländler*) is a German and Austrian folk dance, the predecessor of the waltz, a lively but not fast movement; size 3/4.	**لندلر** (*به آلمانی: Ländler*) یک رقص محلی آلمانی و اتریشی است، پیشین والس، یک حرکت پر جنب و جوش اما نه سریع. سایز 4/3

Lapar – musiqiy folklor janri; voqeabandligi va kuy tuzilishi jihatidan uncha murakkab bo‘lmagan, tor diapazonli, naqarotsiz, cholg‘u jo‘rligisiz aytiladigan qo‘shiqlarga yaqin. Ikki turi mavjud: 1) to‘y marosimi, xalq sayili, hashar kabi yiginlarda yigit va qizlar tomonidan tarafma-taraf bo‘lib dialog shaklida ijro etiladigan laparlar. 2) o‘yin lapar Xorazm xalfalari, Buxoro sozandalari orasida "labidan", "labi uchidan" aytiladigan, yengil harakterdagi qo‘shiqlarga nisbat berilgan.	**Лапар** – музыкальный фольклорный жанр; по событийному и мелодическому строению она близка к песням несложным, имеющим узкий диапазон, исполняемым без припевов и без инструментального сопровождения. Различают два типа: 1) лапары, исполняемые в форме диалога юношами и девушками в форме диалога на собраниях, таких как свадебные церемонии, общественные собрания, хашар. 2) пьеса лапар отнесена к песням легкого характера, исполняемым «из уст», «на кончике губ» у хальфов Хорезма, музыкантов Бухары.	**Lapar** is a musical folklore genre; in terms of event and melodic structure, it is close to simple songs that have a narrow range, performed without choruses and without instrumental accompaniment. There are two types: 1) lapars performed in the form of dialogue by boys and girls in the form of dialogue at gatherings such as wedding ceremonies, public gatherings, hashar. 2) the play lapar is classified as a song of a light nature, performed “from the mouth”, “at the tip of the lips” by the halfi of Khorezm and the musicians of Bukhara.	**لاپار** یک ژانر فولکلور موسیقی است. از نظر ساختار رویدادی و ملودیک به آهنگ های ساده ای نزدیک است که دامنه محدودی دارند و بدون کر و بدون همراهی ساز اجرا می شوند. دو نوع است: 1) لاپارها که به صورت دیالوگ توسط دختر و پسر در مجالسی مانند مجالس عروسی، مجالس عمومی، حشر اجرا می شود . 2) نمایش لاپار به عنوان آهنگی با طبیعت سبک طبقه بندی می شود که توسط نیمی خوارزم و نوازندگان بخارا "از دهان" "در نوک لب" اجرا می شود .
Lazgi – Xorazm xalq kuyi va raqsi. Erkaklar (jangovar va qahramonlik ruhida) va	**Лазги** – народная песня и танец Хорезма. Различаются мужские (воинственные и героические) и	**Lazgi** is a folk song and dance of Khorezm. There are male (militant and	**لزگی** آهنگ و رقص محلی خوارزم است. رقص های

ayollar (lirik, hazilomuz) raqslari farqlanadi. Afsonaviy o‘zbek raqqosalari Tamaraxonim, Mukarrama Turg‘unboyeva va Gavhar Matyoqubova har bir harakatga sayqal bergan holda, Xorazm xalq raqslarini mukammallikka olib kelganlar va shu bilan jahon sahnasini zabt etganlar.	женские (лирические, юмористические) танцы. Легендарные узбекские танцовщицы Тамарахоним, Мукаррама Тургунбоева и Гавхар Матёкубова отточили каждое движение, довели хорезмийские народные танцы до совершенства и покорили мировую сцену.	heroic) and female (lyrical, humorous) dances. The legendary Uzbek dancers Tamarahonim, Mukarrama Turgunboeva and Gavhar Matekubova perfected every movement, brought Khorezm folk dances to perfection and conquered the world stage.	مردانه (مبارزانه و قهرمانانه) و زنانه (غزلی، طنز) وجود دارد . رقصنده های افسانه ای ازبک تاماراهونیم ، مکرمه تورگونبووا و گاوخار ماتکوبوف هر حرکتی را تقویت کرد، رقص های محلی خوارزم را به کمال رساند و صحنه جهانی را فتح کرد.
Leytmotiv (nem. Leitmotiv – yetakchi motiv) – 1. musiqiy fikr, sahna harakati paytida paydo bo‘ladigan yoki tilga olinganda musiqada paydo bo‘ladigan, muayyan xarakterga, xotiraga, tajribaga, hodisaga yoki mavhum tushunchaga ega bo‘lgan operadagi kuy. 2.Musiqali asarda boshdan oxirigacha takrorlanadigan kuy, mavzu.	**Лейтмоти́в** (*нем.* *Leitmotiv* – ведущий мотив) – музыкальная мысль, мелодия, связанная в опере с определенным персонажем, воспоминанием, переживанием, явлением или отвлеченным понятием, возникающая в музыке при его появлении или упоминании в ходе сценического действия.	**Leitmotif** (*German:* *Leitmotiv* – leading motive) is a musical thought, a melody associated in an opera with a specific character, memory, experience, phenomenon or abstract concept that appears in music when it appears or is mentioned during a stage action.	**لایت موتیف** (*به آلمانی:* *Leitmotiv* – انگیزه پیشرو) یک اندیشه موسیقایی است، ملودی همراه در یک اپرا با یک شخصیت خاص، خاطره، تجربه، پدیده یا مفهوم انتزاعی که در موسیقی ظاهر می شود یا در طول یک کنش صحنه ای ذکر می شود.

Lezginka – Kavkaz xalqlari orasida keng tarqalgan raqs turi, temperamentli, shijoatli; musiqiy o‘lchovi 2/4 yoki 6/8.	**Лезги́нка** – танец, распространенный у народов Кавказа, темпераментный, стремительный; размер 2/4 или 6/8.	**Lezginka** is a dance common among the peoples of the Caucasus, temperamental, impetuous; size 2/4 or 6/8.	**لزگینکا** رقصی متداول در بین مردم قفقاز است، خلق و خو، تند. سایز 4/2 یا 8/6.
Libretto (ital. libretto – daftar, kitobcha) – opera, operettaning to‘liq badiiy matni; baletning mazmunini og‘zaki taqdim etish. Libretto muallifi librettist.	**Либре́тто** (*um. libretto* – тетрадка, книжечка) – полный литературный текст оперы, оперетты; словесное изложение содержания балета. Автор Л. – либреттист.	**Libretto** (*Italian libretto* – notebook, little book) – the complete literary text of an opera, operetta; verbal presentation of the content of the ballet. The author L. is a librettist.	**لیبرتو** (*لیبرتو ایتالیایی* – دفترچه یادداشت، کتاب کوچک) – متن کامل ادبی یک اپرا، اپرت. ارائه شفاهی محتوای باله. نویسنده ـا. یک لیبرتیست.
		M	
Madrigal (ital. madrigale) – XVI –asrning Evropa polifonik dunyoviy qo‘shig‘i, odatda nafis va sevgi haqida kuylanadigan qoshiq turi.	**Мадрига́л** (*um. madrigale*) – европейская многоголосная светская песня XVI века, изысканного характера, обычно любовного содержания.	**Madrigal** (*Italian madrigale*) is a European polyphonic secular song of the 16th century, of an exquisite nature, usually with love content.	**Madrigal** (*ایتالیایی madrigale*) یک آهنگ سکولار چند آوایی اروپایی قرن شانزدهم است که طبیعتی بدیع و معمولاً با محتوای عاشقانه دارد.
Maqom – musulmon Sharqi musiqasida asosiy tushunchalardan biri. Dastlab muayyan balandlikdagi tovushni hosil etish uchun	**Маком** – одно из основных понятий в музыке мусульманского Востока. Первоначально оно употреблялось в значении лада	**Makom** is one of the main concepts in the music of the Muslim East. It was originally used to mean a fret - a place on the handle of	**ماکوم** یکی از مفاهیم اصلی در موسیقی شرق مسلمان است. در ابتدا به معنای فرت استفاده می شد - جایی روی دسته ساز زهی که با انگشت

torli cholg‘uning dastasida barmoq bilan bosiladigan joy, parda ma’nosida ishlatilgan. Keyinchalik Sharq musiqa nazariyasi rivojlanishi jarayonida maqomning mazmun doirasi tobora kengayib, bir-biriga nisbatan bog‘liq boshqa ma’nolarni ham anglata boshladi: lad tuzilmasi, lad tizimi; muayyan pardalar zaminida vujudga kelgan kuy-ohanglar; shakl, janr; bir qismli yoki turkumli cholg‘u va ashula yo‘llari;	— места на рукоятке струнного инструмента, на которое нажимают пальцем для получения звука определенной высоты. Позднее, в ходе развития теории восточной музыки, значение макама расширилось и стало обозначать и другие родственные значения: латную структуру, латовую систему; мелодии, созданные на основе определенных штор; форма, жанр; одночастные или ансамблевые инструментальные и вокальные композиции;	a stringed instrument that is pressed with a finger to produce a sound of a certain pitch. Later, during the development of the theory of oriental music, the meaning of maqam expanded and began to denote other related meanings: plate structure, plate system; melodies based on certain curtains; form, genre; one-part or ensemble instrumental and vocal compositions;	فشار داده می شود تا صدایی با ارتفاع خاصی تولید کند. بعدها، در جریان توسعه نظریه موسیقی شرقی، معنای مقام گسترش یافت و به معانی مرتبط دیگر اشاره کرد: ساختار صفحه، سیستم صفحه ; ملودی های مبتنی بر پرده های خاص؛ فرم، ژانر؛ آهنگ های یک قسمتی یا گروهی ساز و آواز؛
Marsh (fr. marche – yurish) yurish ritmi bilan bog‘liq janr bo‘lib, aniq, o‘lchovli, baquvvat harakatlari bilan ajralib turadi. Marsh tantanali, motamli bo‘lishi mumkin; musiqiy o‘lchovi 2/4 yoki 4/4.	**Марш** (*фр. marche* – ходьба, шествие) – жанр, связанный с ритмом ходьбы, характеризуемый четким, размеренным, энергичным движением. М. бывает походный, торжественный, траурный; размер 2/4 или 4/4.	**March** (*French marche* – walking, procession) is a genre associated with the rhythm of walking, characterized by a clear, measured, energetic movement. M. can be marching, solemn, mourning; size 2/4 or 4/4.	**مارس** (*فرانسوی مارش* – راه رفتن، راهپیمایی) یک ژانر مرتبط با ریتم راه رفتن است که با یک حرکت واضح، اندازه گیری شده و پر انرژی مشخص می شود. م می تواند راهپیمایی، رسمی، عزاداری باشد. سایز 4/2 یا 4/4.

Mazurka (pol. mazur – Mazoviya aholisi) – Polsha xalq raqsi bo‘lib, tabiatan jonli, o‘tkir, ba’zan sinkopat (qarang) ritmga ega raqs turi; musiqiy o‘lchovi 3/4.	**Мазу́рка** (от *польск. mazur* – житель Мазовии) – польский танец народного происхождения, оживленного характера, обладающий острым, иногда синкопированным (см.) ритмом; размер 3/4.	**Mazurka** (from *Polish mazur* – resident of Mazovia) is a Polish dance of folk origin, lively in nature, with a sharp, sometimes syncopated (see) rhythm; size 3/4.	**مازورکا** (از *مازور لهستانی* – ساکن مازوویا) یک رقص لهستانی با منشأ عامیانه، طبیعتی سرزنده، با ریتم تند، گاهی اوقات همزمان (نگاه کنید به) است. سایز 4/3
Mehnat qo‘shiqlari – xalq ijodiyotining eng qadimiy shakllaridan xisoblanadi. Bu qo‘shiqlar ibtidoiy insonning mehnat faoliyati bilan bevosita aloqadorlikda vujudga kelib, ana shu jarayonda taraqqiy etgan. Eng qadimiy mehnat qo‘shiqlari vazn, qofiya va boshqa poetik shakllar e’tibori jixatidan mukammal uyushmagan, so‘zlar ham ongli tarzda bo‘lib, ular ko‘proq mehnat jarayonida muayyan harakat ritmiga mos keluvchi undov, xitob va nidolar xarakteridagi	**Трудовые песни** – одна из древнейших форм народного творчества. Эти песни создавались в непосредственной связи с творчеством первобытного человека и развивались в этом процессе. Древнейшие трудовые песни не были идеально организованы по весу, рифме и другим поэтическим формам, а слова были также организованы сознательно. Они преимущественно имели структуру, состоящую из стихотворных фрагментов по характеру и восклицаний, соответствующих	**Labor songs** are one of the oldest forms of folk art. These songs were created in direct connection with the creativity of primitive man and developed in this process. The oldest work songs were not perfectly organized by weight, rhyme and other poetic forms, and the words were also organized deliberately. They predominantly had a structure consisting of poetic fragments in character and exclamations corresponding to a certain	**ترانه های کارگری** یکی از قدیمی ترین اشکال هنر عامیانه است. این ترانه ها در ارتباط مستقیم با خلاقیت انسان بدوی خلق شدند و در همین روند رشد کردند. قدیمی‌ترین آهنگ‌های کاری کاملاً از نظر وزن، قافیه و سایر اشکال شعری تنظیم نشده بودند و کلمات نیز عمداً تنظیم شده بودند. آنها عمدتاً ساختاری متشکل از قطعات شاعرانه در شخصیت و تعجب های مربوط به ریتم خاصی از حرکات در روند کار داشتند.

poetik parchalardan iborat tuzilishga ega bo‘lgan.	определенному ритму движений в процессе работы.	rhythm of movements in the process of work.	
Melodeklamatsiya (yun. melos – qo‘shiq va lot. declamatio – deklamatsiya) – musiqa jo‘rligida ifodali o‘qish (ko‘pincha she’r).	**Мелодекламáция** (от *греч. melos*– песнь и *лат. declamatio* – декламация) – выразительное чтение (чаще всего стихов), сопровождаемое музыкой.	**Melodeclamation** (from *Greek melos* – song and *Latin declamatio* – recitation) is expressive reading (most often poetry), accompanied by music.	**ملودکلاماسیون** (از *یونانی melos* – آهنگ و *لاتین declamatio* – تلاوت) خواندن گویا (اغلب شعر) است که با موسیقی همراه است.
Melodiya (yun. melodiya – qo‘shiq kuylash melos – qo‘shiq va ode – kuylash) – monofonik ohangda ifodalangan musiqiy asarning asosiy g‘oyasi, musiqiy ekspressivlikning eng muhim vositasi.	**Мело́дия** (*греч. melodia*– пение песни от *melos*– песнь и *ode* – пение) – основная мысль музыкального произведения, выраженная одноголосным напевом, важнейшее средство музыкальной выразительности.	**Melody** (*Greek melodia* – singing a song from *melos* – song and *ode* – singing) is the main idea of a musical work, expressed in a monophonic melody, the most important means of musical expressiveness.	**ملودی** (*ملودی یونانی* – خواندن آهنگ از *ملوس* – آواز و *قصیده* – آواز) ایده اصلی یک اثر موسیقی است که در ملودی مونوفونیک بیان می شود و مهمترین وسیله بیان موسیقی است.
Melodrama (yun. melos – qo‘shiq va drama – harakat) – 1. Musiqa jo‘rligida ijro etiladigan dramatik asarning bir qismi. 2. Haddan tashqari hissiyotga berilish, sentimentallik tavsiflangan asarlar yoki epizodlarning salbiy xususiyati.	**Мелодра́ма** (от *греч. melos* – песнь и *drama– действие*) – 1. Часть драматического произведения, сопровождаемая музыкой. 2. Порицательная характеристика произведений или эпизодов, отличающихся преувеличенной чувствительностью,	**Melodrama** (from *the Greek melos* – song and *drama – action)* – 1. Part of a dramatic work, accompanied by music. 2. A negative characterization of works or episodes characterized by exaggerated sensitivity,	**ملودرام** (از *یونانی melos* – آهنگ و *درام – اکشن*) – 1. بخشی از یک اثر نمایشی همراه با موسیقی. 2. شخصیت پردازی منفی از آثار یا اپیزودهایی که با حساسیت اغراق آمیز، احساسات گرایی

	сентиментальностью, дурным вкусом.	sentimentality, and bad taste.	و بد سلیقه مشخص می شود.
Menuet (fr. Menuet - mayda qadam) – qadimgi fransuz xalq raqsi. XVII –asrda – menuet bal raqsi sifatida mashhur bo‘lib, "qirollar raqsi" hamda "raqslarning qiroli" nomlariga sazovor bo‘lgan. XVIII –asr oxirida u simfonik tsiklga kiritilgan (simfoniyaga qarang). Minuet o‘zining vazmin va nafis harakatlari bilan boshqa raqs turlaridan ajralib turadi; musiqiy o‘lchami 3/4.	**Менуэ́т** (*фр. menuet*) – старинный французский танец, первоначально народного происхождения, в XVII веке – придворный танец, в конце XVIII века введен в симфонический цикл (см. симфония). М. отличается плавностью и грациозностью движений; размер 3/4.	**Minuet** (*French menuet*) is an ancient French dance, originally of folk origin, in the 17th century – a court dance, at the end of the 18th century it was introduced into the symphonic cycle (see symphony). M. is distinguished by smooth and graceful movements; size 3/4.	**Minuet** (*menuet فرانسوی*) یک رقص فرانسوی باستانی است که در اصل منشاء عامیانه دارد، در قرن 17 – یک رقص درباری، در پایان قرن 18 به چرخه سمفونیک وارد شد (به سمفونی مراجعه کنید). M. با حرکات صاف و برازنده متمایز می شود. سایز 4/3
Messa (fr. messe, lot. missa) – cholg‘u jo‘rligida, ba’zan yakkaxon xonandalar ishtirokida, diniy lotincha matnda yozilgan xor uchun ko‘p qismli katta asar. Messa katolik messasi, liturgiya bilan bir xil.	**Méсса** (*фр. messe, лат. missa*) – крупное многочастное произведение для хора с инструментальным сопровождением, иногда с участием певцов–солистов, написанное на религиозный	**Mass** (*French messe, Latin missa*) is a large multi–part work for choir with instrumental accompaniment, sometimes with the participation of solo singers, written in a religious Latin text. M. is the	**Mass** (*messe فرانسوی ، missa لاتین*) یک اثر بزرگ چند قسمتی برای گروه کر با همراهی ساز است که گاهی اوقات با مشارکت خوانندگان تک‌نواز، در متنی مذهبی لاتین نوشته شده است. م همان عشای کاتولیک، عبادت است.

	латинский текст. М. – то же, что католическая обедня, литургия.	same as Catholic mass, liturgy.	
Mezzo-soprano (ital. mezzo – o‘rta va soprano) – ayol ovozi, registrda soprano va kontralto o‘rtasida oraliq pozitsiyani egallaydi. Xorda mezzo– soprano –alt bilan bir xil orinda turadi.	**Меццо–сопра́но** (от *um. mezzo* – срединный и *soprano*) – женский голос, по регистру занимающий промежуточное положение между сопрано и контральто. меццо–сопрано в хоре – то же, что альт.	**Mezzo–soprano** (from *Italian mezzo* – middle and *soprano*) – a female voice, in register occupying an intermediate position between soprano and contralto. A mezzo soprano –in a choir is the same as an alto .	**متزو سوپرانو** (از *ایتالیایی mezzo* – وسط و *سوپرانو*) – صدای زن، در رجیستری که موقعیتی میانی بین سوپرانو و کنترالتو دارد . میزانسن سوپرانو –در گروه کر همان آلتو است .
Miniatyura (ital. miniatura) – kichik orkestr, vokal (qarang) yoki cholg‘u asari.	**Миниатю́ра** (*um. miniatura*) – небольшая оркестровая, вокальная (см.) или инструментальная пьеса.	**Miniature** (*Italian: miniatura*) is a small orchestral, vocal (see) or instrumental piece.	**مینیاتور** (*به ایتالیایی: miniatura*) یک قطعه کوچک ارکستری، آوازی (نگاه کنید به) یا ساز است.
Mis damli cholg‘u asboblari – simfonik orkestrda maxsus guruhni tashkil etuvchi mis va boshqa metallardan tayyorlangan damli cholg‘u asboblari, ular valtorna, karnaylar, trombon va tuba (ba’zan qisman kornetlar bilan almashtiriladi). Mis	**Ме́дные духовы́е инструме́нты** – духовые инструменты, изготовляемые из меди и других металлов, образующие особую группу в симфоническом оркестре, в которую входят валторны, трубы (иногда частично заменяются корнетами),	**Copper brass instruments** – wind instruments made of copper and other metals, forming a special group in a symphony orchestra, which includes horns, trumpets (sometimes partially replaced by cornets), trombones and tuba. Copper	**فلز مس برنجی سازها –** سازهای بادی ساخته شده از مس و سایر فلزات که گروه خاصی را در یک ارکستر سمفونیک تشکیل می دهند که شامل بوق، ترومپت (گاهی اوقات تا حدی با کرنت جایگزین می شود)، ترومبون و توبا. M.D.I. اساس باند برنجی

damli cholg‘u asboblari damli orkestrining asosi hisoblanadi. Simfonik partiturada Mis damli cholg‘u asboblar guruhi yog‘och damli cholg‘u asboblari guruhi ostida yoziladi va yuqorida aytib otilgan tartibda joylashtiriladi.	тромбоны и туба. М. д. и. являются основой духового оркестра. В симфонической партитуре группа М. д. и. пишется под группой деревянных духовых инструментов, размещаясь в указанном выше порядке.	brass instruments are the basis of the brass band. In the symphonic score the group M. d. and. written under the woodwind group, placed in the order above.	هستند. در پارتیشن سمفونیک گروه م.د و. نوشته شده در زیر گروه بادی چوبی، به ترتیب بالا قرار داده شده است.
Miyonxat – o‘zbek, tojik, uyg‘ur mumtoz musiqa shakllarining tarkibiy kuy tuzilmasi. Miyonxat Sarxat (Daromad, Sarxona)dan keyin keladigan kuy bo‘lagi.	**Миёнхат** – структурно-мелодическая структура узбекской, таджикской и уйгурской классической музыки. Миёнхат – это фрагмент мелодии, следующий за Сархатом (Доход, Сархана).	**Miyonhat** – structural and melodic structure of Uzbek, Tajik and Uyghur classical music. Miyonhat is a fragment of melody following Sarhat (Revenue, Sarkhana).	**میونهات** ساختار ساختاری و ملودیک موسیقی کلاسیک ازبک، تاجیک و اویغور. میونهات قطعه ای از ملودی است که به دنبال سرهات (درآمد، سرخانه) آمده است.
Monolog (yun. monos – bitta, bir kishi gapiradigan nutq turi) musiqada – operadagi eng samarali yakkaxon vokal shakllaridan biri bo‘lib, u odatda biron bir qarorga olib keladigan kuchli tajriba yoki fikrlash jarayonini qamrab oladi. Monolog bir nechta bir	**Монолóг** (от *греч. monos* – один, речь, произносимая одним лицом) в музыке – одна из наиболее действенных сольных вокальных форм в опере, в которой обычно запечатлен процесс напряженного переживания или размышления, приводящий к какому–либо	**Monologue** (from *Greek monos* – one, speech spoken by one person) in music – one of the most effective solo vocal forms in opera, which usually captures a process of intense experience or reflection leading to some kind of	**مونولوگ** (از *یونانی monos* – یک، گفتار توسط یک نفر) در موسیقی – یکی از مؤثرترین فرم های آوازی انفرادی در اپرا، که معمولاً فرآیندی از تجربه یا تأمل شدید را به تصویر می کشد که منجر به نوعی تصمیم می شود. M.، به

xil bo‘lmagan, qarama-qarshi epizodlardan qurilgan.	решению. М., как правило, строится из нескольких нетождественных, контрастных эпизодов.	decision. M., as a rule, is built from several non–identical, contrasting episodes.	عنوان یک قاعده، از چندین قسمت غیر یکسان و متضاد ساخته شده است.
Motiv (ital. motivo – sabab, motivatsiya va lot. motus – harakat) – 1. Ohangning mustaqil ekspressiv ma’noga ega bo‘lgan qismi; tovushlar guruhi – ohang, bir aksent atrofida birlashgan – urg‘u. 2. Umumiy ma’noda – kuy, navo.	**Мотѝв** (от *um. motivo* – повод, побуждение, и лат. motus– движение) – 1. Часть мелодии, имеющая самостоятельное выразительное значение; группа звуков мелодия, объединенная вокруг одного акцента – ударения. 2. В общераспространенном значении – напев, мелодия.	**Motive** (from *Italian motivo* – reason, motivation, and Latin motus – movement) – 1. Part of a melody that has an independent expressive meaning; a group of sounds – a melody, united around one accent – stress. 2. In the common meaning – tune, melody.	**Motive** (از *ایتالیایی motivo* – عقل، انگیزه و لاتین motus – حرکت) – 1. بخشی از ملودی که معنای بیانی مستقل دارد. گروهی از صداها – یک ملودی، متحد شده حول یک لهجه – استرس. 2. به معنای رایج – لحن، آهنگ.
Munojot – (arab. – maxfiy suxbat, iltijo) – islomdagi farz namozlardan tashqari, ixtiyoriy ravishda o‘qiladigan namozlar. Har qanday dindorning ixtiyoriy xudoga iltijo va ibodat qilishi ham Munojot hisoblanadi. Bunday namoz va ibodatlar ko‘pincha kechalari ado etilgan. Munojot faqat namoz ichida	**Муноджат** – (араб. – тайная беседа, мольба) – добровольные молитвы помимо обязательных молитв в исламе. Обращение и молитва любого религиозного человека к любому божеству считается Муноджатом. Такие молитвы и молитвы часто совершались ночью. Поклонение не обязательно должно быть только в молитве.	**Munodjat** – (Arabic – secret conversation, prayer) – voluntary prayers in addition to the obligatory prayers in Islam. The invocation and prayer of any religious person to any deity is considered Munojat. Such prayers and prayers were often performed at night. Worship does not have to be	**منودجت** - (عربی . – مکالمه پنهانی ، دعا، نمازهای اختیاری علاوه بر نمازهای واجب در اسلام است . توسل و دعای هر دیندار به هر معبودی منوجات محسوب می شود . این گونه دعاها و دعاها اغلب در شب انجام می شد. عبادت نباید فقط در نماز باشد. نماز را می توان در هر زمانی

bo‘lishi shart emas. Munojotni Allohga iltijo qilib, duo ko‘rinishida hamma vaqt ham qilish mumkin.	Молитву можно совершать в любое время в форме обращения к Аллаху.	only in prayer. Prayer can be performed at any time in the form of an appeal to Allah.	به صورت توسل به خداوند انجام داد.
Muqaddima (lot. prae – oldin va ludus – o‘yin) – 1. Kirish, spektakl yoki tugallangan musiqiy epizod, opera, balet sahnasi va boshqalar bilan tanishtirish 2. Turli mazmun, xarakter va tuzilishdagi kichik cholg‘u asarlarining umumiy nomi. Musiqali deklamatsiya bu asar yoki undan olingan parchani chiroyli, ta’sirchan qilib yodaki yoki ifodali ijro qilish mahorati.	**Прелю́дия, прелю́д** (от *лат. prae* – перед и *ludus* – игра) – 1. Вступление, введение к пьесе или завершенному музыкальному эпизоду, сцене оперы, балета и т. д. 2. Распространенное наименование небольших инструментальных пьес различного содержания, характера и построения.	**Prelude, prelude** (from *Latin prae* – before and *ludus* – game) – 1. Introduction, introduction to a play or a completed musical episode, scene of an opera, ballet, etc. 2. A common name for small instrumental plays of various content, character and structure.	**پیش درآمد ، پیش درآمد** (از *لاتین prae* – قبل و *لودوس* – بازی) – 1. مقدمه، معرفی یک نمایشنامه یا یک قسمت موسیقایی کامل شده، صحنه یک اپرا، باله و غیره.
Musiqiy drama asli opera bilan bir xil. O‘zining umumiy ma'nosiga ko‘ra, bu opera janrlaridan biri bo‘lib, u sahnada ochiladigan va musiqiy gavdalanish	**Музыка́льная дра́ма** – первоначально то же, что опера. В распространенном значении – один из жанров оперы, для которого характерна ведущая роль напряженного	**Musical drama** is originally the same as opera. In its common meaning, it is one of the genres of opera, which is characterized by the leading role of intense	**موزیکال درام** در اصل همان اپرا است. در معنای رایج آن، یکی از ژانرهای اپرا است که با نقش اصلی کنش دراماتیک شدید که بر روی صحنه آشکار

tamoyillarini belgilab beruvchi shiddatli dramatik harakatning etakchi roli bilan ajralib turadi.	драматического действия, развертывающегося на сцене и определяющего собой принципы музыкального воплощения.	dramatic action that unfolds on stage and determines the principles of musical embodiment.	می شود و اصول تجسم موسیقی را تعیین می کند، مشخص می شود .
Musiqiy komediya – operettaga qarang.	**Музыка́льная коме́дия** – см. оперетта.	**Musical comedy** – see operetta.	**موزیکال کمدی** – اپرت را ببینید.
Musiqiy mavzu (yun. thema – hikoya mavzusi) – nisbatan kichik, to‘liq, yorqin ifodali va esda qolarli ohangda ifodalangan asosiy musiqiy g‘oya (qarang Leytmotiv).	**Те́ма музыка́льная** (*греч. thema* – предмет рассказа) – основная, подлежащая развитию музыкальная мысль, выраженная в сравнительно небольшой завершенной, рельефной, ярко выразительной и запоминающейся мелодии (см. также лейтмотив).	**Subject musical** (*Greek theme* – subject of a story) – the main musical idea to be developed, expressed in a relatively small, complete, relief, brightly expressive and memorable melody (see also leitmotif).	**موضوع موزیکال** (*تم یونانی* – موضوع یک داستان) – ایده اصلی موسیقی که باید توسعه یابد، که در ملودی نسبتاً کوچک، کامل، تسکین دهنده، روشن گویا و به یاد ماندنی بیان می شود (همچنین به لایت موتیف مراجعه کنید).
Musiqiy shakl (lot. forma – ko‘rinish, kontur) –Musiqiy shakl (lot. forma – ko‘rinish, kontur) – 1. G ‘oyaviy mazmunni o ‘zida mujassamlash vositalari, jumladan ohang, garmoniya, polifoniya, ritm, dinamika,	**Фо́рма музыка́льная** (*лат. forma* – внешний вид, очертания) – 1. Средства воплощения идейно–образного содержания, включающие мелодию, гармонию, полифонию, ритм, динамику, тембр, фактуру, а также	**Form musical** (*Latin forma* – appearance, outline) – 1. Means of embodying ideological and figurative content, including melody, harmony, polyphony, rhythm, dynamics, timbre, texture, as well as	**فرم موزیکال** (*فرم لاتین* – ظاهر، طرح کلی) – 1. ابزاری برای تجسم محتوای ایدئولوژیک و فیگوراتیو، از جمله ملودی، هارمونی، چند صدایی، ریتم، پویایی، تن، بافت، و همچنین اصول ترکیبی ساخت و ساز یا f. به معنای

tembr, tekstura, shuningdek, tor ma’noda tuzilishi yoki musiqiy shaklning kompozitsion tamoyillari. 2. Tor ma'noda musiqiy shakl - musiqiy asar tuzilishining tarixan shakllangan va rivojlangan naqshlari, musiqiy asarning umumiy konturini belgilaydigan qismlar va bo‘limlarning joylashuv naqshlari va munosabatlari. Eng keng tarqalgan musiqiy shakllar uch qismli, bayt, variatsiya, rondo, sonata, shuningdek, syuita, sonata va simfonik sikllarning tuzilishidir.	композиционные принципы построения или Ф. в узком значении. 2. Ф. в узком значении – исторически сложившиеся и развившиеся закономерности строения музыкальных произведений, схемы расположения и взаимоотношения частей и разделов, определяющие общие контуры музыкального произведения. Наиболее распространенными являются Ф. трехчастная, куплетная, вариационная, рондо, сонатная, а также Ф. построения сюитного, сонатного и симфонического циклов.	compositional principles of construction or f. in a narrow sense. 2. F. in a narrow sense – historically established and developed patterns of the structure of musical works, layout patterns and relationships of parts and sections that determine the general contours of a musical work. The most common are three–part, couplet, variation, rondo, sonata, as well as the structure of suite, sonata and symphonic cycles.	محدود. 2. F. به معنای محدود – الگوهای تاریخی تثبیت شده و توسعه یافته ساختار آثار موسیقی، الگوهای صفحه آرایی و روابط قطعات و بخش ها که خطوط کلی یک اثر موسیقی را تعیین می کند. رایج ترین آنها عبارتند از سه قسمتی، دوبیتی، واریاسیون، روندو، سونات، و همچنین ساختار مجموعه، سونات و سمفونیک (نگاه کنید به) چرخه.
Musiqiy sikl (yun. kyklos – doira, aylana) – ko‘p qismli asarning bir–biridan keyin ma’lum bir tartibda joylashishi. Tsikl kontrast tamoyiliga asoslanadi. Asosiy turlari – sonata–simfonik	**Ци́кл музыка́льный** (от *греч. kyklos* – круг, кругооборот) – совокупность частей многочастного произведения, следующих друг за другом в определенном порядке. В основе Ц. лежит принцип контраста.	**Cycle musical** (from *the Greek kyklos* – circle, circuit) – a set of parts of a multi–part work, following each other in a certain order. Color is based on the principle of contrast. The	**چرخه موزیکال** (از *یونانی* *kyklos* – دایره، مدار) – مجموعه ای از قسمت های یک اثر چند قسمتی که به ترتیب خاصی دنبال یکدیگر می آیند. رنگ بر اساس اصل

tsikl, syuita tsikli (qarang, simfoniya, syuita); Tsiklik shakllarga messa va rekviyem shakllari ham kiradi.	Главные разновидности – сонатно–симфонический Ц., сюитный Ц. (см. симфония, сюита); к числу циклических принадлежат также формы мессы и реквиема.	main varieties are sonata–symphonic music, suite music (see symphony, suite); The cyclic forms also include the forms of mass and requiem.	کنتراست است. انواع اصلی موسیقی سونات–سمفونیک، موسیقی سوئیت (به سمفونی، سوئیت مراجعه کنید). فرم های چرخه ای نیز شامل فرم های توده و مرثیه می شود.
N			
Nag‘ma – 1) Sharq musiqa ilmida musiqa tovushi; ton. Muayyan balandlikda sadolanib turishi bilan tabiatdagi boshqa tovushlardan farq qiladi. 2) ohang, kuy. Nag‘ma so‘ziga ayrim qo‘shimcha so‘zlar bog‘lanib, turli musiqa iboralari hosil etiladi.	**Нагма** – 1) музыкальное звучание в восточной музыкальной науке; тон. От других звуков природы он отличается тем, что звучит на определенной высоте. 2) тон, мелодия. К слову нагма добавляются дополнительные слова, образующие различные музыкальные фразы.	**Nagma** – 1) musical sound in Eastern music science; tone. It differs from other sounds of nature in that it sounds at a certain height. 2) tone, melody. Additional words are added to the word nagma to form various musical phrases.	**نگما** - 1) صدای موسیقی در علم موسیقی شرقی. لحن تفاوت آن با سایر صداهای طبیعت این است که در ارتفاع خاصی به صدا در می آید. 2) لحن، آهنگ. کلمات اضافی به کلمه نگما اضافه می شود تا عبارات مختلف موسیقی را تشکیل دهد.
Naqorat– qo‘shiqning bir qismi bo‘lib, har bir misradan keyin takrorlanadigan bir xil matn turi.	**Припе́в** – часть песни, неизменно, вместе с одним и тем же словесным текстом, повторяющаяся после каждого ее куплета.	**Chorus** – part of a song, invariably, along with the same verbal text, repeated after each verse.	**گروه کر** – بخشی از یک آهنگ، همیشه، همراه با همان متن کلامی، که بعد از هر بیت تکرار می شود.

Navo – (fors. — kuy, ohang) O‘n ikki maqom tizimi hamda Shashmaqom tarkibidagi uchinchi maqom. Shashmaqomdagi Navoning cholg‘u qismlari Tasnifi Navo, Tarjei Navo, Garduni Navo, Nag‘mai Orazi Navo, Muxammasi Navo, Muxammasi Bayot, Muxammasi Husayniy, Saqili Navo deb ataladi. Ular muayyan kuy mavzulari va doira usullari negizida yaratilgan.	**Наво** – (персидское - мелодия) система двенадцати статусов и третьего статуса в Шашмакоме. Инструментальные партии Наво в Шашмакоме называются Таснифи Наво, Таржей Наво, Гардуни Наво, Нагмаи Орази Наво, Мухаммаси Наво, Мухаммаси Байот, Мухаммаси Хоссейни, Сакили Наво. Они созданы на основе определенных мелодических тем и круговых приемов.	**Navo** – (Persian - melody) a system of twelve statuses and a third status in Shashmakom. Navo‘s instrumental parts in Shashmaqom are called Tasnifi Navo, Tarjei Navo, Garduni Navo, Nagmai Orazi Navo, Mukhammasi Navo, Mukhammasi Bayot, Mukhammasi Hosseini, Sakili Navo. They are created on the basis of certain melodic themes and circular techniques.	**ناوو** – (نغمه فارسی) منظومه ای دوازده حالتی و مقام سومی در ششماکم . قطعات ساز ناوو در ششماکم تصنیفی نام دارد ناوو ، تارجی ناوو ، گردونی ناوو ، ناگمای اورازی نوو ، محمدسی نوو ، محمدسی بایوت ، محمدسی حسینی ، ساکیلی ناوو . آنها بر اساس مضامین ملودیک خاص و تکنیک های دایره ای ایجاد می شوند.
Nog‘ora – urib chalinadigan musiqa asbobi. Nog‘oraning ko‘p xili mavjud. Kosasi tuvaksimon bo‘ladi. Yog‘och va sopoldan yasaladi. Usti hayvon terisi bilan qoplanadi. Qo‘sh nog‘ora karnay va surnaylar bilan qo‘shilib o‘zbek milliy ansamblini tashkil etadi. Hozirgi kunda	**Барабан (Нагара)** – ударный инструмент. Существует много типов барабанов. Чаша имеет чашеобразную форму. Он изготовлен из дерева и керамики. Верх покрыт шкурой животного. Двойные барабаны вместе с карнаями и сурнаями составляют узбекский национальный ансамбль. Даже	**Drum (Nagara)** is a percussion instrument. There are many types of drums. The bowl is cup-shaped. It is made of wood and ceramics. The top is covered with animal skin. Double drums, together with karnays and surnas and ya mi, make up the Uzbek	**درام (ناگارا)** یک ساز کوبه ای است. طبل انواع مختلفی دارد. کاسه به شکل فنجان است. از چوب و سرامیک ساخته شده است . قسمت بالایی با پوست حیوانات پوشیده شده است. طبل و دوتایی همراه با کارنایز می، گروه ملی و یا سورنا

ham bu asboblar to‘y-u tomoshalarda keng qo‘llaniladi.	сегодня эти инструменты широко используются на свадьбах и представлениях.	national ensemble. Even today, these instruments are widely used at weddings and performances.	ازبکستان را تشکیل می دهند. امروزه نیز از این سازها در مجالس عروسی و نمایش استفاده می شود.
Nokturn (fr. nocturne – tungi) XIX - asrda ifodali ohangdor ohangga ega lirik - tafakkur xarakteridagi kichik cholg‘u (kamdan–kam vokal) asarlar nomi.	**Ноктю́рн** (*фр. nocturne* – ночной) – распространившееся в XIX веке название сравнительно небольших инструментальных (редко – вокальных) пьес лирически–созерцательного характера с выразительной певучей мелодией.	**Nocturne** (*French nocturne* – night) is a name that spread in the 19th century for relatively small instrumental (rarely vocal) pieces of a lyrical and contemplative nature with an expressive melodious melody.	**Nocturne** (*فرانسوی* – *nocturne* شب) نامی است که در قرن نوزدهم برای قطعات نسبتاً کوچک ساز (به ندرت آوازی) با ماهیت غنایی و متفکرانه با ملودی آهنگین رسا رواج یافت.
Nola – nola qo‘shig‘i, inqilobdan oldingi Rossiyada xalq qo‘shig‘ining mashhur janrlaridan biri; odatda qayg‘uli emotsional resitativ xarakteriga ega.	**Прича́ние, причита́ния** – песня–плач, один из распространенных в дореволюционной России жанров народной песни; имеет обычно характер скорбно–взволнованного речитатива.	**Lamentation, lamentation** – a lamentation song, one of the popular genres of folk song in pre–revolutionary Russia; usually has the character of a mournfully emotional recitative.	**نوحه ، نوحه** – یک آهنگ نوحه ، یکی از ژانرهای محبوب ترانه محلی در روسیه قبل از انقلاب. معمولاً شخصیت یک تلاوت عاطفی سوگوارانه را دارد.
Nonet (lot. nonus – to‘qqizinchi) –kamdan kam uchraydigan to‘qqizta ishtirokchi uchun	**Нона́т** (от *лат. nonus*– девятый) – сравнительно редкий вид оперного или камерного ансамбля для девяти	**Nonet** (from *Latin nonus* – ninth) is a relatively rare type of operatic or chamber ensemble for nine	**Nonet** (از *لاتین nonus* – نهم) یک نوع نسبتاً کمیاب از گروه اپرا یا مجلسی برای نه

mo‘ljallangan opera yoki kamera ansambl turi.	участников.	participants.	شرکت کننده است.
O			
Oda (yun. ode) – adabiyotdan olingan tantanali maqtov xarakteridagi musiqiy asarning (odatda vokal) nomi.	**Ода** (*греч. ode*) – заимствованное из литературы наименование музыкального произведения (чаще – вокального) торжественного хвалебного характера.	**Oda** (*Greek ode*) is the name of a musical work (usually vocal) of a solemn laudatory nature, borrowed from literature.	**اودا** (*قصیده یونانی*) نام یک اثر موسیقایی (معمولا آوازی) با ماهیت ستایش آمیز رسمی است که از ادبیات وام گرفته شده است.
Ohang – musiqiy ifoda vositasi sifatida eng kichik kuy bo‘lagi, intonatsiya. Ohang bir necha tovushlarning mantiqan ulanib bori-shidan hosil bo‘lib, vokal musiqada she’riy ruknga mos keladi. Ohanglar birikib yirikroq tuzilmalar — kuy jumlalarini tashkil etadi.	**Мелодия** – мельчайший фрагмент мелодии, интонации, как средство музыкальной выразительности. Мелодия образуется путем логической связи нескольких звуков и в вокальной музыке соответствует стихотворному стиху. Мелодии объединяются, образуя более крупные структуры — мелодические фразы.	**Melody** is the smallest fragment of melody, intonation, as a means of musical expressiveness. A melody is formed by the logical connection of several sounds and in vocal music corresponds to a poetic verse. Melodies are combined to form larger structures - melodic phrases.	**ملودی** کوچکترین قطعه ملودی، لحن، به عنوان وسیله ای برای بیان موسیقی است. یک ملودی از پیوند منطقی چند صدا شکل می گیرد و در موسیقی آوازی با یک بیت شاعرانه مطابقت دارد. آهنگ تا شود ترکیب زنگ های بزرگ بیشتر شود تشکیل _ عبارات ملودیک - ساختارها
Oktet (lot. okto – sakkiz) – sakkiz ishtirokchidan iborat ansambl.	**Окте́т** (от *лат. octo*– восемь) – ансамбль восьми участников.	**Octet** (from *Latin octo* – eight) is an ensemble of eight participants.	**Octet** (از *لاتین octo* – eight) مجموعه ای از هشت شرکت کننده است.

Opera (ital. opera – harakat, ish, lot. opus – ish, ijod) – musiqa san’atining sintetik janri bo‘lib, dramatik harakat, qo‘shiq va raqs, orkestr musiqasi jo‘rligida, shuningdek, tasviriy va dekorativ dizayndir. Opera asari yakkaxon epizodlar – ariyalar, rechitativlar, shuningdek, ansambllar, xorlar, balet sahnalari, mustaqil orkestr raqamlaridan iborat (qarang uvertura, tanaffus, kirish). O. akt va sahnalarga bo‘linadi. Mustaqil janr sifatida san’at Yevropada XVII –asrda, Rossiyada XVIII –asr o‘rtalaridan boshlab tarqaldi. Keyingi rivojlanish operaning turli milliy uslublari va g‘oyaviy–badiiy turlarining shakllanishiga olib keldi (qarang: katta	**О́пера** (*um. opera*– действие, произведение, от лат. opus– труд, творение) – синтетический жанр музыкального искусства, включающий драматическое действие, пение и танцы, сопровождаемые оркестровой музыкой, а также живописно–декоративное оформление. Оперное произведение слагается из сольных эпизодов – арий, речитативов, а также ансамблей, хоров, балетных сцен, самостоятельных оркестровых номеров (см. увертюра, антракт, интродукция). О. делится на акты и картины. Как самостоятельный жанр О. распространилась в Европе в XVII веке, в России – с середины XVIII века. Дальнейшее развитие привело к образованию различных национальных стилей и идейно–	**Opera** (*Italian opera* – action, work, from Latin opus – work, creation) is a synthetic genre of musical art, including dramatic action, singing and dancing, accompanied by orchestral music, as well as pictorial and decorative design. An operatic work is composed of solo episodes – arias, recitatives, as well as ensembles, choirs, ballet scenes, independent orchestral numbers (see overture, intermission, introduction). O. is divided into acts and pictures. As an independent genre, art spread in Europe in the 17th century, and in Russia from the middle of the 18th century. Further development led to the formation of various	**اپرا** (*اپرا ایتالیایی* – اکشن، کار، از لاتین opus – کار، آفرینش) یک ژانر ترکیبی از هنر موسیقی است، شامل اکشن دراماتیک، آواز و رقص، همراه با موسیقی ارکستر، و همچنین طراحی تصویری و تزئینی. یک اثر اپرا از اپیزودهای انفرادی – آریا، ریسیتیتیو، و همچنین گروه‌ها، گروه‌های کر، صحنه‌های باله، شماره‌های مستقل ارکستر تشکیل شده است (به اورتور، اینتراکت، مقدمه مراجعه کنید). O. به اعمال و تصاویر تقسیم می شود. هنر به عنوان یک ژانر مستقل در قرن هفدهم در اروپا و از اواسط قرن هجدهم در روسیه گسترش یافت. توسعه بیشتر منجر به شکل‌گیری سبک‌های مختلف ملی و انواع ایدئولوژیک و هنری اپرا شد (نگاه کنید به

fransuz O., buffa O., komik O., lirik–dramatic O, lirik fransuz O., tilanchilar O., seriya O., doston, singspiel, musiqali drama, operetta operalari). Turli tarixiy taraqqiyot natijasida musiqa san'atining murakkab monumental janrlari ichida eng demokratik janrga aylandi.	художественных типов оперного искусства (см. О. большая французская, О.–буффа, О. комическая, О. лирико–драматическая, О. лирическая французская, О. нищих, О.–сериа, О. эпическая, зингшпиль, музыкальная драма, оперетта). В итоге многообразного исторического развития О. стала наиболее демократичным жанром среди сложных монументальных жанров музыкального искусства.	national styles and ideological and artistic types of opera (see O. grand French, O. buffa , O. comic, O. lyrical–dramatic, O. lyrical French, O. beggars, O.– seria , O. epic, singspiel, musical drama, operetta). As a result of the diverse historical development, music has become the most democratic genre among the complex monumental genres of musical art.	O. grand French, O. buffa , O. comic, O. lyrical–dramatic, O. lyrical French, O. beggars, O.– seria ، O. epic، singspiel، درام موزیکال، اپرت). در نتیجه توسعه تاریخی متنوع، موسیقی به دموکراتیک ترین ژانر در میان ژانرهای تاریخی پیچیده هنر موسیقی تبدیل شده است.
Opera (katta fransuzcha) (fr. grandopéra) – XIX – asrning o'rtalarida keng tarqalgan bo'lib, ta'sirli lahzalarga boy monumental, rang-barang shakldagi spektakllarni tarixiy mavzularda gavdalanishi bilan ajralib turadi.	**О́пера больша́я францу́зская** (*фр. grandopéra*) – разновидность, получившая распространение в середине XIX века, для которой характерно воплощение исторических тем в монументальном, красочном, богатом действенными моментами спектакле.	**Opera big French** (*French grandopéra*) – a variety that became widespread in the middle of the 19th century, which is characterized by the embodiment of historical themes in a monumental, colorful performance rich in effective moments.	**اپرا بزرگ فرانسوی** (*grandopéra فرانسوی*) – گونه ای که در اواسط قرن نوزدهم رایج شد و با تجسم مضامین تاریخی در یک اجرای تاریخی و رنگارنگ سرشار از لحظات مؤثر مشخص می شود.

Opera (komik) – saroy aristokratik san’atidan farqli ravishda 18–asr o‘rtalarida demokratik g‘oyalar ta’sirida Yevropada paydo bo‘lgan opera janrining umumiy o‘ziga xos nomi. Turli mamlakatlarda Kjmik opera turli nomlarga ega edi: Italiyada – buffa operasi, Germaniya va Avstriyada – zingspiel, Ispaniyada – tonadilla, Angliyada – tilanchi operasi yoki ballada, qo‘shiq operasi bu og‘zaki dialog harakatlarini o‘z ichiga olgan ushbu janrning fransuz xilma-xilligi uchun umumiy qabul qilingan nom.	**О́пера коми́ческая** – общее видовое название оперного жанра, возникшего в Европе с середины XVIII века под влиянием демократических идей в противовес придворно–аристократическому искусству. О. к. в различных странах носила различные наименования: в Италии – опера–буффа, в Германии и Австрии – зингшпиль, в Испании – тонадилья, в Англии – опера нищих, или балладная, песенная опера. общепринятое название собственно французской разновидности этого жанра, для которой характерно включение в действие разговорных диалогов.	**Opera comic** is a general specific name for the opera genre that arose in Europe from the middle of the 18th century under the influence of democratic ideas as opposed to courtly aristocratic art. O.K. in different countries bore different names: in Italy – opera buffa, in Germany and Austria – singspiel, in Spain – tonadilla, in England – beggar's opera, or ballad, song opera. is the generally accepted name for the French variety of this genre, which is characterized by the inclusion of spoken dialogue in the action.	**اپرا کمیک** یک نام خاص عمومی برای ژانر اپرا است که در اروپا از اواسط قرن هجدهم تحت تأثیر ایده‌های دموکراتیک در مقابل هنر اشرافی درباری به وجود آمد. O.K در کشورهای مختلف اسامی مختلفی داشت: در ایتالیا – opera buffa ، در آلمان و اتریش – singspiel، در اسپانیا – tonadilla، در انگلستان – اپرای گدا، یا تصنیف، اپرای آهنگ. خوب . _ نام عمومی پذیرفته شده برای انواع فرانسوی این ژانر است که با گنجاندن دیالوگ گفتاری در اکشن مشخص می شود.
Opera (lirik fransuz) - fransuz lirik-dramatik operasining nomi.	**О́пера лири́ческая францу́зская** – собственное наименование французской лирико–драматической оперы.	**Opera lyrical French** is the proper name for French lyric–dramatic opera.	**اپرا بزمی، غزلی فرانسوی** نام مناسب اپرای غنایی– دراماتیک فرانسوی است .

Opera (lirik–dramatic) - XIX asrning 2-yarmida opera san’atida paydo bo‘lgan turlardan biri. Lirik-dramatik opera dramatik, ko‘pincha fojiali shaxsiy taqdirlar va insoniy munosabatlarning real hayotiy fonda aks ettirilishi, bastakorning qahramonlarning ruhiy hayotiga, ularning his-tuyg‘ulariga, psixologik qarama-qarshiliklariga chuqur e'tibor berishi bilan ajralib turadi.	**О́пера ли́рико–драмати́ческая** – разновидность, развившаяся в оперном искусстве второй половины XIX века. Для О. л.–д. характерно выдвижение на передний план драматичных, нередко трагических личных судеб и человеческих взаимоотношений, показанных на реалистически правдивом жизненном фоне, углубленное внимание композитора к душевной жизни героев, их чувствам, психологическим противоречиям и конфликтам.	**Opera lyric–dramatic** – a variety that developed in the art of opera in the second half of the 19th century. For O. l.–d. Characterized by the foregrounding of dramatic, often tragic personal destinies and human relationships, shown against a realistically truthful life background, the composer’s in–depth attention to the mental life of the characters, their feelings, psychological contradictions and conflicts.	**در مورد قلم غنایی–دراماتیک** – تنوعی که در هنر اپرا در نیمه دوم قرن نوزدهم توسعه یافت. برای O. l.–d. مشخصه اصلی آن پیش‌زمینه سرنوشت‌های شخصی دراماتیک، اغلب غم‌انگیز و روابط انسانی است که در برابر یک پس‌زمینه زندگی واقعی واقع‌گرایانه نشان داده می‌شود، توجه عمیق آهنگساز به زندگی ذهنی شخصیت‌ها، احساسات، تضادها و تضادهای روان‌شناختی آنها.
Opera buffa (ital. opera–buffa) – XVIII –asrning birinchi yarmida paydo bo‘lgan italyan hajviy operasi. Opera buffa kundalik mavzularga asoslangan bo‘lib, ko‘pincha satirik ohanglarga ega edi. Italiya xalq “maskalar komediyasi”	**О́пера–бу́ффа** (*um. opera–buffa*) – итальянская комическая опера, возникшая в первой половине XVIII века. О.–б. основывалась на бытовых сюжетах, нередко приобретавших сатирическую окраску. Развившаяся из итальянской народной «комедии масок» (comedia del arte), О.–б.	**Opera buffa** (*Italian opera–buffa*) is an Italian comic opera that arose in the first half of the 18th century. About. was based on everyday stories, often acquiring a satirical overtone. Developed from the Italian folk “comedy of	**اپرا بوفا** (*اپرای ایتالیایی–opera buffa*) یک اپرای کمیک ایتالیایی است که در نیمه اول قرن هجدهم پدید آمد. در باره. بر اساس داستان‌های روزمره بود که اغلب مضمونی طنز به خود می‌گرفت. برگرفته از "کمدی ماسک ها" فولکلور

(comediya del arte) dan yaratilgan Opera buffa XVIII -asr oxiri va XIX -asrning birinchi yarmidagi progressiv demokratik tendentsiyalarni aks ettirdi.	отразила прогрессивные демократические тенденции конца XVIII и первой половины XIX века.	masks" (comedia del arte), O.–b. reflected the progressive democratic trends of the late 18th and first half of the 19th centuries.	ایتالیایی (کمدی دل arte)، O.–b. منعکس کننده روندهای دموکراتیک مترقی اواخر قرن 18 و نیمه اول قرن 19 است.
Opera epik - Epik opera klassik opera turi hisoblanib, asosan Rossiyada rivojlangan bo‘lib, xalq dostonlari syujetlari - ertaklar, afsonalar va xalq qo‘shiqlari ijodi namunalaridan foydalanish bilan tavsiflanadi. Epik operaning sahna harakati va musiqasi mahobatli, bosiq bayon ruhida saqlanadi. Opera-ertak ham epik janrga mansub.	**О́пера эпи́ческая** – разновидность классической оперы, преимущественное развитие получившая в России, характерная использованием сюжетов из народного эпоса – сказаний, легенд и образцов народного песенного творчества. Сценическое действие и музыка О. э. выдерживаются в духе величественного, неторопливого повествования. К жанру О. э. примыкает также опера–сказка.	**Opera epic** – a type of classical opera, predominantly developed in Russia, characterized by the use of plots from folk epics – tales, legends and samples of folk song creativity. Stage action and music O. e. are maintained in the spirit of a majestic, leisurely narrative. To the genre O. e. there is also an opera–fairy tale attached.	**اپرا حماسه** – نوعی اپرای کلاسیک که عمدتاً در روسیه توسعه یافته است و با استفاده از توطئه هایی از حماسه های عامیانه – داستان ها ، افسانه ها و نمونه هایی از خلاقیت آهنگ های محلی مشخص می شود. صحنه اکشن و موسیقی O. e. در روح یک روایت باشکوه و آرام حفظ می شوند. به ژانر O. e. همچنین یک افسانه اپرا پیوست شده است.
Opera-seriya (ital. opera seria – jiddiy opera, hajviy operadan farqli o‘laroq) – XVIII-asr italiya operasi,	**О́пера–се́риа** (*um. opera seria*– серьезная опера, в отличие от комической) – итальянская опера XVIII века, связанная с	**Opera Seria** (*Italian: opera seria* – serious opera, as opposed to comic) – Italian opera of the 18th century,	**Opera Seria** (*ایتالیایی: opera seria* – اپرا جدی، برخلاف کمیک) – اپرای

saroy va aristokratik muhit bilan bog‘liq bo‘lgan. Mifologik va tarixiy-afsonaviy mavzularga asoslangan Opera seriyasi o‘zining sahna korinishlari ajoyibligi va vokal qismlarining yorqinligi bilan ajralib turaredi, lekin kelgusi rivojlanish davrida u syujet, vaziyat va qahramon tanlovida cheklangan edi.	придворно–аристократической средой. Основывавшаяся, как правило, на мифологических и историко–легендарных сюжетах, О.–с. отличалась пышностью постановки, виртуозным блеском вокальных партий, но в своем развитии была скована условностью сюжетов, ситуаций и персонажей.	associated with the courtly and aristocratic environment. Based, as a rule, on mythological and historical–legendary subjects, O.–s. was distinguished by the splendor of its production and the virtuoso brilliance of its vocal parts, but in its development it was constrained by the conventionality of plots, situations and characters.	ایتالیایی قرن 18، مرتبط با محیط درباری و اشرافی. بر اساس قاعدتاً موضوعات اساطیری و تاریخی– افسانه ای، s–O. با شکوه تولید و درخشش فوق‌العاده بخش‌های آوازی آن متمایز بود، اما در توسعه آن توسط متعارف بودن طرح‌ها، موقعیت‌ها و شخصیت‌ها محدود شد.
Operetta (ital. operetta – kichik opera) – XVIII –asr hajviy operasidan kelib chiqqan holda, orkestr jo‘rligidagi qo‘shiq va raqsni og‘zaki sahnalar bilan birlashtirgan teatrlashtirilgan spektakl. XIX –asrning Evropa komediyasi satirik yoki sof ko‘ngilochar xarakterdagi komediya	**Опере́тта** (*um. operetta*– маленькая опера) – театральное представление, сочетающее пение и танцы в сопровождении оркестра с разговорными сценами, ведущее свое происхождение от комической оперы XVIII века. Европейской О. XIX века свойственно обилие комедийных положений сатирического либо чисто	**Operetta** (*Italian operetta* – small opera) is a theatrical performance that combines singing and dancing accompanied by an orchestra with spoken scenes, originating from the comic opera of the 18th century. European comedy of the 19th century is characterized by an	**اپرت** (*اپرتای ایتالیایی* – اپرای کوچک) یک اجرای تئاتری است که ترکیبی از آواز و رقص همراه با ارکستر با صحنه‌های گفتاری است که از اپرای کمیک قرن هجدهم سرچشمه می‌گیرد. کمدی اروپایی قرن نوزدهم با وفور موقعیت های کمدی با ماهیت طنز یا صرفاً سرگرم کننده مشخص می

holatlarining ko‘pligi bilan ajralib turadi. Zamonaviy musiqa va teatr san'atida teatr ko‘proq musiqali komediya deb ataladi.	развлекательного характера. В современном музыкально–театральном искусстве О. чаще именуется музыкальной комедией.	abundance of comedic situations of a satirical or purely entertaining nature. In modern musical and theatrical art, theater is more often called musical comedy.	شود. در هنرهای موسیقی و تئاتر مدرن، تئاتر اغلب کمدی موزیکال نامیده می شود.
Oratoriya (lot. oratoria – notiqlik) – musiqa san’atining yirik vokal–simfonik janri bo‘lib, uning asarlari xor, yakkaxon xonandalar va orkestr ijrosi uchun mo‘ljallangan. Oratoriya asosan milliy hayotning tarixiy yoki afsonaviy voqealaridan hikoya qiluvchi, odatda yuksak, qahramonlik tuslariga ega bo‘lgan ma’lum bir syujetga asoslanadi. Oratoriya syujeti tugallangan yakkaxon, xor va orkestr (qarang) raqamlar turkumida gavdalangan , ba’zan rechitativlar bilan ajratilgan.	**Орато́рия** (от *лат. oratoria* – красноречие) – крупный вокально–симфонический жанр музыкального искусства, произведения которого предназначены для исполнения хором, солистами–певцами и оркестром. В основе О. лежит определенный сюжет, обобщенно повествующий об исторических или легендарных событиях народной жизни, обычно обладающий возвышенной, героической окраской. Сюжет О. воплощается в ряде завершенных сольных, хоровых и оркестровых (см.) номеров,	**Oratorio** (from *Latin oratoria* – eloquence) is a large vocal–symphonic genre of musical art, the works of which are intended to be performed by a choir, solo singers and orchestra. O. is based on a certain plot, which generally tells about historical or legendary events of national life, usually having a sublime, heroic overtones. O.'s plot is embodied in a series of completed solo, choral and orchestral (see) numbers, sometimes separated by recitatives.	**Oratorio** (از *لاتین oratoria* – فصاحت) یک ژانر بزرگ آوازی–سمفونیک از هنر موسیقی است که قرار است آثار آن توسط گروه کر، خوانندگان تکنواز و ارکستر اجرا شود. O. بر اساس طرح خاصی است که عموماً در مورد رویدادهای تاریخی یا افسانه ای زندگی ملی می گوید که معمولاً دارای رنگ و بویی عالی و قهرمانانه است. طرح O. در مجموعه ای از اعداد تکمیل شده سولو، کر و ارکستر (نگاه کنید به) تجسم یافته است، که گاهی اوقات با

	иногда разделяемых речитативами.		رسیتیتیو از هم جدا می شوند.
Organ (yun. organon – musiqa asbobi, qurol) ko‘p asrlar oldin paydo bo‘lgan va takomillashtirilib kelayotgan zamonaviy cholg‘u asboblarning eng yirigi hisoblanadi. Organ - bu mexanik ravishda havo oqimi tufayli ovoz chiqaradigan quvurlar tizimidan iborat musiqa asbobi. Har xil o‘lchamdagi va shakldagi quvurlarning mavjudligi turli balandlik va tembrli tovushlarni chiqarishga imkon beradi. Organ klaviatura, qo‘lda (manuala) va oyoq (pedal), shuningdek, ko‘plab registr kalitlari yordamida boshqariladi. Ovozining kuchi va rang-barangligi bo‘yicha Organ	**Орга́н** (от *греч.* *organon* – инструмент, орудие) – самый крупный из современных музыкальных инструментов, существовавший и совершенствовавшийся на протяжении многих веков. О, представляет собой систему труб, звучащих благодаря вдуванию в них струи воздуха, производимому механическим способом. Наличие труб различных размеров и формы позволяет извлекать звуки различной высоты и тембра. Управление О. осуществляется при помощи клавиатур, ручных (мануалы, доходящие числом до трех) и ножной (педаль), а также многочисленных переключателей регистров. По мощи и красочному богатству	**The organ** (from *the Greek* *organon* – instrument, instrument) is the largest of the modern musical instruments, which has existed and been improved over many centuries. O, is a system of pipes that sound due to the blowing of a stream of air into them, produced mechanically. The presence of pipes of various sizes and shapes allows you to produce sounds of different pitches and timbres. O. control is carried out using keyboards, manual (up to three manuals) and foot (pedal), as well as numerous register switches. In terms of power and colorful richness of sound,	**ارگ** (از *ارگانون یونانی* – ساز، ساز) بزرگترین آلات موسیقی مدرن است که در طول قرن ها وجود داشته و بهبود یافته است. O، سیستمی از لوله ها است که در اثر دمیدن جریان هوا به داخل آنها صدا می دهد و به صورت مکانیکی تولید می شود. وجود لوله هایی در اندازه ها و شکل های مختلف به شما امکان می دهد صداهایی با زیر و بم و صداهای مختلف تولید کنید. کنترل O. با استفاده از صفحه کلید، دستی (حداکثر سه دفترچه راهنما) و پا (پدال)، و همچنین سوئیچ های رجیستر متعدد انجام می شود. از نظر قدرت و غنای رنگارنگ صدا، ارکستر با ارکستر سمفونیک رقابت می کند.

simfonik orkestr bilan bemalol raqobatlashaoladi.	звучания О. соперничает с симфоническим оркестром.	the orchestra competes with a symphony orchestra.	
Orkestr (yun. orkestra – qadimgi yunon teatrida xor joylashgan sahna oldidagi joy) – musiqa asarlarini birgalikda ijro etish uchun mo‘ljallangan ijrochi musiqachilarning katta guruhi. Ansambldan farqli o‘laroq, Orkestrdagi ba’zi qismlar bir ovozli xor kabi bir vaqtning o‘zida bir nechta musiqachilar tomonidan ijro etiladi. Cholg‘u asboblari tarkibiga ko‘ra operalar simfonik, puflama, xalq, estrada, jaz va boshqalarga bo‘linadi. Opera orkestri ham simfonik kabi to‘rtta asosiy guruh cholg‘u asboblaridan – yog‘och puflama cholg‘u guruhlari, mis puflama cholg‘u asboblari, zarbli cholg‘ular, torli, va	**Оркéстр** (от *греч. orchestra* – в древнегреческом театре место перед сценой, на котором размещался хор) – многочисленный коллектив музыкантов–исполнителей, предназначенный для совместного исполнения музыкальных произведений. В отличие от ансамбля, некоторые партии в О. исполняются одновременно несколькими музыкантами наподобие одноголосного хора. По составу инструментов О. разделяются на симфонические, духовые, народных инструментов, эстрадные, джазовые и т. д. Оперный О., так же как симфонический, состоит из четырех основных групп инструментов – групп деревянных духовых, медных	**Orchestra** (from *the Greek orchestra – in the ancient Greek theater the place in front of the stage on which the choir was located) is a large group* **of** performing musicians intended for the joint performance of musical works. Unlike the ensemble, some parts in the O. are performed simultaneously by several musicians, like a one–voice choir. According to the composition of the instruments, operas are divided into symphonic, wind, folk, pop, jazz, etc. Opera opera, like the symphonic, consists of four main groups of instruments– woodwind groups, brass instruments, percussion,	**ارکستر** (از *ارکستر یونانی – در تئاتر یونان باستان مکانی در مقابل صحنه که گروه کر روی آن قرار داشت) گروه بزرگی* **از** نوازندگان اجراست که برای اجرای مشترک آثار موسیقی در نظر گرفته شده است. بر خلاف گروه، برخی از قطعات در O. به طور همزمان توسط چندین نوازنده اجرا می شود، مانند یک گروه کر یک صدایی. با توجه به ترکیب سازها، اپراها به سمفونیک، بادی، فولک، پاپ، جاز و غیره تقسیم می شوند. اپرای اپرا مانند سمفونیک از چهار گروه اصلی سازها تشکیل شده است: گروه های بادی چوبی، سازهای برنجی، ضربی، زهی آرشه ای، و همچنین شامل برخی از سازهای فردی است که در هیچ یک از گروه ها قرار

shuningdek, birorta guruhga kirmaydigan ayrim individual asboblarni ham o‘z ichiga oladi (arfa, ba’zan pianino, gitara va boshqalar).	духовых, ударных, струнных смычковых, а также включает некоторые единичные инструменты, не входящие ни в одну из групп (арфа, изредка фортепиано, гитара и др.).	bowed strings, and also includes some individual instruments that are not included in any of the groups (harp, occasionally piano, guitar, etc.).	نمی گیرند (هارپ، گاهی اوقات پیانو، گیتار و غیره).
Orkestrovka – bu orkestr partiturasini yaratish, musiqiy g‘oyalarni orkestr ekspressivligi vositasida gavdalantirish. Orkestrovka – cholg‘ulantirish bilan bir xil.	**Оркестро́вка** – создание оркестровой партитуры, воплощение музыкальной мысли средствами оркестровой выразительности. О. – то же, что инструментовка.	**Orchestration** is the creation of an orchestral score, the embodiment of musical ideas through the means of orchestral expressiveness. O. – the same as instrumentation.	**ارکستراسیون** ایجاد یک موسیقی ارکستر است، تجسم ایده های موسیقی از طریق ابزار بیان ارکستر. O. – همان ابزار دقیق.
P			
Parodiya (yun. parodià , para – qarshi va ode – qo‘shiq, qo‘shiq aytish, teskari kuylash) – buzib ko‘rsatish, masxara qilish maqsadida taqlid qilish janr turi.	**Паро́дия** (*греч. parodià*, от *para*– против и *ode*– песнь, пение, букв, пение наоборот) – подражание с целью искажения, осмеяния.	**Parody** (*Greek parodià* , from *para* – against and *ode* – song, singing, letters, singing in reverse) – imitation for the purpose of distortion, ridicule.	**تقلید** (*یونانی parodià* ، از *پارا* – علیه و *قصیده* – آهنگ، آواز، حروف، آواز خواندن به صورت معکوس) – تقلید به منظور تحریف، تمسخر.
Partitura (ital. partitura – bo‘linish, taqsimlash) – ansambl, orkestr, opera, oratoriya–kantata (qarang) va hokazolarning ko‘plab	**Партиту́ра** (*um. partitura*– деление, распределение) – нотная запись ансамблевой, оркестровой, оперной, ораториально–кантатной (см.) и	**Score** (*Italian partitura* – division, distribution) – musical notation of ensemble, orchestral, opera, oratorio–cantata (see), etc.	**نت** (*پارتیورای ایتالیایی* – تقسیم، توزیع) – نت موسیقی گروه، ارکستر، اپرا، اوراتوریو–کانتاتا (نگاه کنید به)، و غیره

ijrochilarni talab qiladigan nota yozuvi. Qo‘shiq satrlari soni unga kiritilgan qismlar soniga qarab belgilanadi – cholg‘u, yakka–vokal va xor, ular ma’lum bir tartibda joylashtiriladi.	пр. музыки, требующей многих исполнителей. Число строк П. определяется количеством входящих в нее партий – инструментальных, сольно–вокальных и хоровых, которые располагаются в определенном порядке.	music that requires many performers. The number of lines of a song is determined by the number of parts included in it – instrumental, solo–vocal and choral, which are arranged in a certain order.	موسیقی که به نوازندگان زیادی نیاز دارد. تعداد خطوط یک آهنگ با تعداد قطعات موجود در آن – ساز، تک آواز و کر که به ترتیب خاصی تنظیم شده اند، تعیین می شود.
Partiya (lot. pars – qism) – ansambl, opera va boshqalar musiqasining bir yoki bir guruh musiqachilar yoki xonandalar tomonidan ijro etiladigan qismi.	**Па́ртия** (от *лат. pars* – часть) – часть музыки ансамбля, оперы и т. д., исполняемая одним или группой музыкантов или певцов.	**Part** (from *Latin pars* – part) – part of the music of an ensemble, opera, etc., performed by one or a group of musicians or singers.	**قسمت** (از *لاتین* – *pars* part) – بخشی از موسیقی یک گروه، اپرا و غیره که توسط یک یا گروهی از نوازندگان یا خوانندگان اجرا می شود.
Pastoral (lot. pastoralis – cho‘poncha) – muloyim, lirik jihatdan yumshoq mulohazakor ohanglarda ifodalangan, tabiatning sokin suratlarini va ideallashtirilgan sokin qishloq hayotini tasvirlaydigan musiqa, musiqiy ijro yoki teatr sahnasi (qarang Idiliya).	**Пастора́ль** (от. *лат. pastoralis* – пастушеский) – музыка, музыкальная пьеса или театральная сцена, выраженная в нежных, лирически мягких созерцательных тонах, рисующая спокойные картины природы и идеализированной безмятежной сельской жизни (ср. идиллия).	**Pastoral** (from. *l at. pastoralis* – shepherd) – music, musical play or theatrical scene, expressed in gentle, lyrically soft contemplative tones, painting calm pictures of nature and idealized serene rural life (cf. idyll).	**شبانی** (از . *من در pastoralis* – چوپان) – موسیقی، بازی موسیقی یا صحنه تئاتر، بیان شده با لحن ملایم، غزلی ملایم متفکرانه، ترسیم تصاویر آرام از طبیعت و زندگی آرام روستایی ایده آل (ر.ک. idyll).

Polifoniya (yun. poly – ko‘p va phone – ovoz, harf, polifoniya) – 1. Mustaqil ekspressiv ma’noga ega bo‘lgan ikki yoki undan ortiq mustaqil ohanglarning bir vaqtda qo‘shilishi. 2. Qarama–qarshilik bilan bir xil polifonik musiqa haqidagi fan.	**Полифо́ния** (от *греч. poly*– много и *phone*– голос, буква, многоголосие) – 1. Одновременное сочетание двух или нескольких независимых мелодий, обладающих самостоятельным выразительным значением. 2. Наука о музыке полифонического склада, то же, что контрапункт.	**Polyphony** (from *the Greek poly* – many and *phone* – voice, letters, polyphony) – 1. The simultaneous combination of two or more independent melodies that have independent expressive meaning. 2. The science of polyphonic music, the same as counterpoint.	**چندصدایی** (از *یونانی پلی* – بسیاری و *تلفن* – صدا، حروف، چند صدایی) – 1. ترکیب همزمان دو یا چند ملودی مستقل که معنای بیانی مستقل دارند. 2. علم موسیقی چندصدایی، همان کنترپوان.
Premyera – opera, balet, operettaning teatr sahnasida birinchi namoyishi; musiqiy asarning birinchi ommaviy ijrosi (faqat yirik asarlarga tegishli).	**Премье́ра** – первое представление оперы, балета, оперетты на театральной сцене; первое публичное исполнение музыкального произведения (применяется только к крупным произведениям).	**Premiere** – the first performance of an opera, ballet, operetta on the theater stage; the first public performance of a musical work (applies to major works only).	**پریمیر** – اولین اجرای اپرا، باله، اپرت در صحنه تئاتر؛ اولین اجرای عمومی یک اثر موسیقایی (فقط برای آثار اصلی اعمال می شود).
Prolog (lot. prae – oldin va yun. logos – so‘z, nutq) – drama, roman, opera va boshqalarda hikoyaga kirish qismi hisoblanadi; ba’zan Prolog oldingi voqealar bilan tanishtiradi.	**Проло́г** (от *лат. prae* – перед и *греч. logos* – слово, речь) – вступительная часть в драме, романе, опере и т. д., вводящая в повествование; иногда П. знакомит с событиями, предшествовавшими	**Prologue** (from *Latin prae* – before and *Greek logos* – word, speech) – the introductory part in a drama, novel, opera, etc. , introducing the narrative; sometimes P. introduces the	**پیش درآمد** (از *لاتین prae* – قبل و *یونانی آرم ها* – کلمه، گفتار) – بخش مقدماتی در درام، رمان، اپرا و غیره ، معرفی روایت. گاهی P. وقایعی را که قبل از آن به

	изображаемым.	events that preceded those depicted.	تصویر کشیده شده است معرفی می کند.
Q			
Qo‘biz – Qisqa dastali, pardasiz, torli musiqa asbobi (do‘mbiraga yaqin). O‘rta asr (Mahmud Qoshg‘ariy, Navoiy, Bobur, Darvishali Changiy va boshqalar) manbalarida Qo‘biz turkiy xalqlarning eng sevimli torli-tirnama musiqa cholg‘usi sifatida ta’riflangan.	**Кобиз** – струнный музыкальный инструмент с короткой ручкой, без ладов (близкий к домбре). В источниках Средневековья (Махмуд Кашгари, Навои, Бабур, Дарвишали Чанги и др.) Кобиз описывается как самый любимый струнный музыкальный инструмент тюркских народов.	**Kobiz** is a stringed musical instrument with a short handle, without frets (close to dombra). In the sources of the Middle Ages (Mahmud Kashgari, Navoi, Babur, Darvishali Changi, etc.) Kobiz is described as the most beloved stringed musical instrument of the Turkic peoples.	**کوبیز** یک ساز موسیقی زهی با دسته کوتاه و بدون فر (نزدیک به دومبرا) است. در منابع قرون وسطی (محمود کاشغری ، ناوی، بابر ، درویشالی چنگی و غیره) کوبیز به عنوان محبوب ترین ساز زهی قوم ترک توصیف می شود.
Qo‘shiq – Vokal musiqaning eng ommalashgan, ko‘proq band shakliga asoslangan turi, shuningdek, kuylashga mo‘ljallab to‘qilgan she’riy asarlarning umumiy ifodasi. Xalq ijodiga mansub, bastakor va kompozitorlar yaratgan ommabop musiqa yo‘nalishidagi qo‘shiqlar	**Распев** – наиболее популярный вид вокальной музыки, основанный на более насыщенной форме, а также общее выражение поэтических произведений, предназначенных для пения. Выделяют песни, относящиеся к народному творчеству, эстрадную музыку, созданную композиторами. В	**Chant** is the most popular type of vocal music, based on a richer form, and is also a general expression of poetic works intended to be sung. There are songs related to folk art and pop music created by composers. Depending on the origin, genre and content, ritual	**آواز** محبوب ترین نوع موسیقی آوازی است که بر اساس فرمی غنی تر ساخته شده است و همچنین بیانی کلی از آثار شاعرانه ای است که قرار است خوانده شود. آهنگ های مربوط به هنر محلی و موسیقی پاپ وجود دارد که توسط آهنگسازان ایجاد شده است. بسته به

farqlanadi. Kelib chiqishi, janri va mazmuniga qarab marosim qo‘shiqlari, ommaviy qo‘shiq, shahar, dehqon, bolalar, maishiy, harbiy, lirik, raqs va boshqa qo‘shiqlar ajratiladi.	зависимости от происхождения, жанра и содержания различают обрядовые песни, народные песни, городские, крестьянские, детские, бытовые, военные, лирические, танцевальные и другие песни.	songs, folk songs, urban, peasant, children's, everyday, military, lyrical, dance and other songs are distinguished.	مبدأ، ژانر و محتوا، آهنگ های آیینی، ترانه های عامیانه، شهری، دهقانی، کودکانه، روزمره، نظامی، غزلی، رقص و سایر آهنگ ها متمایز می شوند.
Qo‘shiqchi – o‘z ovozi bilan qo‘shiq ijro etuvchi shaxsdir. Bunda qo‘shiqchilarga ko‘pincha musiqiy asbob chaluvchi musiqachilar jo‘r bo‘lishadi. Professional qo‘shiqchi bo‘lish uchun yoqimli ovoz sohibi bo‘lish va musiqiy ta’lim olish kerak.	**Певец** – это человек, который поет песни своим голосом. Певцов часто сопровождают музыканты, играющие на музыкальных инструментах. Чтобы стать профессиональным певцом, нужно иметь красивый голос и музыкальную подготовку.	**A singer** is a person who sings songs with his own voice. Singers are often accompanied by musicians playing musical instruments. To become a professional singer, you need to have a beautiful voice and musical training.	**خواننده** کسی است که با صدای خود آهنگ می خواند. خوانندگان اغلب با نوازندگانی همراه می شوند که آلات موسیقی را می نوازند. برای تبدیل شدن به یک خواننده حرفه ای، باید صدای زیبا و آموزش موسیقی داشته باشید.
Qo‘shnay – o‘zbek, tojik va boshqa Sharq xalqlarida tarqalgan puflama tilchali musiqa cholg‘usi. Bir-biriga o‘zaro bog‘langan ikkita bir xil garov qamishdan ishlanadi. Naychalarning uz. 250–300 mm, diametri 14–16	**Кошнай** – духовой музыкальный инструмент, распространенный у узбеков, таджиков и других восточных народов. Две одинаковые дужки изготавливаются из переплетенных между собой камышей. Длина трубок. 250–	**Koshnai** is a wind musical instrument common among Uzbeks, Tajiks and other eastern peoples. Two identical bows are made from intertwined reeds. Tube length. 250–300 mm, diameter about 14–16 mm.	**کوشنای** یک ساز موسیقی بادی است که در میان ازبک ها، تاجیک ها و سایر اقوام شرقی رایج است. دو کمان یکسان از نی های در هم تنیده ساخته شده است. طول لوله. 250-300 میلی متر، قطر حدود 14-16 میلی متر. برای

mm atrofida bo‘ladi. Puflash uchun uchining to‘siq qismida tilcha ochiladi. Tilchalarning tebranayotgan qismlarini qisqartirish va uzaytirish uchun ipdan halqasi va uning pastida 7–8 barmoq teshikchasi mavjud. Diapazoni 1,5–2 oktavaga yetadi. Kuchli, yoqimli tovushga ega. Hozirda an’anaviy cholg‘u ijrochiligida asosan Farg‘ona-Toshkent va Xorazm vohalarida, shuningdek, xalq cholgulari orkestri tarkibida qo‘llaniladi.	300 мм, диаметр около 14–16 мм. Для продувки в конце преграды открывается вкладка. Под ней имеется петля из нити и 7-8 отверстий для пальцев для укорачивания и удлинения колеблющихся частей язычков. Его диапазон достигает 1,5–2 октав. Имеет сильный, приятный звук. В настоящее время он используется при исполнении на традиционных музыкальных инструментах преимущественно в оазисах Фергана-Ташкент и Хорезм, а также в оркестре народных инструментов.	For purging, a tab is opened at the end of the barrier. Underneath there is a loop of thread and 7-8 finger holes for shortening and lengthening the vibrating parts of the reeds. Its range reaches 1.5–2 octaves. Has a strong, pleasant sound. Currently, it is used when performing on traditional musical instruments mainly in the oases of Fergana-Tashkent and Khorezm, as well as in the orchestra of folk instruments.	پاکسازی، یک زبانه در انتهای مانع باز می شود. در زیر آن یک حلقه نخ و 7-8 سوراخ انگشت برای کوتاه کردن و بلند کردن قسمت های لرزان نی وجود دارد. برد آن به 1.5-2 اکتاو می رسد. صدای قوی و دلنشینی دارد. در حال حاضر هنگام اجرا بر روی آلات موسیقی سنتی عمدتاً در واحه های فرغانه تاشکند و خوارزم و همچنین در ارکستر سازهای محلی استفاده می شود.
Qonun – o‘zi yunoncha so‘zdan olinga bo‘lib, tovushqator asosi bir torli tarkibda tuzilgan "Monoxord" asbobiga berilgan nomdan kelib chiqqan. Uning asosi qanotsimon, yassi quti	**Канун** – происходит от греческого слова “монохорд”, в основе которого лежит название монохордового инструмента. Его основание имеет форму крылатого плоского ящика и изготовлено из дерева. Эта часть закрыта деревянной крышкой.	**Kanun** – comes from the Greek word “monochord”, which is based on the name of the monochord instrument. Its base is shaped like a winged flat box and is made of wood. This part is covered with a	**Kanun** - از کلمه یونانی "مونوکورد" گرفته شده است که بر اساس نام ساز تک آکورد است . پایه آن به شکل جعبه تخت بالدار است و از چوب ساخته شده است. این قسمت با درب چوبی پوشانده

shaklida bo‘lib, yog‘ochdan ishlanadi. Mazkur qismining ustiga yog‘ochdan yo‘nilgan qopqoq qoplanadi. Qopqoq ustiga torlarni ko‘tarib turuvchi ko‘targichlar o‘rnatiladi.	Сверху на крышке установлены подъемники для удержания струн.	wooden lid. Lifters are installed on top of the lid to hold the strings.	شده است. بالابرهایی در بالای درب نصب می شوند تا رشته ها را نگه دارند.
		R	
Rechitativ (lot. recitare – o‘qish) – musiqiy nutq, operada yakkaxon kuylashning eng moslashuvchan shakli bo‘lib, katta ritmik (qarang) rang–barangligi va tuzilish erkinligi bilan ajralib turadi. Odatda Rekviem ariyagaq kirish hisoblanadi, uning ohangdorligiga urg‘u beradi. Ko‘pincha Rekviemda tirik inson nutqining xarakterli intonatsiyalari takrorlanadi, buning natijasida u personajning musiqiy portretini yaratishda ajralmas	**Речитати́в** (от *лат. recitare* – читать, декламировать) – омузыкаленная речь, наиболее гибкая форма сольного пения в опере, отличающаяся большим ритмическим (см.) разнообразием и свободой построения. Обычно Р. вводит в арию, подчеркивая ее певучую мелодичность. Часто в Р. воспроизводятся характерные интонации живой человеческой речи, благодаря чему он оказывается незаменимым средством в создании музыкального портрета действующего лица. Основные	**Recitative** (from *Latin recitare* – read, recite) is musicalized speech, the most flexible form of solo singing in opera, characterized by great rhythmic (see) variety and freedom of construction. Usually R. introduces the aria, emphasizing its melodious melody. Often in R. the characteristic intonations of living human speech are reproduced, thanks to which it turns out to be an indispensable tool in creating a musical portrait	**رسیتیتیو** (از *لاتین recitare* – خواندن، بازخوانی) گفتار موسیقیایی شده است ، انعطاف پذیرترین شکل آواز انفرادی در اپرا، که با تنوع ریتمیک (نگاه کنید به) زیاد و آزادی ساخت مشخص می شود. معمولاً آریا را با تأکید بر ملودی آهنگین آن معرفی می کند. اغلب در R. لحن های مشخصه گفتار زنده انسانی بازتولید می شود که به لطف آن معلوم می شود که ابزاری ضروری در ایجاد یک پرتره موسیقی از یک شخصیت است. انواع اصلی R. عبارتند

vosita bo‘lib chiqadi. Rekviemning asosiy turlari: Rekviem–sekko (“quruq”, orkestr yoki chembaloning noyob keskin akkordlari jo‘rligida), Rekviem–akkompagnato (“jo‘rlik”, izchil akkord jo‘rligi fonida yangraydi) va Rekviem – obligato ("majburiy", bu orkestr jo‘rligida mustaqil ohangdor g‘oya zarurligini ko‘rsatadi).	разновидности Р. – Р.–secco(«сухой», сопровождаемый редкими отрывистыми аккордами оркестра или чембало), Р.–accompagnato(«аккомпанируемый», звучащий на фоне связного аккордового сопровождения) и Р.–obligato («обязательный», что указывает на необходимость наличия в оркестровом сопровождении самостоятельной мелодической мысли).	of a character. The main varieties of R. are R.–secco (“dry”, accompanied by rare abrupt chords of the orchestra or cymbal), R.–accompagnato (“accompanied ”, sounding against the background of a coherent chord accompaniment) and R.–obligato (“obligatory”, which indicates the need for an independent melodic idea in orchestral accompaniment).	از R.–secco ("خشک"، همراه با آکوردهای ناگهانی نادر ارکستر یا سنج)، R.–accompagnato (" همراه "، صدا در پس زمینه یک همراهی آکورد منسجم) و R.–obligato ("اجباری"، که نشان دهنده نیاز به یک ایده ملودیک مستقل در همراهی ارکستر است).
Rekviyem (lot. requiem – tinchlik) – xor, yakkaxon xonandalar va orkestr uchun monumental asar. Dastlab, Rekviem katoliklarning dafn marosimlarida aytilgan. Keyinchalik Motsart, Berlioz, Verdi asarlarida Rekviem o‘zining marosim–diniy xususiyatini yo‘qotib, chuqur	**Ре́квием** (от *лат. requiem* – покой) – монументальное произведение для хора, солистов–певцов и оркестра. Первоначально Р. – траурная католическая месса. Впоследствии, в творчестве Моцарта, Берлиоза, Верди, Р. утратил ритуально–религиозный характер,	**Requiem** (from *Latin requiem* – peace) is a monumental work for choir, solo singers and orchestra. Initially, R. is a funeral Catholic mass. Subsequently, in the works of Mozart, Berlioz, Verdi, R. lost its ritual and religious character, turning into a	**Requiem** (از *لاتین requiem* – صلح) اثری تاریخی برای گروه کر، خوانندگان تک‌نواز و ارکستر است. در ابتدا، R. یک توده کاتولیک تشییع جنازه است. متعاقباً، در آثار موتزارت، برلیوز، وردی، R. شخصیت آیینی و مذهبی خود را از دست داد و به یک ژانر

umuminsoniy tuyg‘ular va buyuk fikrlar bilan jonlantirilgan dramatik, falsafiy ahamiyatga ega musiqiy janrga aylandi.	превратившись в драматичный, философски значительный музыкальный жанр, одушевленный глубокими общечеловеческими чувствами и большими мыслями.	dramatic, philosophically significant musical genre, animated by deep universal feelings and great thoughts.	موسیقی دراماتیک و فلسفی مهم تبدیل شد که با احساسات عمیق جهانی و افکار عالی متحرک شد.
Rigodon (fr. rigodon, rigaudon) – XVII–XVIII–asrlarga oid qadimiy Provans (Fransiya) raqsi, jonli, kuchli harakatga ega; musiqiy olchov 4/4 yoki 2/3.	**Ригодо́н** (*фр. rigodon, rigaudon*) – старинный провансальский (Франция) танец XVII–XVIIIвеков, живого, бодрого движения; размер 4/4 или 2/3 с одночетвертным затактом.	**Rigodon** (*French rigodon, rigaudon*) is an ancient Provençal (France) dance of the 17th– 18th centuries , with lively, vigorous movement; time signature 4/4 or 2/3 with one–quarter time.	**ریگودون** (*به فرانسوی rigodon ، rigaudon*) یک رقص باستانی پرووانسالی (فرانسه) در قرن هفدهم تا هجدهم ، با حرکتی پر جنب و جوش و پرشور است. امضای زمان 4/4 یا 3/2 با زمان یک ربع .
Ritm (vazn, usul) (gr. rithmos –oqim) – musiqada tovush cho‘zimlarining ma’lum bir ritmik shakllar asosida almashinib turishi, davriy almashinish - vaqt jarayonida kechadigan harakatning har qanday almashinib turishini bildiradi. O‘lchov – kuchli va kuchsiz	**Ритм** (от. *греч. rythmos* – мерное течение) – организация музыкального движения во времени, периодическое чередование и соотношение сильных и слабых долей. Периодически повторяющаяся группа сильных и слабых долей называется тактом. Число долей в такте называется тактовым	**Rhythm** (from. *g speech rythmos* – measured flow) – organization of musical movement in time, periodic alternation and the ratio of strong and weak beats. A periodically repeated group of strong and weak beats is called a beat. The number of beats in a measure is called	**ریتم** (از . *g گفتار ریتم* – جریان اندازه گیری شده) – سازماندهی حرکت موسیقی در زمان، تناوب دوره ای و نسبت ضربات قوی و ضعیف. به گروهی از ضربات قوی و ضعیف که به صورت دوره ای تکرار می شوند، ضرب نامیده می شود. تعداد ضربات در یک اندازه گیری را امضای زمان

hissalarning ritmik almashinishidir. Kuchli hissa o‘lchov zarbini hosil qiladi. Shu orqali musiqa taktlarga bo‘linadi. Ma'lumki, o‘lchovlar oddiy (taktda bitta kuchli hissa bo‘ladi) va murakkab-aralash (bir necha kuchli hissadan iborat) bo‘ladi. Ritm musiqada asosiy ifoda va shakl hosil qilish vositasi hisoblanadi.	размером. Р. – важное выразительное средство музыкального искусства, достигающее особого богатства и разнообразия в танцевальной музыке, связанной с пластикой движения человеческого тела.	the time signature. R. is an important expressive means of musical art, achieving particular richness and diversity in dance music associated with the plastic movement of the human body.	می نامند. R. وسیله ای مهم برای بیان هنر موسیقی است که به غنا و تنوع خاصی در موسیقی رقص مرتبط با حرکت پلاستیکی بدن انسان دست می یابد.
Rivojlanish (musiqiy) – musiqiy tasvirlarning harakati, ularning o‘zgarishi, to‘qnashuvi, o‘zaro o‘tishlari, insonning yoki musiqali teatr spektakli qahramonining ruhiy hayotida, shuningdek, atrofdagi haqiqatda sodir bo‘ladigan jarayonlarni aks ettiradi. Musiqiy rivojlanish musiqali dramaturgiyaning muhim omili bo‘lib, tinglovchi e’tiborini	**Разви́тие (музыка́льное)** – движение музыкальных образов, их изменения, столкновения, взаимопереходы, отражающие процессы, которые протекают в душевной жизни человека или героя музыкально–театрального представления, а также в окружающей реальной действительности. Р. м. – важный фактор музыкальной драматургии, направляющий внимание слушателя на	**Development (musical)** – the movement of musical images, their changes, collisions, mutual transitions, reflecting the processes that take place in the mental life of a person or the hero of a musical theater performance, as well as in the surrounding reality. R. m. is an important factor in musical dramaturgy, directing the listener’s	**توسعه (موزیکال)** – حرکت تصاویر موسیقی ، تغییرات آنها ، برخوردها ، انتقالات متقابل ، منعکس کننده فرآیندهایی است که در زندگی ذهنی یک شخص یا قهرمان اجرای تئاتر موسیقی و همچنین در واقعیت اطراف اتفاق می افتد. R. m. عامل مهمی در دراماتورژی موسیقی است که توجه شنونده را به مهم ترین بخش های روایت معطوف می

hikoyaning eng muhim qismlariga yo‘naltiradi. Musiqiy rivojlanish turli kompozitsion va ifodali usullar yordamida amalga oshiriladi; unda barcha musiqiy ifoda vositalari ishtirok etadi.	наиболее существенные части повествования. Р. м. осуществляется с помощью разнообразных композиционных и выразительных приемов; в нем участвуют все средства музыкальной выразительности.	attention to the most significant parts of the narrative. R. m. is carried out using a variety of compositional and expressive techniques; all means of musical expression participate in it.	کند. R. m. با استفاده از انواع تکنیک های ترکیبی و بیانی انجام می شود . همه ابزارهای بیان موسیقی در آن شرکت می کنند.
Rohaviy – (“roh” -yo‘l so‘zidan) yo‘l ramzi; yo‘l harakatiga ishora.	**Рохави** (маком) – (от слова «рох» — дорога) символ дороги; дорожный знак.	**Rohavi** (makom) – (from the word “rokh” - road) symbol of the road; road sign.	**روحی** – (از کلمه رخ (ماکوم) - جاده) با علامت راه؛ (از کلمه رخ) با علامت جاده؛ علامت جاده
Romans (fr. romance) – instrumental jo‘r bo‘lgan yakkaxon lirik qo‘shiq bo‘lib, his–tuyg‘ularning tuzilishi, individuallashtirilgan mazmuni, o‘ziga xos nozikligi va hamrohlikning ekspressiv xilma–xilligi bilan ajralib turadi. Romansning vokal ohangida ko‘pincha rechitativ elementlar mavjud.	**Рома́нс** (*фр. romance*) – сольная лирическая песня с инструментальным сопровождением, характеризуемая интимным строем чувств, индивидуализированным содержанием, особой тонкостью и выразительным разнообразием аккомпанемента. Вокальная мелодия Р. нередко включает элементы речитатива.	**Romance** (*French romance*) is a solo lyrical song with instrumental accompaniment, characterized by an intimate structure of feelings, individualized content, special subtlety and an expressive variety of accompaniment. R.'s vocal melody often includes elements of recitative.	**رمانس** (*به انگلیسی:* *Romance*) یک آهنگ غزلی انفرادی با همراهی ساز است که با ساختاری صمیمی از احساسات، محتوای فردی، ظرافت خاص و تنوع بیانی همراهی مشخص می شود. ملودی آوازی R. اغلب شامل عناصر رسیتیتیو است.

Rondo (fr. Rondeau, ronde – davra, eski fransuz xor qo‘shig‘ining nomi) – vaqti–vaqti bilan qaytib keladigan birinchi epizod (refrain) bilan ajratilgan bir nechta (kamida uchta) qarama–qarshi epizodlardan iborat musiqiy asar yaratish shakli.	**Ро́ндо** (*фр. rondeau* от *ronde* – круглая, название старинной французской хоровой песни) – форма построения музыкальной пьесы, состоящая из нескольких (не менее трех) контрастных эпизодов, разделяемых периодически возвращающимся первым эпизодом (рефреном).	**Rondo** (*fr. rondeau* from *ronde* – round, the name of an old French choral song) – a form of constructing a musical piece, consisting of several (at least three) contrasting episodes, separated by a periodically returning first episode (refrain).	**Rondo** (*rondeau فر.* از *ronde* – دور، نام یک آهنگ کرال فرانسوی قدیمی) – شکلی از ساخت یک قطعه موسیقی، متشکل از چندین (حداقل سه) قسمت متضاد، که با یک قسمت اول (ترفند) به طور دوره ای بازگشتی از هم جدا شده است.
Rost – to‘g‘ri, haqiqiy, (oshiq) ixtiyor qilgan to‘g‘ri yo‘l ramzi.	**Рост** (маком) – символ правильного, истинного, верного пути, избранного (любовником).	**Growth** (maqom) is a symbol of the right, true, true path chosen (by the lover).	نماد راه راست، (مقوم) **رشد** راستین و حقیقی است که (عاشق) انتخاب کرده است.
Rubob – bir yoki ikki torli kamonli (ba’zan torli) arabcha, korpusi deyarli yumaloq, tovush bortida rezonans uchun kichik dumaloq teshikli asbob. Shoirlarning rubobi - "rebab-esh-shaer" - bir torli. Diapazon birinchi oktavada D dan B tekisgacha. Qo‘shiqchilarning rubabi -	**Ребаб** – одно-двухструнный смычковый (иногда щипковый) инструмент арабского происхождения, с почти круглым корпусом и круглым небольшим отверстием для резонанса на деке. Ребаб поэтов – “ребаб-эш-шаер” – имеет одну струну. Диапазон – от ре до си бемоль в первой октаве. Ребаб певцов – “ребаб-эль-моганни” –	**The rebab** is a one- or two-string bowed (sometimes plucked) instrument of Arabic origin, with an almost round body and a small round hole for resonance on the soundboard. The poets' rebab - "rebab-esh-shaer" - has one string. Range - from D to B flat in the first octave.	**رباب** یک ساز آرشه ای یک یا دو سیم (گاهی با کندن) با منشأ عربی است که بدنه ای تقریباً گرد و سوراخ گرد کوچکی برای طنین انداز روی صفحه صدا دارد. رباب الشعرا ـ رباب اشعار ـ یک سیم دارد. محدوده - از D تا B مسطح در اکتاو اول. رباب خوانندگان - « رباب المغانی » دو سیم دارد.

"rebab-el-moganni" - ikkita torli. Kichik oktavadagi A dan birinchisida A gacha bo‘lgan diapazon. Rebabni tizzalarida ushlab, kamon bilan o‘ynaydilar. Rebab monoton ohangli figura bilan qiroat yoki qo‘shiq aytishga hamroh bo‘lib xizmat qiladi.	имеет две струны. Диапазон от ля в малой октаве до ля в первой. Играют смычком, держа ребаб на коленях. Ребаб служит для аккомпанемента к декламации или пению однообразной мелодической фигурой.	The singers' rebab - "rebab-el-moghanni" - has two strings. Range from A in the small octave to A in the first. They play with a bow, holding the rebab on their knees. The rebab serves as an accompaniment to recitation or singing with a monotonous melodic figure.	محدوده از A در اکتاو کوچک تا A در اول. با کمان بازی می کنند و رباب را روی زانو نگه می دارند. رباب به عنوان همراهی برای تلاوت یا آواز با یک شکل ملودیک یکنواخت عمل می کند.
	S		
Sahna– 1. Musiqali teatr asarida spektaklning tanaffus bilan emas, balki parda qisqacha tushirilib qisqa pauza bilan ajratiladigan qismi. 2. Musiqiy obrazlarning alohida konkretligi va ravshanligi bilan ajralib turadigan cholg‘u simfonik asarlarning belgilanishi, ba’zan bunday asarlar dastur musiqasi janriga tegishli.	**Карти́на** – 1. В музыкально–театральном произведении часть акта, отделяемая не антрактом, а кратковременной паузой, во время которой занавес ненадолго опускается. 2. Обозначение инструментально–симфонических произведений, для которых характерна особая конкретность, наглядность музыкальных образов; иногда такие произведения принадлежат к жанру программной музыки.	**Scene** – 1. In a musical theater work, a part of the act separated not by an intermission, but by a short pause, during which the curtain is briefly lowered. 2. Designation of instrumental symphonic works, which are characterized by special concreteness and clarity of musical images; Sometimes such works belong to the genre of program music.	**صحنه** – 1. در یک اثر تئاتر موزیکال، بخشی از عمل نه با یک وقفه، بلکه با مکث کوتاهی از هم جدا می شود که در طی آن پرده برای مدت کوتاهی پایین می آید. 2. تعیین آثار سمفونیک دستگاهی که مشخصه آنها مشخصه خاص و وضوح تصاویر موسیقی است. گاهی این گونه آثار متعلق به ژانر موسیقی برنامه است.

Sahna korinishi (chiqish)- opera, balet yoki operettaning alohida, mustaqil ijro etish imkonini beruvchi eng kichik, nisbatan to‘liq epizodidir.	**Но́мер** – наименьший, относительно законченный, допускающий отдельное, самостоятельное исполнение эпизод оперы, балета или оперетты.	**A number** is the smallest, relatively complete episode of an opera, ballet or operetta that allows for a separate, independent performance.	**عدد** کوچکترین قسمت نسبتا کامل یک اپرا، باله یا اپرت است که امکان اجرای جداگانه و مستقل را فراهم می کند.
Sarabanda (ispan. zarabanda) – sekin, mahobatli yurish xarakteridagi qadimgi ispan raqsi; musiqiy o‘lchovi3/4. Sarabanda janri ko‘pincha chuqur qayg‘uni aks ettirish va dafn marosimi tasvirlarini yaratishda qo‘llanilgan.	**Сараба́нда** (*ucn. zarabanda*) – старинный испанский танец в характере медленного величественного шествия; размер 3/4. Жанр С. часто использовался для создания образов глубокого скорбного раздумья, траурного шествия.	**Sarabanda** (*Spanish: zarabanda*) is an ancient Spanish dance in the nature of a slow, majestic procession; size 3/4. The S. genre was often used to create images of deep mournful reflection and a funeral procession.	**سارابندا** (*به اسپانیایی: zarabanda*) یک رقص باستانی اسپانیایی است که در طبیعت یک راهپیمایی آرام و باشکوه است. سایز 4/3 ژانر S. اغلب برای ایجاد تصاویری از انعکاس عمیق غم انگیز و یک دسته عزاداری استفاده می شد.
Saraxbor – 1) Shashmaqomning har bir maqomda ashula bo‘limi boshlanadigan birinchi, bosh sho‘ba. S.lar maqom nomi bilan qo‘shilib, Saraxbori Buzruk, Saraxbori Rost kabi ataladi. O‘z navbatida, har bir Saraxborning bir necha (6	**Сарахбор** – 1) Первая, основная ветка, где в каждом статусе начинается певческий раздел Шашмакама. С. добавляются к названию статуса и называются Сарахбори Бузрук, Сарахбори Рост. В свою очередь, каждый Сарахбор имеет несколько (до 6) тарон; 2) название	**Sarakhbor** - 1) The first, main branch, where the singing section of Shashmakam begins in each status. S. are added to the name of the status and are called Sarahbori Buzruk, Sarahbori Rost. In turn, each Sarakhbor has several (up to	**سرخبور** - 1) اولین شعبه اصلی که در هر وضعیت بخش آواز ششمکم شروع می شود . س به نام وضعیت اضافه می شوند و سرهبوری نامیده می شوند بزروک ، سرخبوری روست. به نوبه خود، هر سرخبور دارای چندین (تا 6) تارون است . 2) نام ملودی ها

tagacha) taronalari mavjud; 2) tojik mumtoz musiqa merosida bir necha qismdan iborat bo‘lgan, turlicha nomlanuvchi kuy va ashulalar nomi (jumladan, “Saraxbori Ko‘histoniy”).	разноизвестных мелодий и песнопений, состоящих из нескольких частей, в наследии таджикской классической музыки (в том числе «Сарахбори Кохистоний»).	6) tarons; 2) the name of variously known melodies and chants, consisting of several parts, in the heritage of Tajik classical music (including “Sarahbori Kohistoniy”).	و آوازهای معروف و متشکل از چندین بخش در میراث موسیقی کلاسیک تاجیکستان (از جمله " سرهبوری" کوهیستونیوم ").
Sato – (setor so‘zining buzilgan shakli) tanburni kamon bilan chalinadigan turi. O‘zbek, Tojik, Uyg‘ur, Eron, Afg‘on xalqlarida tarqalgan. Kosasi tanburga nisbatan kattaroq va yupqaroq, qopqog‘i kengroq bo‘ladi. Tut yog‘ochidan o‘yib yasaladi. Umumiy uz. 110-120 sm. Ayrim sozandalar tanburni ham Sato sifatida kamon bilan yoki, aksincha, Satoni tanbur sifatida noxun bilan chalishadi. Satoda 3-4 asosiy tor bo‘lib, o‘rtadagisi ikki yonidagilarga nisbatan	**Сато** (искаженная форма сетора) – Смычковый инструментю Смычковый танбур, или лютня с длинным грифом, на которой играют исполнители среднеазиатской классической и народной музыки, главным образом в Узбекистане. У нее пять струн. При перебирании верхняя струна прижимается к грифу, чтобы воспроизвести мелодию; остальные четыре струны являются гудящими. Лады на грифе сделаны из перевязанной струны. В деке просверлены отверстия для звука. Она сделана из тутового дерева.	**Sato** (distorted form of setor) - Bowed Instrument The bowed tanbur, or long-necked lute, played by Central Asian classical and folk music performers, mainly in Uzbekistan. It has five strings. When plucked, the top string is pressed against the fingerboard to produce the melody; the remaining four strings are buzzing. The frets on the fretboard are made of tied string. Sound holes are drilled into the soundboard. It is made from mulberry wood.	**ساتو** (شکل مخدوش ستور) - ساز آرشه ای تنبور آرشه ای یا عود گردن دراز که توسط نوازندگان موسیقی کلاسیک و محلی آسیای مرکزی عمدتاً در ازبکستان نواخته می شود. دارای پنج سیم است. هنگام کندن، سیم بالایی روی صفحه انگشت فشار داده می شود تا ملودی تولید شود. چهار سیم باقی مانده وزوز می کنند. فرت های روی تخته فرت از ریسمان گره خورده ساخته شده اند. سوراخ های صدا در صفحه صدا ایجاد می شود. او توت شاه جانب از شده انجام _ درخت

kvarta, kivinta, ba’zida sekunda oralig‘ida sozlanadi.			
Segidiliya (isp. seguidilla) – kastanetlarning ritmi ostida jo‘r bo‘ladigan tezkor ispan raqsi; hajmi 3/4 yoki 3/8.	**Сегиди́лья** (*ucn. seguidilla*) – быстрый испанский танец, сопровождаемый прихотливым ритмом кастаньет; размер 3/4 или 3/8.	**Seguidilla** (*Spanish: seguidilla*) – a fast Spanish dance, accompanied by the whimsical rhythm of castanets; size 3/4 or 3/8.	**Seguidilla** (*اسپانیایی: seguidilla*) – یک رقص سریع اسپانیایی، همراه با ریتم عجیب و غریب کاستنت ها. سایز 4/3 یا 8/3.
Sekstet (lot. sextus – oltinchi) – yetti a’zodan iborat opera vokal yoki cholg‘u ansambli.	**Сексте́т** (от *лат. sextus* – шестой) – оперно–вокальный или инструментальный ансамбль семи участников.	**Sextet** (from *Latin sextus* – sixth) is an operatic vocal or instrumental ensemble of seven members.	**Sextet** (از *لاتین sextus* – ششم) یک گروه آواز یا ساز اپرا متشکل از هفت عضو است.
Serenada (ital. sera – oqshom, «kechki qo‘shiq") – dastlab Ispaniya va Italiyada paydo bo’lgan. Eshik yoki deraza ortida turib sevgilisiga bolgan hislarini ifodolovchi, mandolin yoki gitara hamrohligida ijro etiladigan qo‘shiq. Keyinroq tantanavor yig‘inlar, cholg‘u ansambllari va orkestr uchun yozilgan asar. Keyinchalik cholg‘u jo‘rligidagi, gitara jo‘rligi	**Серена́да** (от. *um. sera* – вечер, букв, «вечерняя песня») – первоначально в Испании и Италии любовная песня, распевавшаяся с аккомпанементом гитары или мандолины под окном возлюбленной. Затем – произведения приветственного характера для инструментальных ансамблей и оркестра. Впоследствии С. – название лирических сольных	**Serenade** (from. *etc. sera* – evening, lit. "evening song") – originally in Spain and Italy a love song, sung with the accompaniment of a guitar or mandolin under the window of the beloved. Then – works of a welcoming nature for instrumental ensembles and orchestra. Subsequently, S. is the name of lyrical solo songs with instrumental	**سرناد** (از . *و غیره سرا* – شب، روشن "آهنگ شبانه") – در اصل در اسپانیا و ایتالیا یک آهنگ عاشقانه است که با همراهی گیتار یا ماندولین زیر پنجره معشوق خوانده می شود . سپس – آثاری با ماهیت استقبال برای گروه های ساز و ارکستر. متعاقباً، اس نام ترانه‌های تک‌نوازی غنایی با همراهی دستگاهی است که به روح همراهی

ruhidagi lirik yakkaxon qo‘shiqlarning nomi, shuningdek, lirik cholg‘u yoki orkestr siklining nomi.	песен с инструментальным сопровождением, стилизованным в духе гитарного аккомпанемента, а также наименование лирического инструментального или оркестрового цикла.	accompaniment, stylized in the spirit of guitar accompaniment, as well as the name of a lyrical instrumental or orchestral cycle.	گیتار تلطیف شده و همچنین نام یک چرخه غزلی ساز یا ارکسترال است.
Sibizg‘a – 1) tilchali puflama o‘zbek xalq musiqa cholg‘u asbobi. Hozirda, asosan, cho‘ponlar orasida tarqalgan. Qamishdan yasaladi. Diapazoni, odatda, seksta. Sibizg‘ada ko‘proq oddiy cholg‘u mashqlar, xalq qo‘shiqlari kuylari chalinadi; 2) qozoq puflama musiqa cholg‘usi.	**Сибызга** – 1) Узбекский народный музыкальный инструмент со струнами. В настоящее время он распространен преимущественно среди пастухов. Он сделан из камыша. Обычно диапазон равен шести. В Сибызге исполняются более простые музыкальные упражнения и мелодии народных песен; 2) Казахский духовой музыкальный инструмент.	**Sibyzga** – 1) Uzbek folk musical instrument with strings. Currently, it is distributed mainly among shepherds. It is made of reeds. Typically, the range is six. In Sibyzge simpler musical exercises and melodies of folk songs are performed; 2) Kazakh wind musical instrument.	**سیبیزگا** – 1) ساز موسیقی عامیانه ازبکی با تار. در حال حاضر عمدتاً بین چوپانان توزیع می شود. از نی ساخته شده است. به طور معمول محدوده شش است. در Sibyzge تمرین های موسیقی ساده تر و ملودی های ترانه های محلی اجرا می شود. 2) ساز بادی قزاق.
Simfoniya (yun. simfoniya – undoshlik) – XVIII–asrning 2–yarmida rivojlangan orkestr uchun mo‘ljallangan	**Симфо́ния** (от *греч.* *symphonia* – созвучие) – монументальное произведение для оркестра, жанр которого	**Symphony** (from *the Greek* *symphonia* – consonance) is a monumental work for orchestra, the genre of	**سمفونی** (از *یونانی* *سمفونی* – همخوانی) اثری تاریخی برای ارکستر است که

monumental asar janri. Simfoniya qoida tariqasida, to‘rtta yirik, rang–barang, qarama–qarshi bo‘lgan qismdan iborat bo‘lib, ularda hayot hodisalarining keng ko‘lamini aks ettiruvchi, ko‘plab kayfiyat va ziddiyatlarni o‘zida mujassam etgan. She’rning birinchi qismi odatda konflikt–dramatik xarakterga ega bo‘lib, tez harakatda saqlanadi; Ikkinchisi lirik qo‘shiq bo‘lib, mulohaza kayfiyatlari bilan sug‘orilgan. Uchinchisi – minuet, skerzo yoki vals – jonli raqs harakatida. To‘rtinchisi – final, eng tezkor, ko‘pincha bayramona, ko‘tarinki tabiatga ega. Umumiy she’riy g‘oya bilan birlashtirilgan qismlar to‘plami simfonik tsiklni tashkil qiladi.	сложился во 2–й половине XVIII века. С., как правило, состоит из четырех больших разнохарактерных, контрастных частей, в которых отражается широкий круг жизненных явлений, воплощается богатство настроений и конфликтов. Первая часть С. обычно имеет конфликтно–драматический характер и выдержана в быстром движении; иногда ей предшествует медленное вступление. Вторая – лирическая распевная, проникнутая настроениями раздумья. Третья – менуэт, скерцо или вальс – в оживленном танцевальном движении. Четвертая – финал, наиболее быстрая, часто праздничного, приподнятого характера. Однако встречаются и иные принципы построения. Совокупность частей,	which developed in the 2nd half of the 18th century. S., as a rule, consists of four large, diverse, contrasting parts, which reflect a wide range of life phenomena and embody a wealth of moods and conflicts. The first part of the poem usually has a conflict–dramatic character and is kept in fast motion; sometimes it is preceded by a slow introduction. The second is a lyrical chant, imbued with moods of reflection. The third is a minuet, scherzo or waltz – in a lively dance movement. The fourth is the finale, the fastest, often of a festive, upbeat nature. However, there are other principles of construction. The set of parts, united by a common	ژانر آن در نیمه دوم قرن هجدهم توسعه یافت. S. ، به عنوان یک قاعده ، از چهار بخش بزرگ ، متنوع و متضاد تشکیل شده است که طیف گسترده ای از پدیده های زندگی را منعکس می کند و انبوهی از حالات و درگیری ها را مجسم می کند. قسمت اول شعر معمولاً دارای شخصیت تضاد–دراماتیک است و در حرکت تند نگه داشته می شود. گاهی اوقات مقدمه آهسته قبل از آن است. دومی آوازی غنایی است که با حالات انعکاسی آغشته شده است. سومی یک مینوئت، شرزو یا والس است – در یک حرکت رقص پر جنب و جوش. چهارمین فینال است، سریع ترین، اغلب دارای طبیعت جشن و شاداب. با این حال، اصول دیگری از ساخت و ساز

	объединенных общей поэтической идеей, образует симфонический цикл.	poetic idea, forms a symphonic cycle.	وجود دارد. مجموعه ای از بخش ها که با یک ایده شاعرانه مشترک متحد شده اند، یک چرخه سمفونیک را تشکیل می دهند.
Skerzo (ital. scherzo – hazil) – jonli, o‘ynoqi tabiatdagi, o‘tkir, aniq ritmga ega, ba’zan dramatik ohanglarga ega bo‘lgan kichik instrumental yoki orkestr asari. XIX –asr boshidan Skerzo simfonik siklga kirib, undagi minuet o‘rnini egalladi.	**Скéрцо** (*um. scherzo* – шутка) – небольшое инструментальное или оркестровое произведение живого, задорного характера, обладающее острым, четким ритмом, иногда приобретающее драматическую окраску. С начала XIX века С. вошло в симфонический цикл, заняв в нем место менуэта.	**A scherzo** (*Italian scherzo* – joke) is a small instrumental or orchestral work of a lively, playful nature, with a sharp, clear rhythm, sometimes acquiring a dramatic overtone. From the beginning of the 19th century, S. entered the symphonic cycle, taking the place of the minuet in it.	**اسکرزو** (*ایتالیایی scherzo* – شوخی) یک اثر کوچک ابزاری یا ارکستری با طبیعتی پر جنب و جوش و بازی، با ریتمی تند و واضح است که گاهی اوقات رنگ و بویی دراماتیک پیدا می کند. از آغاز قرن نوزدهم، اس. وارد چرخه سمفونیک شد و جای مینوئت را در آن گرفت.
Skomoroxlar XI–XVII – asrlarda rus xalq san'atining tashuvchilari, sayr qiluvchi aktyor, musiqachi va raqqoslardir.	**Скоморо́хи** – носители русского народного искусства в XI–XVII веках, бродячие актеры, музыканты и плясуны.	**Skomorokhs** are carriers of Russian folk art in the 11th–17th centuries, wandering actors, musicians and dancers.	**اسکوموروخ ها** حاملان هنر عامیانه روسی در قرن 11–17، بازیگران سرگردان، نوازندگان و رقصندگان هستند.
Solo (ital. solo- yakkaxon, yolg‘iz) – agar spektakl ansambl yoki orkestr uchun	**Со́ло** (*um. solo* – один, единственный) – самостоятельное выступление	**Solo** (*Italian solo* – one, only) – an independent performance by one	**انفرادی** (*انفرادی ایتالیایی* – یک، تنها) – اجرای مستقل توسط یک مجری با یک نمایش

yozilgan bo‘lsa, butun spektakl bilan yoki alohida epizodda bitta ijrochining mustaqil chiqishi. Solo ijrochisi – solist.	одного исполнителя с целой пьесой или в отдельном ее эпизоде, если пьеса написана для ансамбля или оркестра. Исполнитель С. – солист.	performer with an entire play or in a separate episode, if the play is written for an ensemble or orchestra. Performer S. – soloist.	کامل یا در یک قسمت جداگانه، اگر نمایشنامه برای یک گروه یا ارکستر نوشته شده باشد. مجری S. – تکنواز.
Sonata (ital. sonare – tovush) – 1. XVII –asrda – vokaldan farqli ravishda har qanday cholg‘u asarining nomi. 2. XVIII –asrdan boshlab, umumiy ma’noda simfoniyaga o‘xshash, ma’lum xarakterdagi uch–to‘rt qismdan iborat, sonata siklini tashkil etuvchi bir yoki ikki cholg‘u uchun asar nomi (qarang Simfoniya).	**Сона́та** (от *um. sonare* – звучать) – 1. В XVII веке – название любого инструментального произведения, в отличие от вокального. 2. С XVIII века – название произведения для одного или двух инструментов, состоящего из трех или четырех частей определенного характера, которые образуют сонатный цикл, в общих чертах аналогичный симфоническому (см. симфония).	**Sonata** (from *Italian sonare* – sound) – 1. In the 17th century – the name of any instrumental work, as opposed to a vocal one. 2. Since the 18th century, the name of a work for one or two instruments, consisting of three or four movements of a certain character, which form a sonata cycle, in general terms similar to a symphony (see symphony).	**سوناتا** (از *ایتالیایی sonare* – صدا) – 1. در قرن هفدهم – نام هر اثر ساز، بر خلاف آواز . 2. از قرن 18، نام اثری برای یک یا دو ساز، متشکل از سه یا چهار موومان از یک شخصیت خاص، که یک چرخه سونات را تشکیل می دهد، در اصطلاح کلی شبیه به یک سمفونی (به سمفونی مراجعه کنید) .
Sonata allegro – sonata va simfoniyaning birinchi qismlari tez (allegro) tempida yozilgan shakl. Sonata allegro shakli uchta katta bo‘limdan iborat: ekspozitsiya, ishlanma	**Сона́тное алле́гро** – форма, в которой пишутся первые части сонаты и симфонии, – выдержанные в быстром (allegro) темпе. Форма С. а. складывается из трех больших	**Sonata allegro** is the form in which the first parts of a sonata and symphony are written, kept at a fast (allegro) tempo. Form S. a. consists of three large	**سوناتا آلگرو** شکلی است که در آن قسمت های اول سونات و سمفونی با سرعت (الگرو) نوشته می شود. فرم S. a. شامل سه بخش بزرگ

va repriza. Ekspozitsiya – asosiy va ikkinchi darajali qismlarda yaratilgan ikkita markaziy, qarama–qarshi musiqiy tasvir; ishlanma – asosiy va ikkinchi darajali partiyalarning mavzularini, ularning obrazlarining to‘qnashuvi va kurashini rivojlantirish; repriza - asosiy va ikkinchi darajali partiyalarning rivojlanishdagi kurashi natijasida erishilgan tasvirlarning yangi nisbati bilan ekspozitsiyani takrorlash. Sonata Alegro shakli eng samarali, dinamik bo‘lib, u ob'ektiv voqelik hodisalarini va insonning ruhiy hayotini ularning ichki nomuvofiqligi va uzluksiz rivojlanishida real tarzda aks ettirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Sonata Alegro shakli XVIII -	разделов: экспозиции, разработки и репризы. Экспозиция – изложение двух центральных, контрастирующих друг другу музыкальных образов, создаваемых в главной и побочной партиях; разработка – развитие тем главной и побочной партий, столкновение и борьба их образов; репризa – повторение экспозиции с новым соотношением образов главной и побочной партий, достигнутым в результате их борьбы в разработке. Форма С. а. наиболее действенна, динамична, она создает широкие возможности для реалистического отображения явлений объективной действительности и душевной жизни человека в их внутренней противоречивости и непрекращающемся развитии.	sections: exposition, development and recapitulation. Exposition – a presentation of two central, contrasting musical images created in the main and secondary parts; development – development of the themes of the main and secondary parties, the clash and struggle of their images; reprise – repetition of an exposition with a new ratio of images of the main and secondary parties, achieved as a result of their struggle in development. Form S. a. the most effective, dynamic, it creates ample opportunities for a realistic reflection of the phenomena of objective reality and the mental life of a person in their internal inconsistency and	است: نمایش، توسعه و خلاصه. نمایشگاه – ارائه دو تصویر موسیقایی مرکزی و متضاد ایجاد شده در بخش های اصلی و فرعی. توسعه – توسعه مضامین احزاب اصلی و فرعی، برخورد و مبارزه تصاویر آنها. تکرار – تکرار یک نمایشگاه با نسبت جدیدی از تصاویر احزاب اصلی و فرعی که در نتیجه مبارزه آنها در توسعه به دست آمده است. فرم S. a. مؤثرترین، پویاترین، فرصت های فراوانی را برای بازتاب واقع بینانه پدیده های واقعیت عینی و زندگی ذهنی یک فرد در ناسازگاری درونی و توسعه مستمر آنها ایجاد می کند. فرم S. a. در اواسط قرن هجدهم شکل گرفت و به زودی نه تنها در قسمت های اول سمفونی ها، سونات ها، کوارتت ها، کنسرت های

asr o‘rtalarida rivojlanib, tez orada nafaqat simfoniyalar, sonatalar, kvartetlar, cholg‘u kontsertlarining birinchi qismlarida, balki bir qismli simfonik she’rlar, kontsert va opera uverturalarida, ba’zi hollarda esa keng tarqalgan. kengaytirilgan opera ariyalarida (masalan Glinkaning "Ruslan va Lyudmila" operasidagi Ruslanning ariyasi).	Форма С. а. сложилась к середине XVIII века и вскоре получила широкое распространение не только в первых частях симфоний, сонат, квартетов, инструментальных концертов, но и в одночастных симфонических поэмах, концертных и оперных увертюрах, а в отдельных случаях и в развернутых оперных ариях (напр., ария Руслана в опере Глинки «Руслан и Людмила»).	continuous development. Form S. a. took shape by the middle of the 18th century and soon became widespread not only in the first parts of symphonies, sonatas, quartets, instrumental concerts, but also in one–part symphonic poems, concert and opera overtures, and in some cases in extended opera arias (for example, aria Ruslana in Glinka's opera "Ruslan and Lyudmila").	دستگاهی، بلکه در اشعار سمفونیک یک قسمتی، کنسرت ها و اورتورهای اپرا و در برخی موارد در اپراهای گسترده رواج یافت . آریاها (به عنوان مثال، آریا روسلانا در اپرای گلینکا "روسلان و لیودمیلا").
Soprano (ital. sopra – yuqorida, yuqorroq) eng yuqori ayol ovozi. Soprano koloratura, lirik va dramatik turlarga bo‘linadi.	**Сопра́но** (от *um. sopra*– наверху, выше) – самый высокий женский голос. С. подразделяется на колоратурное, лирическое и драматическое.	**Soprano** (from *Italian sopra* – above, above) is the highest female voice. S. is divided into coloratura, lyrical and dramatic.	**سوپرانو** (از *سوپرای ایتالیایی* – بالا، بالا) بالاترین صدای زن است. S. به رنگاراتوری، غنایی و دراماتیک تقسیم می شود.
Sozanda – quruvchi, yaratuvchi; cholg‘uchi] Milliy musiqa asboblaridan birida mashq qiluvchi	**Созанда** – (строитель, создатель; музыкант) музыкант, играющий на одном из	**Sozanda** – (builder, creator; musician) musician who plays one of the national musical instruments.	**سوزاندا** – (سازنده، خالق، نوازنده) نوازنده ای که یکی از

musiqachi; mashshoq, navozanda.	национальных музыкальных инструментов.		آلات موسیقی ملی را می نوازد.
Ssenariy (ital. scenario) – opera, balet va operetta sahnasida sodir bo‘ladigan harakatlarning ozmi–ko‘pmi batafsil tavsifi, ularning syujetini sxematik tarzda takrorlash. Ssenariy asosida opera uchun libretto yaratiladi.	**Сцена́рий** (*um. scenario*) – более или менее подробное изложение хода действия, развертывающегося на сцене в опере, балете и оперетте, схематический пересказ их сюжета. На основе С. создается либретто оперы.	**Scenario** (*Italian scenario*) is a more or less detailed description of the course of action unfolding on stage in opera, ballet and operetta, a schematic retelling of their plot. Based on S., a libretto for the opera is created.	**سناریو** (*سناریوی ایتالیایی*) شرح کم و بیش مفصلی از سیر عملی است که روی صحنه در اپرا، باله و اپرت آشکار می شود، بازگویی شماتیک از طرح آنها. بر اساس S.، یک لیبرتو برای اپرا ایجاد می شود.
Surnay – (fors, sur-to‘y, bayram va nay; to‘yda chalinadigan nay) puflamatilchali musiqa cholg‘u asbobi. O‘zbek, tojik, uyg‘ur va b. xalqlarda keng tarqalgan professional sozlardan. Asosiy tanasi 400-550 mm uzunlikdagi mevali daraxt (o‘rik, tut, yong‘oq) yog‘ochidan, ichki tomoni silindr, ba’zida konus shaklida, karnaychasi	**Сурнай** (зурна) – язычковый деревянный духовой музыкальный инструмент с двойной тростью, коническим каналом, игровыми отверстиями и раструбом. Длина инструмента – от 40 до 65 сантиметров, мундштука – 4, диаметр раструба 5-6 сантиметров. Используется в оркестре с добулбасом, кернеем во время праздников, скачек, бойцовых поединков или в	**Surnay** (zurna) is a reed woodwind musical instrument with a double reed, a conical channel, playing holes and a bell. The length of the instrument is from 40 to 65 centimeters, the mouthpiece is 4, the diameter of the bell is 5-6 centimeters. Used in an orchestra with a dobulbas, kerney during holidays, races, fighting matches or on	**سورنای** (زورنا) یک ساز بادی چوبی نی با نی دوتایی، کانال مخروطی شکل، سوراخ نواختن و زنگ است. طول ساز از 40 تا 65 سانتی متر، دهانه 4، قطر زنگ 5-6 سانتی متر است. در ارکستر با دوبلباس ، کرنی در تعطیلات، مسابقات، مسابقات جنگی یا در مبارزات نظامی استفاده می شود. در حماسه ماناس، این ساز به عنوان "بسیار بلند، با صدایی کر کننده" توصیف شده است.

kengaytirilgan holda yasaladi. Barmoq bilan bosiladigan 8 ta teshigi bor: 7 tasi yuza (ustki), 1 tasi orka (pastki) tomonida joylashgan. Surnayning tilchasi (naypachoq, dudik) oddiy qamishdan pachoklanib ip bilan qattiq bo‘g‘ilib, birbiriga qapishtirib yasaladi va (milnil)iga kiygiziladi.	боевых походах. В эпосе о Манасе инструмент описывается как "очень громкий, с оглушающим звуком.	military campaigns. In the epic of Manas, the instrument is described as “very loud, with a deafening sound.	
Surxondaryo Qashqadaryo musiqa uslubi – o‘zbek an’anaviy musiqasining mahalliy uslublaridan biri. Mazkur hududda yashayotgan xalqning etnik tarkibi, kelib chiqishi, tarixan qaror topgan ijtimoiyiqtisodiy sharoitlari ushbu uslubning o‘ziga xosligini belgiladi. Jumladan, Surxondaryo va Qashqadaryo viloyatlari o‘zbek aholisining ko‘pchilik qismi azaldan	**Сурхандарьинский-кашкадарьинский музыкальный стиль** – один из местных стилей традиционной узбекской музыки. Этнический состав, происхождение, исторически сложившиеся социально-экономические условия проживания людей, проживающих на этой территории, определили своеобразие этого стиля. В частности, поскольку большая часть узбекского населения	**Surkhandarya-Kashkadarya musical style** - one of the local styles of traditional Uzbek music. The ethnic composition, origin, and historically established socio-economic conditions of the people living in this territory determined the originality of this style. In particular, since most of the Uzbek population of the Surkhandarya and	**موسیقی سبک – کشکادریا-سرخاندریا** محلی های سبک از یکی .ازبکستان سنتی موسیقی و خاستگاه قومی، ترکیب اجتماعی-اقتصادی شرایط مردم تاریخی شده تثبیت اصالت قلمرو، این در ساکن به .کرد تعیین را سبک این بیشتر که آنجایی از ویژه، مناطق ازبکی جمعیت دیرباز از کشکادریا و سرخاندریا را عشایری نیمه زندگی سبک

yarim ko‘chmanchi hayot kechirib, asosan chorvachilik va dehqonchilik bilan shug‘ullanayotganligi sababli aynan shu jarayonlarga bog‘liq xalq qo‘shiqlari salmoqli o‘rin tutadi.	Сурхандарьинской и Кашкадарьинской областей издавна ведет полукочевой образ жизни и занимается в основном скотоводством и земледелием, важное место занимают народные песни, связанные с этими процессами.	Kashkadarya regions have long led a semi-nomadic lifestyle and are mainly engaged in cattle breeding and agriculture, folk songs associated with these processes occupy an important place.	به عمدتاً و کنند می دنبال مشغول کشاورزی و دامداری عامیانه های آهنگ هستند، جایگاه فرآیندها این با مرتبط .کنند می اشغال را مهمی
Syuita (fr. suite – qator, ketma–ketlik) – ko‘p qismli tsiklik asarning nomi, unda qismlar kontrast printsipiga ko‘ra taqqoslanadi va simfonik tsiklga qaraganda kamroq ichki g‘oyaviy va badiiy bog‘liqlikka egadir (qarang Simfoniya). Odatda Suita raqslar turkumi yoki dasturiy xarakterga ega bo‘lgan tavsif va illyustrativ qismlar, ba’zan esa yirik musiqiy va dramatik asardan (opera, balet, operetta, kinofilm) parchalaridan iborat bo‘ladi.	**Сюи́та** (*фр. suite* – ряд, последовательность) – название многочастного циклического произведения, в котором части сопоставляются по принципу контраста и обладают менее тесной внутренней идейно–художественной связью, нежели в симфоническом цикле (см. симфония). Обычно С. представляет собой ряд танцев или описательно–иллюстративных пьес программного характера, а иногда – извлечение из крупного музыкально–драматического	**Suite** (*French suite* – row, sequence) is the name of a multi–part cyclic work in which the parts are compared according to the principle of contrast and have a less close internal ideological and artistic connection than in a symphonic cycle (see symphony). Usually a song is a series of dances or descriptive and illustrative plays of a programmatic nature, and sometimes an extract from a major musical	**سوئیت** (*سوئیت فرانسوی* – ردیف، سکانس) نام یک اثر ادواری چند قسمتی است که در آن قسمت‌ها بر اساس اصل تضاد مقایسه می‌شوند و پیوند درونی ایدئولوژیک و هنری کمتری نسبت به چرخه سمفونیک دارند (به سمفونی مراجعه کنید). . ترانه معمولاً مجموعه‌ای از رقص‌ها یا نمایشنامه‌های توصیفی و مصور با ماهیت برنامه‌ای است و گاهی گزیده‌ای از یک اثر اصلی موسیقی و نمایشی (اپرا، باله، اپرت، فیلم) است.

	произведения (оперы, балета, оперетты, кинофильма).	and dramatic work (opera, ballet, operetta, film).	
T			
“Turey-turey” qo‘shiqlari – Bu qo‘shiqlar qo‘ylarni sog‘ish va qo‘zilarni emizishda aytiladi. Shuning uchun ham “Turey-turey” qo‘shiqlarida ham ona sovliqni madh etish, uni iydirish uchun aytiladigan erkalash ohanglari yetakchilik qiladi.	**Песни “Турей-турей”** – эти песни поют во время дойки овец и кормления ягнят. Поэтому в песнях “Турей-турей” преобладают ласкающие мелодии, которые поются, чтобы восхвалить “совлик” матери.	**Songs “Turey-Turey”** - these songs are sung during milking of sheep and feeding of lambs. Therefore, the songs of “Turey-Turey” are dominated by caressing melodies, which are sung to praise the “owl” of the mother.	**آهنگ " Turey-Turey "** - این آهنگ ها در هنگام شیردوشی گوسفند و تغذیه بره ها خوانده می شود. بنابراین، آهنگ های " توری توری " تحت سلطه ملودی های نوازش کننده است که برای ستایش " جغد " مادر خوانده می شود.
Tanbur – qadimgi torli musiqa cholg‘u asbobi. Forobiyning musiqa risolasida Xuroson Tanburining parda tuzilishi keltirilgan. O‘zbek, tojik, uyg‘ur va boshqa xalqlarda professional soz sifatida keng tarqalgan. Noksimon o‘yma kosasi yo‘g‘on va uzun dastasi bilan birga yaxlit tut yog‘ochidan yasaladi;	**Танбур** – древний струнный музыкальный инструмент. В музыкальном трактате Фараби представлена структура Танбур Хорасана. Оно широко используется как профессиональное слово у узбеков, таджиков, уйгуров и других народов. Резная чаша грушевидной формы с толстой и длинной ручкой изготовлена из массива тутового дерева; общая	**Tanbur** is an ancient stringed musical instrument. Farabi's musical treatise presents the structure of Tanbur Khorasan. It is widely used as a professional word among Uzbeks, Tajiks, Uighurs and other peoples. The carved pear-shaped bowl with a thick and long handle is made of solid mulberry	**تنبور** یک ساز موسیقی زهی باستانی است. رساله موسیقایی فارابی ساختار تنبور خراسان را ارائه می کند. به عنوان یک کلمه حرفه ای در بین ازبک ها، تاجیک ها، اویغورها و سایر اقوام به طور گسترده استفاده می شود. کاسه گلابی شکل حکاکی شده با دسته ضخیم و بلند از چوب توت توت ساخته شده

umumiy uzunligi 110-130 santimetr. Kosasining qopqogʻi, koʻpincha, yupqa yogʻoch taxtachadan qilinadi, unda rezonator teshikchalari bor. Pay ip bilan bogʻlangan 16-19 pardasi boʻlib, oltinchisi, odatda, ijro etiladigan asarning ladtonallik xususiyatiga koʻra yuqori yoki pastga surib qoʻyiladi. Kosa qopqogʻida choʻpdan yana 4 ta xas pardasi boʻladi.	длина 110-130 сантиметров. Крышку чаши обычно делают из тонкой деревянной доски с отверстиями для резонатора. Лад представляет собой 16-19 ладов, соединенных струной, а шестой обычно перемещается вверх или вниз в зависимости от тональности исполняемого произведения. На крышке чаши будут еще 4 специальных экрана из дерева.	wood; total length 110-130 centimeters. The bowl lid is usually made of a thin wooden board with holes for the resonator. A fret consists of 16-19 frets connected by a string, with the sixth usually moving up or down depending on the key of the piece being played. On the lid of the bowl there will be 4 more special wooden screens.	است. طول کل 110-130 سانتی متر. درب کاسه معمولاً از یک تخته چوبی نازک با سوراخ هایی برای رزوناتور ساخته می شود. فرت شامل 16 تا 19 فرت است که توسط یک سیم به هم متصل شده اند، که فرت ششم معمولاً بسته به کلید قطعه در حال نواختن به سمت بالا یا پایین پوشش حرکت می کند. بر دیگه خاص تا 4 اراده ها کاسه درخت جانب از نمایش صفحه –
Tanovar – (fors. jasur, qudratli, kuchli) – 1) oʻzbek xalq lirik kuyi; Fargʻona vodiysida keng tarqalgan. Oʻn beshdan ortiq ashula va cholgʻu yoʻllari ma'lum. 2) an'anaviy oʻzbek xalq raqsi. Tanavor kuyining turli yoʻllari asosida ijro etiladi, 1943-y. M. Turgʻunboyeva	**Тановар** – (перс. храбрый, могучий, сильный) – 1) узбекская народная лирическая мелодия; Распространен в Ферганской долине. Известно более пятнадцати песен и инструментальных треков. 2) традиционный узбекский народный танец. Исполняется на основе различных вариантов	**Tanovar** - (Persian brave, mighty, strong) - 1) Uzbek folk lyrical melody; Distributed in the Fergana Valley. More than fifteen songs and instrumental tracks are known. 2) traditional Uzbek folk dance. Performed based on various versions of the	**تنوار** – (x . pers شجاع، توانا، قوی) – 1) ملودی غنایی عامیانه ازبکی؛ در دره فرغانه توزیع شده است. بیش از پانزده آهنگ و آهنگ ساز شناخته شده است. 2) رقص محلی سنتی ازبکستان. اجرا بر اساس انواع مختلف ملودی تناور ، 1943. رقص " تناور " که

saxnalashtirgan Tanavor raqsi keng tarqalgan. Unda o‘zbek qizining sevgilisi bilan uchrashish va visolga yetishi mukarrarligi aks ettirilgan.	мелодии Танавора, 1943 год. Широкое распространение получил танец “Танавор” в постановке М. Тургунбоевой. В нем показана неизбежность встречи узбекской девушки со своим возлюбленным и замужества.	Tanavor melody, 1943. The dance “Tanavor” choreographed by M. Turgunboeva became widespread. It shows the inevitability of an Uzbek girl meeting her lover and getting married.	توسط M. Turgunboeva به نمایش گذاشته شد ، فراگیر شد . این نشان دهنده اجتناب ناپذیر بودن یک دختر ازبکستانی با معشوق خود و ازدواج است.
Tarantella (ital. tarantella) – juda tez, temperamentli italyan xalq raqsi; musiqiy olchovi 6/8.	**Тарантéлла** (*um. tarantella*) – очень быстрый, темпераментный итальянский народный танец; размер 6/8.	**Tarantella** (*Italian tarantella*) is a very fast, temperamental Italian folk dance; size 6/8.	**Tarantella** (*ایتالیایی tarantella*) یک رقص محلی ایتالیایی بسیار سریع و خوش خلق است. سایز 8/6
Tembr (fr. tembre) – ovoz yoki cholg‘u asbobi tovushining o‘ziga xos sifati va o‘zgarishi.	**Тембр** (*фр. timbre*) – специфическое качество, характерная окраска звука голоса или инструмента.	**Timbre** (*French timbre*) is a specific quality, characteristic coloring of the sound of a voice or instrument.	**تمبر** (*تیمبر فرانسوی*) یک کیفیت خاص و رنگ‌آمیزی مشخص صدای یک صدا یا ساز است.
Temp (ital. tempo – vaqt) – musiqa asaridagi ijro tezligi va harakat xarakteri. Temp juda sekin – largo (largo), sekin – adajio (adagio), xotirjam, ravon – andante (andante), o‘rtacha tez –	**Темп** (от *um. tempo* – время) – скорость исполнения и характер движения в музыкальном произведении. Т. обозначается словами: очень медленно – ларго (largo), медленно – адажио (adagio), спокойно, плавно –	**Tempo** (from *Italian tempo* – time) is the speed of performance and the nature of movement in a piece of music. T. is indicated by the words: very slowly – largo (largo), slowly – adagio	**تمپو** (از *ایتالیایی tempo* – time) سرعت اجرا و ماهیت حرکت در یک قطعه موسیقی است. T. با کلمات نشان داده می شود: بسیار آهسته – largo (largo)، آهسته – adagio (adagio)، آرام،

moderato (moderato), tez – allegro (allegro), juda tez - presto (presto) so‘zlari bilan ifodalanadi. Ba’zan Temp harakatning ma’lum bo‘lgan xususiyatiga qarab belgilanadi: “vals tempida”, “marsh tempida”. XIX–asrdan boshlab Tempham metronom bilan ko‘rsatilgan, bu erda raqam daqiqada ko‘rsatilgan vaqtlar soniga to‘g‘ri keladi. Tempni og‘zaki belgilanishi ko‘pincha nomsiz asar yoki uning alohida qismlari nomi sifatida xizmat qiladi (masalan, sonata siklidagi qismlar nomlari – allegro, andante va boshqalar, balet adagio va boshqalar).	анданте (andante), умеренно быстро – модерато (moderato), быстро – аллегро (allegro), очень быстро – престо (presto). Иногда Т. определяется ссылкой на общеизвестный характер движения: «в темпе вальса», «в темпе марша». С середины XIXвека Т. обозначается также по метроному, где цифра соответствует числу указанных длительностей в минуту. Словесное обозначение Т. часто служит названием пьесы или отдельных ее частей, не имеющих заглавия (напр., названия частей в сонатном цикле – allegro, andanteи т. д., балетные adagioи др.).	(adagio), calmly, smoothly – andante (andante), moderately quickly – moderato (moderato), quickly – allegro (allegro), very quickly – presto (resto). Sometimes T. is defined by reference to the well–known nature of the movement: “at the tempo of a waltz,” “at the tempo of a march.” Since the mid –19th century, T. has also been designated by a metronome, where the number corresponds to the number of indicated durations per minute. The verbal designation T. often serves as the name of a play or its individual parts that do not have a title (for example, the names of parts in a sonata cycle – allegro , andante, etc. , ballet adagio , etc.).	هموار – (andante (andante ، نسبتاً سریع – (moderato moderato)، به سرعت – (allegro (alegro، خیلی سریع – پرستو (پرستو). گاهی T. با اشاره به ماهیت شناخته شده جنبش تعریف می شود: "در سرعت یک والس"، "در سرعت یک راهپیمایی". از اواسط قرن 19 ، T. نیز توسط مترونوم تعیین شده است، که در آن تعداد مربوط به تعداد مدت زمان مشخص شده در دقیقه است. نام شفاهی T. اغلب به عنوان نام یک نمایشنامه یا قسمت های جداگانه آن است که عنوان ندارند (به عنوان مثال، نام قسمت های یک چرخه سونات – آلگرو، آندانته، و غیره، آداجیو باله ، و غیره) .

Tenor (lot. tenere – ushlab turmoq, boshqarmoq) – baland erkak ovozi. Tenor lirik va dramatik turlarga bo‘linadi.	**Те́нор** (от *лат. tenere* – держать, направлять) – высокий мужской голос. Т, подразделяется на лирический и драматический.	**Tenor** (from *Latin tenere* – to hold, to direct) is a high male voice. T, divided into lyrical and dramatic.	**تنور** (از *لاتین tenere* – نگه داشتن، به کارگردانی) صدای بلند مردانه است. تی، به غنایی و نمایشی تقسیم می شود.
Terma – xalq qo‘shiqlari turi. O‘zbek, qozoq, qoraqalpoq, uyg‘ur, qirg‘iz folklorida keng tarqalgan. Paydo bo‘lish davriga ko‘ra an’anaviy va zamonaviy turlarga bo‘linadi.	**Терма** (сборник) – это разновидность народных песен. Распространен в узбекском, казахском, каракалпакском, уйгурском, киргизском фольклоре. По периоду появления он делится на традиционные и современные виды.	**Terma** (collection) - This is a type of folk song. Distributed in Uzbek, Kazakh, Karakalpak, Uyghur, Kyrgyz folklore. According to the period of appearance, it is divided into traditional and modern types.	**ترما** (مجموعه - این یک) نوع آهنگ محلی است. در فرهنگ عامه ازبکی، قزاقستانی، قراقالپاک، اویغور، قرقیزستان توزیع شده است. با توجه به دوره ظهور به انواع سنتی و مدرن تقسیم می شود.
Tertset (lot. tertius – uchinchi) – uch a'zodan iborat opera vokal ansambli. Tersetning boshqa nomi trio bo‘lib, u bir xil miqdordagi ijrochilarga ega cholg‘u ansambllarini belgilash uchun ham qo‘llaniladi.	**Терце́т** (от *лат. tertius* – третий) – оперно–вокальный ансамбль трех участников. Другое наименование Т. – трио, используется также для обозначения инструментальных ансамблей с тем же числом исполнителей.	**Tertsét** (from *Latin tertius* – third) is an operatic vocal ensemble of three members. Another name for T. is trio, which is also used to designate instrumental ensembles with the same number of performers.	**Tertse't** (از *لاتین tertius* – سوم) یک گروه آواز اپرایی متشکل از سه عضو است **.** نام دیگر T. trio است که برای تعیین گروه های ساز با همین تعداد نوازنده نیز استفاده می شود.
Tilanchilar operasi (ing. beggarsopera) – ingliz tilidagi	**О́пера ни́щих** (*англ. beggarsopera*) – английская	**Opera Beggarsopera** (*English: beggarsopera*) is	**اپرا Beggarsopera** (*به انگلیسی: beggarsopera*)

hajviy opera turi bo‘lib, unda xalq balladasi qo‘shiqlari keng qo‘llanilgan.	разновидность комической оперы, в которой широко использовались народные песни–баллады.	an English type of comic opera in which folk ballad songs were widely used.	نوعی اپرای کمیک انگلیسی است که در آن از آهنگ‌های فولکلور تصنیف استفاده می‌شد.
Tor – ba’zi musiqa cholgu asboblari (tanbur, g‘ijjak, chang, skripka, royal va boshqalar)da tovush manbai sifatida ishlatiladigan tarang tortilgan ip, sim va h.k. Tor qanchalik qisqa, ingichka va materiali pishiq (zich) bo‘lsa, uning tebranish tezligi (tovush yo‘g‘oningichkaligi) shuncha yuqori bo‘ladi. Hozirgi musika cholg‘ularida metall (po‘lat), ba’zan ipak, shoyi va sintetik tola (kapron, neylon)dan qilingan torlar qo‘llaniladi. Ko‘pincha past (yo‘g‘on) tovushqator hosil qilish uchun qo‘llaniladigan torlarning ustidan bir yoki ikki qavat sim o‘raladi.	**Струна** – натянутая струна, служащая источником звука в некоторых музыкальных инструментах (тамбуре, гиджаке, тяне, скрипке, рояле и др.). Чем уже конструкция, тем плотнее материал, тем выше скорость вибрации (толщина звука). Современные музыкальные инструменты имеют струны из металла (стали), иногда шелка, шелка и синтетических волокон (капрона, нейлона). Часто поверх уложенных струн наматывают один-два слоя проволоки для создания низкой (густой) звуковой сцены.	**A string** is a stretched string that serves as a source of sound in some musical instruments (tambour, gijak, tyan, violin, piano, etc.). The narrower the structure, the denser the material, the higher the vibration speed (sound thickness). Modern musical instruments have strings made of metal (steel), sometimes silk, silk and synthetic fibers (nylon, nylon). Often one or two layers of wire are wound over laid strings to create a low (dense) soundstage.	**سیم سیمی** است کشیده که به عنوان منبع صدا در برخی آلات موسیقی (تنبور، گیجک، تیان ، ویولن، پیانو و غیره) عمل می کند. هرچه ساختار باریک تر باشد، متریال متراکم تر باشد، سرعت ارتعاش (ضخامت صدا) بیشتر می شود. آلات موسیقی مدرن دارای سیم هایی از فلز (فولاد)، گاهی ابریشم، ابریشم و الیاف مصنوعی (نایلون، نایلون) هستند. اغلب یک یا دو لایه سیم روی رشته‌های چیده شده پیچیده می‌شود تا یک صحنه صوتی کم (متراکم) ایجاد کند.

Torli chol‘gu asboblar – cho‘zilgan torlarning vibratsiyasi (tebranishi) natijasida tovush paydo bo‘ladigan asboblar. Ovoz hosil qilish usuliga ko‘ra Torli chol‘gu asboblar kamonli (skripka, viola, violonchel, kontrabas), klavishli (fortepiano va undan oldingilari, chambal koring) va nohun bilan chertib chalinadigan musiqa asboblari (arfa, mandolin, gitara, balalayka va boshqalar) ga bo‘linadi.	**Стру́нные инструме́нты** – инструменты, в которых звук возникает в результате вибрации (колебания) натянутых струн. По способу звукоизвлечения С. и. делятся на смычковые (скрипка, альт, виолончель, контрабас), клавишные (фортепиано и его предшественники, см. чембало) и щипковые (арфа, мандолина, гитара, балалайка и др.).	**Strings instruments** – instruments in which sound arises as a result of vibration (oscillation) of stretched strings. According to the method of sound production S. and. are divided into bowed (violin, viola, cello, double bass), keyboard (piano and its predecessors, see cymbal) and plucked (harp, mandolin, guitar, balalaika, etc.).	**رشته های سازها –** سازهایی که در آنها صدا در نتیجه ارتعاش (نوسان) سیم های کشیده ایجاد می شود. با توجه به روش تولید صدا S. و. به دو دسته آرشه ای (ویولن، ویولا، ویولن سل، کنترباس)، کیبورد (پیانو و پیشینیان آن، نگاه کنید به سنج) و کنده شده (هارپ، ماندولین، گیتار، بالالایکا و غیره) تقسیم می شوند.
Trio (ital. trio dan tre – uch) – 1. Vokal musiqada terzet bilan bir xil. 2. Uch ijrochidan iborat cholg‘u ansambli. 3. Marsh, vals, minuet, skerzoning o‘rta qismi yumshoqroq va ohangdorroqdir; atamaning bu ma'nosi qadimgi cholg‘u	**Три́о** (*um. trio* от *tre* – три) – 1. В вокальной музыке то же, что терцет. 2. Инструментальный ансамбль трех исполнителей. 3. Средний раздел в марше, вальсе, менуэте, скерцо более плавного и певучего характера; это значение термина возникло в старинной инструментальной	**Trio** (*Italian trio* from *tre* – three) – 1. In vocal music the same as terzetto. 2. Instrumental ensemble of three performers. 3. The middle section in a march, waltz, minuet, scherzo of a smoother and more melodious nature; this	**سه‌گانه** (*سه‌گانه ایتالیایی* از جانب *tre* – سه) – 1. در موسیقی آوازی همان ترزتو. 2. گروه ساز متشکل از سه نوازنده. 3. بخش میانی در یک مارش، والس، مینوئت، اسکرو با طبیعتی روانتر و آهنگین تر. این معنی در

musiqasida paydo bo‘lgan va asarlarida o‘rta qism uchta cholg‘u bilan ijro etilgan.	музыке, в произведениях которой средний раздел исполнялся тремя инструментами.	meaning of the term arose in ancient instrumental music, in the works of which the middle section was performed by three instruments.	موسیقی دستگاهی باستانی به وجود آمد که در آثار آن بخش میانی توسط سه ساز اجرا می شد.
Trubadurlar, truverlar – O‘rta asrlarda Fransiyada ritsarlar, shoirlar va qo‘shiqchilarni shunday atashgan.	**Трубаду́ры, трувёры** – рыцари–поэты и певцы в средневековой Франции.	**Troubadours, trouvères** – knights, poets and singers in medieval France.	**تروبادورها ، تروورها –** شوالیه ها، شاعران و خوانندگان در فرانسه قرون وسطی.
ꕥ U ꕥ			
Ud – (arab. – qora daraxt) – torli-mezrobli qadimgi musiqa asbobi. Arab, turk, fors, Kavkaz (ozarbayjon, arman) va Markaziy Osiyo (o‘zbek, tojik) xalqlarida keng qo‘llaniladi. Katta, noksimon va yupqa qopqoqli kosaxona, kalta va enli dastaga ega.	**Уд** – струнный щипковый инструмент. Распространён в странах Ближнего Востока, Кавказа и Средней Азии, особенно в Армении, Азербайджане, Узбекистане, Таджикистане, Иране и Турции.	**The oud** is a plucked string instrument. Distributed in the countries of the Middle East, Caucasus and Central Asia, especially in Armenia, Azerbaijan, Uzbekistan, Tajikistan, Iran and Turkey.	**عود** یک ساز زهی است. پراکنده در کشورهای خاورمیانه، قفقاز و آسیای مرکزی به ویژه ارمنستان، آذربایجان، ازبکستان، تاجیکستان، ایران و ترکیه.
Ushshoq maqomi – oshiqlar, yuksak ishq timsoli; so‘fiyona ishq, Tangri	**Маком Ушшака** – влюбленные, символ высокой любви;	**Makom Ushshaka** – lovers, a symbol of high love; Sufi	**خشخاش Ushshaka -** عاشقان، نماد عشق بالا؛

Taologa bo‘lgan chin oshiqlikni ifodalaydi.	Суфийская любовь выражает истинную любовь к Богу.	love expresses true love for God.	عشق صوفیانه بیانگر عشق واقعی به خداست.
Uslub (musiqada) – muayyan mamlakat, tarixiy davr yoki alohida kompozitor ijodini tavsiflovchi xususiyatlar majmui.	**Стиль** (в музыке) – совокупность признаков, характеризующих творчество композиторов определенной страны, исторического периода, отдельного композитора.	**Style** (in music) is a set of characteristics that characterize the work of composers of a certain country, historical period, or individual composer.	**سبک** (در موسیقی) مجموعه ای از ویژگی هایی است که کار آهنگسازان یک کشور خاص، دوره تاریخی یا آهنگساز فردی را مشخص می کند.
Uvertura (fr. uvertura – ochilish, boshlanish) – 1. Opera yoki balet boshlanishidan oldin ijro etiladigan, odatda o‘zidan oldingi asar mavzulariga asoslanib, uning asosiy g‘oyasini ixcham tarzda ifodalovchi orkestr asari. 2.Ko‘pincha dastur musiqasiga bog‘liq bo‘lgan mustaqil bir orkestr asarining nomi.	**Увертю́ра** (*фр. ouverture* – открытие, начало) – 1. Оркестровая пьеса, исполняемая перед началом оперы или балета, обычно основанная на темах произведения, которому она предшествует, и сжато воплощающая его главную идею. 2. Название самостоятельного одночастного оркестрового произведения, часто относящегося к программной музыке.	**Overture** (*French ouverture* – opening, beginning) – 1. An orchestral piece performed before the start of an opera or ballet, usually based on the themes of the work it precedes, and concisely embodying its main idea. 2. The name of an independent one–movement orchestral work, often related to program music.	**اورتور** (*اوورتور فرانسوی* – افتتاحیه، آغاز) – 1. قطعه ارکستری که قبل از شروع یک اپرا یا باله اجرا می شود، معمولاً بر اساس مضامین کار قبل از آن، و به طور خلاصه ایده اصلی خود را تجسم می بخشد. 2. نام یک اثر مستقل ارکستری تک موومان که اغلب مربوط به موسیقی برنامه است.
Uzzol – (arab. - pastga sakrash, tushish) O‘n ikki maqom va Shashmakom	**Уззол** – (араб. - спрыгивать, падать) - название определенной ветви внутри Двенадцати	**Uzzol** - (Arabic - jump, fall) - the name of a certain branch within the Twelve	**اوز ذول**- (عربی - پریدن، سقوط) - نام شاخه معینی در دوازده مقوم و ششماقوم . در

tarkibida ma’lum sho‘’ba nomi. Unda kuy harakatida 4-pogona pastga qo‘qqisdan sakrash (tushish) ro‘y beradi.	Макомов и Шашмакома. В этом движении мелодии происходит скачок (падение) вниз до 4-го аккорда.	Maqoms and Shashmaqom. In this movement of the melody there is a jump (fall) down to the 4th chord.	حرکت ملودی یک پرش این (سقوط) به آکورد چهارم وجود دارد.
		V	
Vals (fr. valse, nem. Walzer) – Avstriya, Germaniya va Chexiya xalq raqslaridan kelib chiqqan raqs turi. Vals juft bo‘lib, bir tekislikda ohista davra olib, jadal yoki o‘rtacha tezlikda ijro etiladigan raqs. Musiqiy o‘lchovi 3/4 yoki 3/8, tempi o‘zgaruvchan – juda sekindan eng tezgacha. Vals o‘zining maxsus obrazli va ifodali imkoniyatlari tufayli XIX -asr o‘rtalaridan boshlab nafaqat raqs va konsert janri, balki opera, balet, simfoniya va hatto kamera yakkaxon musiqasining muhim tarkibiy qismi sifatida ham keng tarqaldi.	**Вальс** (*фр. valse, нем. Walzer*) – танец, происшедший от австрийских, немецких и чешских народных танцев. В. танцуется парами в плавном круговом движении; размер 3/4 или 3/8, темп различный – от очень медленного до самого быстрого. Благодаря особым образно–выразительным возможностям В. получил с середины XIX века широкое распространение не только как танцевальный и концертный жанр, но и как важная составная часть музыки оперы, балета, симфонии и даже камерных – сольных и ансамблевых произведений.	**Waltz** (*French valse, German Walzer*) is a dance descended from Austrian, German and Czech folk dances. V. is danced in pairs in a smooth circular motion; size 3/4 or 3/8, the tempo varies – from very slow to the fastest. Thanks to its special figurative and expressive capabilities, V. has become widespread since the mid–19th century, not only as a dance and concert genre, but also as an important component of the music of opera, ballet, symphony, and even chamber music–solo and ensemble works.	**والس** (*فرانسوی valse* ، *آلمانی Walzer*) یک رقص برگرفته از رقص‌های محلی اتریش، آلمان و چک است . V. دو به دو در یک حرکت دایره ای صاف رقصیده می شود. اندازه 4/3 یا 8/3، سرعت متفاوت است – از بسیار آهسته تا سریع ترین. به لطف قابلیت های فیگوراتیو و بیانی خاص خود، V. از اواسط قرن نوزدهم نه تنها به عنوان یک ژانر رقص و کنسرت (نگاه کنید به) بلکه به عنوان یک جزء مهم از موسیقی اپرا، باله، سمفونی و حتی موسیقی مجلسی – انفرادی و گروهی (نگاه کنید به).

Variatsiyalar (lat. variatio – o‘zgarish) – boshida belgilangan sahnani bosqichma-bosqich o‘zgartirishga asoslangan musiqiy asar bo‘lib, asl obraz o‘zining muhim xususiyatlarini yo‘qotmagan holda rivojlanadi va boyib boradi.	**Вариа́ции** (*лат. variatio* – изменение) – музыкальное произведение, основанное на постепенном изменении изложенной в начале темы, в ходе которого первоначальный образ развивается и обогащается, не теряя своих существенных черт.	**Variations** (*lat. variatio* – change) is a piece of music based on a gradual change in the theme stated at the beginning, during which the original image develops and enriches without losing its essential features.	**تغییرات** (*لاتی. variatio* – تغییر) یک قطعه موسیقی است که بر اساس تغییر تدریجی در مضمونی که در ابتدا بیان شد، ساخته شده است، که طی آن تصویر اصلی بدون از دست دادن ویژگی های اساسی خود توسعه و غنی می شود.
Virtuoz (ital.- virtuoso) – botir, jasur) – o‘z musiqa asbobi yoki ovozi bilan mukammal ijro qiladigan, har qanday texnik qiyinchiliklarni osongina va ajoyib tarzda engib o‘tadigan ijrochi musiqachi. Virtuozlik – bu musiqiy ijro mahorati va texnik mukammalligi. Virtuoz musiqa – bu texnik qiyinchiliklarga to‘la va yorqin, samarali ijroni talab qiladigan musiqa.	**Виртуо́з** (*um. virtuoso* – букв. доблестный, мужественный) – музыкант–исполнитель, в совершенстве владеющий своим инструментом или голосом, легко, с блеском преодолевающий любые технические трудности. Виртуозность – мастерство и техническое совершенство музыкального исполнения. Виртуозная музыка – музыка, изобилующая техническими трудностями, требующая	**Virtuoso** (*Italian: virtuoso)* – lit. valiant, courageous) – a performing musician who has perfect command of his instrument or voice, easily and brilliantly overcoming any technical difficulties. Virtuosity is the skill and technical perfection of musical performance. Virtuoso music is music that is replete with technical difficulties and requires	**Virtuoso** (*ایتالیایی: virtuoso)* –روشن _ _ d شجاع، شجاع) – نوازنده ای که بر ساز یا صدای خود تسلط کامل دارد و به راحتی و درخشان بر هر مشکل فنی غلبه می کند. فضیلت، مهارت و کمال فنی اجرای موسیقی است. موسیقی مجازی موسیقی است که مملو از مشکلات فنی است و نیاز به اجرای درخشان و موثر دارد.

	блестящего, эффектного исполнения.	brilliant, effective performance.	
Vodevil (fr.- voixdeville – shahar ovozi) - quvnoq teatrlashtirilgan musiqa jo‘rligida ijro etiladigan yengil hajviy pyesa. Odatda, latifasimon mazmunga asoslanadi, ba’zan qoshiq va raqs bilan ijro etiladi.	**Водеви́ль** (*фр.* *voixdeville* – голос города) – веселая театральная пьеса, обычно комедийного содержания, включающая отдельные вокальные и танцевальные номера.	**Vaudeville** (*French: voixdeville* – voice of the city) is a cheerful theatrical play, usually of comedic content, including separate vocal and dance numbers.	**وودویل** (*فرانسوی: voixdeville* – صدای شهر) یک نمایش تئاتری شاد است که معمولاً دارای محتوای کمدی است که شامل شماره های آوازی و رقصی جداگانه است.
Vokal musiqa (ital. vokale – ovoz) – kuylash uchun musiqa – yakkaxon, ansambl yoki xor (qarang) jo‘r yoki jo‘rsiz.	**Вока́льная му́зыка** (от *um. vocale* – голосовой) – музыка для пения – сольного, ансамблевого или хорового (см.) с аккомпанементом или без него.	**Vocal music** (from *Italian vocale* – voice) – music for singing – solo, ensemble or choral (see) with or without accompaniment.	**آوازی موسیقی** (از *آواز ایتالیایی* – صدا) – موسیقی برای آواز – انفرادی، گروهی یا کر (نگاه کنید به) با یا بدون همراهی.
Vokaliz (lot. vox – ovoz) – so‘zsiz kuylash uchun mo‘ljallangan musiqiy asar bo‘lib, ko‘pincha o‘quv mashqini ifodalaydi; ba’zan Vokalis badiiy ahamiyatga ega.	**Вокали́з** (от *лат. vox*– голос) – музыкальная пьеса для пения без слов, чаще всего представляющая собой учебное упражнение; иногда В. имеет художественное значение.	**Vocalise** (from *Latin vox* – voice) is a musical piece for singing without words, most often representing a training exercise; sometimes V. has artistic significance.	**آواز** (از *لاتین vox* – صدا) یک قطعه موسیقی برای آواز خواندن بدون کلام است که اغلب نشان دهنده یک تمرین آموزشی است. گاهی V. اهمیت هنری دارد.

X

Xabanera (isp. habanera – Gavanalik, Gavana) – ispan xalq qo‘shiq–raqsi, o‘zini tiniq va aniq ritmi bilan ajralib turadi; musiqiy o‘lcham 2/4.	**Хабане́ра** (*исп. habanera* – букв, гаванская, от Гавана) – испанская народная песня–танец, отличающаяся сдержанным четким ритмом; размер 2/4.	**Habanera** (*Spanish habanera* – lit. Havana, from Havana) is a Spanish folk song–dance, characterized by a restrained, clear rhythm; size 2/4.	**هابانرا** (*اسپانیایی habanera* – lit. Havana، از هاوانا) یک آهنگ و رقص محلی اسپانیایی است که با ریتمی محدود و واضح مشخص می شود. سایز 4/2
Xonanda – (o‘quvchi, o‘qiyotgan; qori; ashula aytuvchi) Ashula, qo‘shiq aytuvchi san’atkor; hofiz.	**Певец** – (читатель, чтец; певица; певец) поющий артист; хафиз.	**Singer** _ – (reader, reciter; singer; singer) singing artist; hafiz .	**_خواننده** – (قاری، قاری، خواننده خواننده، خواننده) آواز ; حافظ.
Xor (yun. choros) – 1. Har biri o‘z qismini ijro etadigan bir nechta guruhlardan iborat katta qo‘shiqchilar guruhi. 2. Mustaqil yoki opera asariga kiritilgan xor uchun mo‘ljallangan asarlar, ularning eng muhim shakllardan biri bo‘lib, ko‘pincha ommaviy xalq sahnalarini yaratishda qo‘llaniladi.	**Хор** (от *греч. choros*) – 1. Крупный певческий коллектив, состоящий из нескольких групп, каждая из которых исполняет свою партию. 2. Сочинения для хора, самостоятельные или входящие в оперное произведение, в котором они являются одной из важнейших форм, часто используемых при создании массовых народных сцен.	**Choir** (from *the Greek choros*) – 1. A large singing group consisting of several groups, each of which performs its own part. 2. Works for choir, independent or included in an operatic work, in which they are one of the most important forms, often used in the creation of mass folk scenes.	**گروه کر** (از *یونانی choros*) – 1. یک گروه آواز بزرگ متشکل از چندین گروه، که هر کدام بخش خاص خود را انجام می دهند. 2. آثار برای گروه کر، مستقل یا گنجانده شده در یک اثر اپرا، که در آنها یکی از مهم ترین اشکال هستند که اغلب در خلق صحنه های عامیانه انبوه استفاده می شود.

Xoral (yun. choros) – 1. O‘rta asrlarda keng tarqalgan diniy matnda cherkov xorida kuylash. 2. Akkordlarning bir xil, sekin harakatiga asoslangan xor yoki boshqa asar yoki epizod.	**Хора́л** (от *греч. choros*) – 1. Церковное хоровое пение на религиозный текст, распространенное в средние века. 2. Хоровое или иное произведение или эпизод, основанные на равномерном неторопливом движении аккордами, отличающиеся возвышенно–созерцательным характером.	**Choral** (from *the Greek choros*) – 1. Church choral singing to a religious text, common in the Middle Ages. 2. A choral or other work or episode based on a uniform, leisurely movement of chords, characterized by a sublimely contemplative character.	**کرال** (از *یونانی choros*) – 1. آواز کرال کلیسا به یک متن مذهبی، رایج در قرون وسطی . 2. یک کار یا اپیزود کرال یا دیگر بر اساس یک حرکت یکنواخت و آرام آکوردها که با شخصیتی عالی متفکر مشخص می شود.
Xorazm musiqa uslubi – Xorazm vohasida qaror topgan muayyan musiqiy an’analar majmui. Qadimdan madaniyat va san’at maskani bo‘lgan ushbu hududda o‘ziga xos xalq musiqa ijodiyoti (bolalar va marosim qo‘shiqlari, xalfa laparlari va boshqalar), og‘zaki an’anadagi kasbiy musiqa (doston, talqinchi va go‘yandalar san’ati, maqom	**Хорезмский стиль музыки** – это совокупность определенных музыкальных традиций, утвердившихся в Хорезмском оазисе. На этой территории, издревле являвшейся местом культуры и искусства, сохранилось множество образцов уникальной народной музыки (детские и обрядовые песни, халфа-лапары и др.), профессиональной музыки в устной традиции (эпопеи,	**The Khorezm style of music** is a set of certain musical traditions that have established themselves in the Khorezm oasis. In this territory, which has been a place of culture and art since ancient times, many examples of unique folk music (children's and ritual songs, halfa lapars, etc.), professional music in the oral tradition (epices,	**سبک موسیقی خوارزم** مجموعه ای از سنت های موسیقی است که در واحه خوارزم تثبیت شده است. در این قلمرو که از قدیم الایام محل فرهنگ و هنر بوده است، نمونه‌های فراوانی از موسیقی محلی بی‌نظیر (آوازهای کودکانه و آیینی، نیمه‌لاپارها و...)، موسیقی حرفه‌ای در سنت شفاهی (حماسه، تعبیر و نمایش عروسکی) دیده می‌شود. حفظ شده اند.

va boshqalar) namunalari keng o‘rin tutadi.	интерпретации и кукольные представления).	interpretations and puppet shows) have been preserved.	
Xota (isp. jota) – qo‘shiq jo‘rligidagi temperamentli jonli ispan xalq raqsi; musiqiy o‘lchovi 3/4.	**Хо́та** (*ucn. jota*) – испанский народный танец темпераментного живого движения, сопровождаемый песней; размер 3/4.	**Jota** (*Spanish jota*) is a Spanish folk dance of temperamental live movement, accompanied by a song; size 3/4.	**Jota** (*اسپانیایی jota*) یک رقص محلی اسپانیایی با حرکت زنده خلقی است که با یک آهنگ همراه است. سایز 4/3
☙ Y ❧			
Yakkaxon – (yolg‘iz, bir o‘zi kuylovchi) Yakka ijro etuvchi (qo‘shiqni); solist.	**Солист** – (поет самостоятельно) Сольный исполнитель (песни); солист	**Soloist** – (sings independently) Solo performer (songs); soloist	**سولیست** - (به طور مستقل می خواند) مجری انفرادی (آهنگ)؛ تکنواز
Yalla – o‘zbek xalq ijodida keng tarqalgan, raqs bilan ijro etiladigan qo‘shiq turi. Xalq so‘zi, mumtoz va zamonaviy shoirlar she’rlariga aytiladi Yalla yakka, ko‘pincha 2 va undan ortiq ijrochi tomonidan (doira va cholg‘u ansambli jo‘rligida) ijro etiladi.	**Ялла** – разновидность песни, исполняемой с танцем, широко используемая в узбекском народном творчестве. Ялла поется на стихи народных, классических и современных поэтов.	**Yalla** is a type of song performed with dance, widely used in Uzbek folk art. Yalla is sung to poems by folk, classical and modern poets.	**یالا** نوعی آهنگ است که همراه با رقص اجرا می شود و در هنر عامیانه ازبکستان به طور گسترده استفاده می شود. یالا برای شعرهایی از شاعران عامیانه، کلاسیک و مدرن خوانده می شود.
Yog‘och damli cholg‘u asboblar – nay (pikkolo nay va alto nay turlari), goboy (alto goboy yoki ingliz	**Деревя́нные духовы́е инструме́нты** – общее название группы инструментов, в которую входят флейта (с	**Wooden brass instruments** – the general name of a group of instruments, which includes the flute (with the	**چوبی برنجی سازها** – نام عمومی گروهی از سازها که شامل فلوت (با انواع فلوت پیکولو و فلوت آلتو)، ابوا (با

goboy), klarnet (pikkolo klarnet va bas klarnet turlarini) fagot (kontrafagot turini) o‘z ichiga olgan cholg‘u asboblar guruhining umumiy nomi. Ular, shuningdek, damli cholg‘ular ansambllarida, turli kamera ansambllarida yakkaxon cholg‘u asbobi sifatida ishlatiladi. Orkestrda yuqorida ko‘rsatilgan tartibda yuqori qatorlarni egallaydi.	разновидностями флейта–пикколо и альтовая флейта), гобой (с разновидностью альтовый гобой, или английский рожок), кларнет (с разновидностями кларнет–пикколо и бас–кларнет), фагот (с разновидностью контрафагот). Д. д. и. используются также в духовых оркестрах, различных камерных ансамблях и как солирующие инструменты. В оркестровой партитуре группа Д. д. и. занимает верхние строчки, размещаясь в указанном выше порядке.	varieties piccolo flute and alto flute), oboe (with the variety alto oboe, or English horn), clarinet (with the varieties piccolo clarinet and bass clarinet), bassoon (with a type of contrabassoon). They are also used in brass bands, various chamber ensembles and as solo instruments. In the orchestral score the group occupies the top lines, placed in the order indicated above.	انواع آلتو ابوا یا هورن انگلیسی)، کلارینت (با انواع کلارینت پیکولو و کلارینت باس) است. ، باسون (با نوعی کنتراباسون). D.d.i. آنها همچنین در گروه‌های برنجی، گروه‌های مجلسی مختلف و به عنوان سازهای انفرادی (نگاه کنید به) استفاده می‌شوند. در پارتیتور ارکسترال گروه د.د و. خطوط بالایی را اشغال می کند، به ترتیبی که در بالا نشان داده شده است.
Yorg‘inchoq qo‘shiqlari – Yorg‘inchoq qo‘shiqlari aslida dehqonchilik qo‘shiqlari sirasiga kirmaydi. Chunki ular bevosita dehqon mehnati bilan bog‘lanmagan. Biroq Yorg‘inchoq dehqonchilik mahsuloti bilan bog‘langanligi uchun ham	**Песни “Ёргинчак”** – на самом деле не являются земледельческими песнями. Потому что они не связаны напрямую с крестьянским трудом. Однако в связи с тем, что “Ёргинчок” связан с сельскохозяйственной продукцией, эти песни условно	**The songs “Yorginchak”** are not actually agricultural songs. Because they are not directly related to peasant labor. However, due to the fact that “Yorginchok” is associated with agricultural products, these songs are conditionally included in a	**آهنگ های " یورگینچاک "** در واقع ترانه های کشاورزی نیستند. چون ارتباط مستقیمی با کار دهقانی ندارند. با این حال، با توجه به این واقعیت که " یورگینچوک " با محصولات کشاورزی مرتبط است، این آهنگ ها به طور

shartli ravishda bu qo‘shiqlar dehqonchilik qo‘shiqlari sirasiga kiritilgan.	включены в ряд сельскохозяйственных песен.	number of agricultural songs.	مشروط در تعدادی از آهنگ های کشاورزی گنجانده شده است.
Yor-yor – nikoh to‘yi marosimlari jarayonida aytiladigan xalq qo‘shig‘i. Qadim zamonlardan o‘zbek, tojik, uyg‘ur va turkman xalqlari orasida keng tarqalgan. Ikkilik yoki to‘rtlik shaklidagi termalardan iborat bo‘lib, har bandning oxiri, ba’zan o‘rtasida “Yor-yor, aylanaman” kabi so‘zlar qo‘shib aytiladi.	**Ёр-ёр** — народная песня, исполняемая во время свадебных церемоний. Он издревле был широко распространён среди узбекских, таджикских, уйгурских и туркменских народов. Он состоит из бинарных или четверичных терминов, а такие слова, как «Ёр-ёр, айланаман», добавляются в конце каждого предложения, иногда в середине.	**Yor-yor** is a folk song performed during wedding ceremonies. Since ancient times, it has been widespread among the Uzbek, Tajik, Uighur and Turkmen peoples. It consists of binary or quaternary terms, and words such as “Yor- yor, ailanaman” are added at the end of each sentence, sometimes in the middle.	**یور-یور** یک آهنگ فولکلور است که در مراسم عروسی اجرا می شود. از زمان های قدیم در بین اقوام ازبک، تاجیک، اویغور و ترکمن رواج داشته است. این عبارت از اصطلاحات دوتایی یا چهارتایی تشکیل شده است و کلماتی مانند "Yor- Yor, Ailanaman " در پایان هر جمله و گاهی اوقات در وسط اضافه می شود.
Z			
Zangula – (“tuya bo‘yniga ilinadigan qo‘ng‘iroq”) qo‘ng‘iroqcha, “talab tuyasi”, yo‘ldagi karvon ramzi.	**Зангула** – («колокольчик, висящий на шее верблюда») – колокольчик, «верблюд спроса», символ каравана в пути.	**Zangula** – (“a bell hanging on a camel’s neck”) – a bell, “a camel of demand”, a symbol of a caravan on the road.	**زنگولا** - ("زنگ آویزان بر گردن شتر") - زنگ، "شتر تقاضا"، نماد کاروان در جاده.
Zarbli cholg‘u asboblari – zarb qilish orqali tovush hosil	**Уда́рные инструме́нты** – музыкальные инструменты, из	**Drums instruments** – musical instruments from	**طبل آلات موسیقی** – آلات موسیقی که از طریق ضربه

bo‘ladigan musiqa asboblari. Zarbli cholg‘u asboblar bularga: 1) ma’lum bir tovush balandligi bilan – litavra, kolokol va qo‘ng‘iroqlar, chelesta, ksilofon. 2) noaniq balandlikdagi tovush bilan – tam–tam, katta va kichik nog‘oralar, buben, laganlar, uchburchaklar, kastanetlar va boshqalar kiradi.	которых звук извлекается посредством удара. У. и. бывают: 1) с определенной высотой звука – литавры, колокола и колокольчики, челеста, ксилофон и 2) со звуком неопределенной высоты – тамтам, большой и малый барабаны, бубен, тарелки, треугольник, кастаньеты и т. д.	which sound is produced by striking. U. and. There are: 1) with a certain pitch of sound – timpani, bells and bells, celesta, xylophone and 2) with a sound of indefinite pitch – tom–tom, big and small drums, tambourine, cymbals, triangle, castanets, etc.	زدن صدا تولید می شود. U. و. عبارتند از: 1) با زیر و بمی صدای معین – تیمپانی، زنگ و زنگ، سلستا، زیلوفون و 2) با صدای بلند نامشخص – تام تام، طبل بزرگ و کوچک، تنبور، سنج، مثلث، کاستنت و غیره.
Zingshpil (nem. Singspiel – singen – kuylash va Spiel – o‘yin) – og‘zaki dialogni qo‘shiq va raqs bilan birlashtirgan hajviy opera turi; Zingshpil XVIII – asrning 2–yarmi va XIX asr boshlarida Germaniya va Avstriyada rivojlana boshlagan musiqa turi.	**Зингшпи́ль** (*нем.* *Singspiel* от *singen*– петь и *Spiel*– игра) – род комической оперы, сочетавшей разговорные диалоги с пением и танцами; наибольшее развитие З. получил в Германии и Австрии во 2–й половине XVIII и нач. XIX веков.	**Singspiel** (*German* *Singspiel* from *singen* – sing and *Spiel* – play) is a type of comic opera that combined spoken dialogue with singing and dancing; Z. received its greatest development in Germany and Austria in the 2nd half of the 18th century and the beginning. XIX centuries.	**Singspiel** (*آلمانی* از *Singspiel* و *singen* – sing *Spiel* – play) نوعی اپرای کمیک است که دیالوگ گفتاری را با آواز و رقص ترکیب می کند. Z. بزرگترین توسعه خود را در آلمان و اتریش در نیمه دوم قرن 18 و اوایل آغاز کرد . قرن XIX.

Zirofkand – (“sakrash, to‘shak, yotish payti”) safarbarlik harakatining poyoniga yetishi, ziyoratning tugashi ramzi.	**Зирофканд** – («прыжки, постель, лежание») – символ окончания мобилизационного движения, окончания паломничества.	**Zirofkand** – (“jumping, bed, lying down”) – a symbol of the end of the mobilization movement, the end of the pilgrimage.	**زیروفکند** – (پریدن، بستر، دراز کشیدن) – نماد پایان حرکت بسیج، پایان زیارت.
O‘			
O‘lan – xalq ijodi janri; qo‘shiq turi. Dehqon, ayniqsa, ko‘chmanchi, yarim ko‘chmanchi chorvador xalqlar (o‘zbek, qozoq, turkman va boshqalar) aholisi orasida keng tarqalgan. Asosan, ayollar tomonidan childirma (doira) jo‘rligida yoki jo‘rsiz ijro etiladi.	**Олан** – жанр народного творчества; тип песни. Широко распространен среди населения крестьянских, кочевых, полукочевых скотоводческих народов (узбеков, казахов, туркмен и др.). В основном его исполняют женщины с чидрильмой (кругом) или без нее.	**Olan** is a genre of folk art; type of song. Widely distributed among the population of peasant, nomadic, semi-nomadic pastoral peoples (Uzbeks, Kazakhs, Turkmens, etc.). It is mainly performed by women with or without chidrilma (circle).	**اولان** عامیانه هنر از ژانر یک طور به آهنگ نوع .است جمعیت بین در ای گسترده مردمان عشایری، روستایی، ازبک) نشین کوچ نیمه شبانی و ها ترکمن ها، قزاق ها، عمدتاً .است شده توزیع (غیره چیدریلما بدون یا با زنان توسط .شود می انجام (دایره)
G‘			
G‘ijjak – kamonli torli asbob. O‘zbeklar, tojiklar, qoraqalpoqlar, turkmanlar, uyg‘urlarning milliy torli cholg‘usi. Gijakning dizayni Ozarbayjon, Eron va Armanistonda keng tarqalgan	**Гиджак** - струнный смычковый инструмент. Струнный смычковый народный музыкальный инструмент узбеков, таджиков, каракалпаков, туркмен, уйгуров. Конструкция гиджака очень близка к персидской кеманче,	**Gijak** is a bowed string instrument. Stringed folk musical instrument of the Uzbeks, Tajiks, Karakalpaks, Turkmen, Uyghurs. The design of the gijak is very close to the Persian	**گیجک** یک ساز زهی آرشه ای است. ساز موسیقی محلی زهی ازبک ها، تاجیک ها، قراقالپاک ها، ترکمن ها، اویغورها. طرح گیجک بسیار نزدیک به کمانچه ایرانی است که در

fors kamanchasiga juda yaqin.	которая распространена в Азербайджане, Иране и Армении.	kamancha, which is common in Azerbaijan, Iran and Armenia.	آذربایجان، ایران و ارمنستان رایج است.
☙ Ch ❧			
“Churey” qo‘shiqlari – sog‘im qo‘shiqlarining bu turi echkilarni sog‘ish yoki uloqlarni emizish paytida aytiladi. Churey qo‘shiqlarida uloq, yoxud echkining xarakteri, biror belgisi, ko‘pincha soqoli, shoxi yoki qashqasi aytilib, ularning tashki qiyofasi tasvirlanadi.	**Песни “Чурей”** – этот тип песни о доении поется во время дойки или кормления коз. В чурейских песнях описывается характер козла или козы, знак, часто борода, рог или лицо, а также описывается их внешний вид.	**Churey Songs** – This type of milking song is sung while milking or feeding goats. Churey songs describe the character of a goat or goat, a sign, often a beard, horn or face, and also describe their appearance.	**آهنگ های چوری - این نوع** آهنگ شیردوشی هنگام شیردوشی یا غذا دادن به بز خوانده می شود. ترانه‌های چوری شخصیت یک بز یا بز، نشانه، اغلب ریش ، شاخ یا صورت را توصیف می‌کنند و همچنین ظاهر آنها را توصیف می‌کنند.
Chang – ko‘p torli tirnama cholg‘u asbobi. O‘zbekistonda ishlatiladigan zamonaviy chang turi trapetsiya shaklidadir. Chang tayoqchalar bilan urib chalinadi. Ko‘pchilik xalqlarda chang turlicha nomlanadi. Bu changlar orasida muayyan farqlar ham bor. Changdan qadimda va	**Чанг** – многострунный щипковый струнный инструмент. Современный тип чанга, используемый в Узбекистане, имеет трапециевидную форму. На чанге играют палочками. У многих народов чанг имеет разные названия. Между этими инструментами также имеются определенные различия. Чанг	**Chang** is a multi-stringed plucked string instrument. The modern type of chang a, used in Uzbekistan, has a trapezoidal shape. Changa is played with sticks. Many peoples have different names for chang. There are also certain differences between these tools. Chang used a s in ancient and	**چانگ** یک ساز زهی چند سیمی است. نوع مدرن چانگ آ که در ازبکستان استفاده می شود، شکل ذوزنقه ای دارد. چوب بازی می شود. چانگا با بسیاری از مردم نام های .دارند چانگ مختلفی برای همچنین تفاوت های خاصی بین این ابزارها وجود دارد. در فرهنگ باستان و چانگ

O‘rta asr Sharq (Ossuriya, Misr, Shimomliy Hindiston, Eron, Markaziy Osiyo) madaniyatida qo‘llanilgan. Hozirgi O‘zbekiston va Tojikiston hududida qadimgi changdan taxminan 17-asrgacha qo‘llanilgan.	использовалась в древней и ближневосточной культуре (Ассирия, Египет, Северная Индия, Иран, Средняя Азия). Его использовали на территории современного Узбекистана и Таджикистана с древнейших времен примерно до 17 века.	Middle Eastern culture (Assyria, Egypt, Northern India, Iran, Central Asia). It was used in the territory of modern Uzbekistan and Tajikistan from ancient times until approximately the 17th century.	خاورمیانه (آشور، مصر، شمال هند، ایران، آسیای مرکزی) از s استفاده می کرد . از یک دوران باستان تا حدود قرن هفدهم در قلمرو ازبکستان و تاجیکستان مدرن استفاده می شد.
Chanqobiz – tilchali cholg‘u asbobi. Plastinkasimon va yoysimon turlari bor. Suyak, yog‘och, qamish, g‘arov, metalldan yasaladi. Osiyo (Sibir, Uzoq Sharq, O‘rta Osiyo), Afrika va Yevropa xalqlarida turli nomda tarqalgan bo‘lib, musiqiy folklor qatlamiga mansub cholg‘udir.	**Чанкобиз** – струнный инструмент. Существуют пластинчатые и дугообразные виды. Его изготавливают из кости, дерева, тростника, дула, металла. Это инструмент, принадлежащий к пласту музыкального фольклора, распространенному под разными названиями у народов Азии (Сибирь, Дальний Восток, Средняя Азия), Африки и Европы.	**Chancobiz** - stringed instrument. There are lamellar and arcuate types. It is made from bone, wood, reed, barrel, and metal. This is an instrument that belongs to a layer of musical folklore, widespread under different names among the peoples of Asia (Siberia, the Far East, Central Asia), Africa and Europe.	**شانکوبیز** - ساز زهی. انواع لایه ای و کمانی وجود دارد. از استخوان، چوب، نی، بشکه و فلز ساخته شده است. این ساز متعلق به لایه ای از فولکلور موسیقی است که با نام های مختلف در بین مردم آسیا (سیبری، خاور دور، آسیای مرکزی)، آفریقا و اروپا گسترده شده است.
Chembalo (ital. cembalo, claviecembalo)–zamonaviy pianinodan oldingi bo‘lgan klavesinning italyancha	**Чембáло** (*um. cembalo, claviecembalo*) – итальянское название клавесина,	**Cembalo** (*Italian cembalo, claviecembalo*) is the Italian name for the harpsichord, the predecessor of the	**Cembalo** (*ایتالیایی* *cembalo ، claviecembalo*) نام ایتالیایی هارپسیکورد،

nomi. XVII-XVIII asrlarda chembalo opera yoki oratorial orkestr tarkibiga kirgan, unda koplab qo‘shiqlar ijro etilgan.	предшественника современного фортепиано. В XVII–XVIII веках Ч. входило в состав оперного или ораториального оркестра, сопровождая исполнение речитативов.	modern piano. In the 17th–18th centuries, the orchestra was part of an opera or oratorio orchestra, accompanying the performance of recitatives.	سلف پیانوی مدرن است. در قرن هفدهم تا هجدهم، ارکستر بخشی از ارکستر اپرا یا اوراتوریو بود که اجرای رسیتیتیوها را همراهی می کرد.
Cholg‘ulantirish - orkestrovka bilan bir xil.	**Инструмента́вка** – то же, что оркестровка.	**Instrumentation** is the same as orchestration.	**ساز** همان ارکستراسیون است.
Chorvachilik bilan bogliq mehnat qo‘shiqlari – Markaziy Osiyo xalqlari, jumladan, o‘zbeklar qadim-qadimdan chorvachilik bilan shug‘ullanib kelganlar. O‘zbek xalqi hayotida dehqonchilik qanday o‘rin tutgan bo‘lsa, chorvachilik ham shu darajada o‘rin egallagan. Shunga ko‘ra, bu mehnat turi jarayonida intiluvchi rang-barang qo‘shiqlar yaratilgan. Xalq o‘rtasida bu qo‘shiqlar	**Трудовые песни, связанные с животноводством** – народы Средней Азии, в том числе и узбеки, издревле занимались животноводством. Аналогичное место в жизни узбекского народа занимает животноводство. Поэтому в процессе такого рода работы создавались разнообразные стремительные песни. В народе эти песни называются “Хош-хош”, “Турей-турей”, “Чурей-чурей” по виду доящего животного.	**Labor songs related to animal husbandry** - the peoples of Central Asia, including the Uzbeks, have been engaged in animal husbandry since ancient times. Livestock farming occupies a similar place in the life of the Uzbek people. Therefore, in the process of this kind of work, various fast-paced songs were created. People call these songs “Khosh-khosh”, “Turey-turey”, “Churey-	**سرودهای کارگری مربوط به دامداری** - مردمان آسیای مرکزی از جمله ازبک ها از زمان های قدیم به دامداری مشغول بوده اند. دامداری جایگاه مشابهی در زندگی مردم ازبک دارد. از این رو در روند این نوع کارها آهنگ های تند و متنوعی خلق شد. این ترانه‌ها را به نام « خوش خوش »، « توری توری »، « چری چوری » از نوع شیردوش می‌نامند.

sog‘iladigan xayvon turiga qarab “Xo‘sh-xo‘sh”, “Turey-turey”, “Churey-churey” kabi nomlar bilan yuritiladi.		churey” after the type of milking animal.	

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Восканян Г.А., Шоджаи М. Русско–персидский словарь. Издание «Farhang moaser», Иран, Тегеран – 2013.
2. Рубинчик Ю.А., Османов М.Н. Словарь персидско–русский. В 2–х томах. Издание «Пекарус», Иран, Тегеран – 2014.
3. Reza Morad Sahrai, Faezeh Marsous, Davoud Maleklou FIRST–STEP PERSIAN/BEGINNER. “Allameh Tabatabai University” Press. Tehran, Iran – 2017.
4. Rezomorad Sahroi, Afsone G‘aribi MINO (1). Conunchop press. Tehran, Iran – 2018.
5. O.A. Yakubov. Fors tili (I qism) Chirchiq OTQMBY, 2015 yil (x/r 349 nomaxfiy), 176 bet
6. O.A. Yakubov. Fors tilida matnlar to‘plami. (Mustaqil o‘qish uchun) Chirchiq OTQMBY, 2017 yil (x/r 451 nomaxfiy) 71 bet
7. O.A. Yakubov. Fors tili (boshlang‘ich kurs). Chirchiq OTQMBY, 2017 yil (x/r 518 nomaxfiy) 80 bet